

แผนการจัดการเรียนรู้

รายวิชา สังคมศึกษา รหัสวิชา ส 21101
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2568

นางเพ็ญรลัดดา นิลผาย

ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนสตรีศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

คำนำ

ในการจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาสังคมศึกษา ๑ (ส๒๑๑๐๑) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ของกระทรวงศึกษาธิการนั้น แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญต่อครูผู้สอนเป็นอย่างยิ่ง เพราะทำให้ครูสามารถเห็นภาพเหตุการณ์การสอนตามสภาพที่แท้จริง และเพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมสำหรับผู้เรียนได้ตรงจุดประสงค์ของหลักสูตร

แผนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ๑ (ส๒๑๑๐๑) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่มนี้ จัดว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรตลอดจนมาตรฐาน ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาเป็นอย่างยิ่ง เพราะมีการจัดกิจกรรมที่เน้นกระบวนการให้เกิดกับผู้เรียนอย่างหลากหลาย มีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เป็นรูปธรรม การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ รวม ๒๑ แผน (ไม่นับรวมการทดสอบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน) จำนวน ๓๐ ชั่วโมง ผู้สอนจัดทำขึ้นเป็นรายหน่วยเพื่อสะดวกในการนำไปใช้จัดกระบวนการการเรียนรู้ให้เกิดกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามที่ตามหลักสูตรได้กำหนดไว้ แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเสมือนเข็มทิศชี้ทางให้ตรงเป้าประสงค์ ดังนั้น การที่จะจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั้น แผนการจัดการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เล่มนี้ ประกอบด้วยคู่มือคำชี้แจง สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ตัวชี้วัด และมาตรฐานการเรียนรู้ กำหนดหน่วยการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา ตารางวิเคราะห์เนื้อหา กระบวนการเรียนรู้และการวัดผล ประเมินผลตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน ๗ หน่วยการเรียนรู้ จึงจัดได้ว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ทั้งรูปแบบและรายละเอียดของแต่ละแผน

ผู้จัดทำขอขอบคุณบุคคลที่ได้ให้ข้อเสนอแนะและแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่ทำให้การจัดทำแผน การจัดการเรียนรู้เล่มนี้บรรลุตามเป้าหมาย ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนการจัดการเรียนรู้นี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะที่รักการคิดค้น รักความก้าวหน้า นำพาประเทศชาติให้เจริญต่อไป

เพียรลัดดา นิลผาย

สารบัญ

เรื่อง

คำอธิบายรายวิชา

โครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หน่วยการเรียนรู้และตัวชี้วัด

แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 – 21

คำอธิบายรายวิชา

รายวิชา สังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เวลา 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ (1.5 หน่วยกิต) ภาคเรียนที่ 1

ศึกษา วิเคราะห์ การสังคายนา การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทย การใช้หลักธรรมในการพัฒนาตนเองและครอบครัว พุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงบำเพ็ญทุกรกิริยา ประพฤติตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตจากประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา ขาดกและศาสนิกชนตัวอย่างที่กำหนด หลักธรรมพุทธคุณ 9 ปฏิบัติตนตามหลักธรรมในกรอบอริยสัจ 4 ทุกข์ (ธรรมที่ควรรู้) ในเรื่องขันธ 5 สมุทัย (ธรรมที่ควรละ) ในเรื่องต้นเหตุ กรรม อบายมุข 6 นิโรธ (ธรรมที่ควรบรรลุ) ในเรื่อง สุข 2 คิหิสุข มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ) ในเรื่องไตรสิกขา กรรมฐาน 2 ปธาน 4 โกศล 3 มงคล พุทธศาสนสุภาษิต หน้าที่และมารยาทชาวพุทธ เรียนรู้วิถีชีวิตของพระภิกษุสงฆ์ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อเพื่อนตามหลักพระพุทธศาสนา ปฏิบัติตนในวันสำคัญทางศาสนาและศาสนพิธีได้ถูกต้อง การบริหารจัดการและการเจริญปัญญา เรียนรู้และการดำเนินชีวิตด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการคือวิธีคิดแบบคุณค่าแท้ – คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณ – โทษ และทางออก สวดมนต์แผ่เมตตา บริหารจิตและเจริญปัญญาด้วยอาณาปานสติ เรียนรู้และปฏิบัติตนต่อ

ศาสนิกชนอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม รักษาสิ่งแวดล้อม ดำรงชีวิตแบบพอเพียง

ศึกษา วิเคราะห์ ความรู้เบื้องต้นทางเศรษฐศาสตร์ ความหมาย ความสำคัญ ขอบข่าย เป้าหมายของวิชาเศรษฐศาสตร์ ทรัพยากรทางเศรษฐศาสตร์ พฤติกรรมการบริโภค ปัจจัยในการกำหนดอุปสงค์ อุปทาน กฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา และตระหนักถึงการละเมิดแห่งทรัพย์สินทางปัญญาแต่ละประเภท ความหมาย ความสำคัญ ประเภทของสถาบันการเงิน ธนาคารกลาง สภาพเศรษฐกิจประเทศไทย การพึ่งพาอาศัยและการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ตลอดจนปัญหาเศรษฐกิจของไทย

แนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง

โดยใช้กระบวนการคิด กระบวนการสืบค้นข้อมูล กระบวนการทางสังคม กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา

เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต นำไปพัฒนาแก้ปัญหาของตนเองและครอบครัว รักษาสิ่งแวดล้อม สามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพและคุ้มค่า สามารถนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

มาตรฐาน 1.1 (ม.1/1-11)

มาตรฐาน 1.2. (ม.1/1-5)

มาตรฐาน 3.1 (ม.1/1 ม.1/2 ม.1/3)

มาตรฐาน 3.2 (ม.1/1 ม.1/2 ม.1/3 ม.1/4)

โครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนสตรีศึกษา ภาคเรียนที่ 1 รหัสวิชา ส 21101 จำนวน 60 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	จำนวน ชั่วโมง	น้ำหนัก คะแนน
1	ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา	ส 1.1 ม.1/1, ม.1/2	5	8
2	พุทธประวัติ พระสาวก ขาวพุทธตัวอย่าง และชาดก	ส 1.1 ม.1/3,ม.1/4	5	6
3	หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและ พุทธศาสนสุภาษิต	ส 1.1 ม.1/5	5	4
4	หน้าที่ชาวพุทธและมารยาทชาวพุทธ	ส 1.2 ม.1/1,ม.1/2 ม.1/3	4	6
5	วันสำคัญทางศาสนาและศาสนพิธี	ส 1.2 ม.1/4,ม.1/5	4	4
6	การบริหารจิตและการเจริญปัญญา	ส 1.1 ม.1/6,ม.1/7	3	4
7	ศาสนาสัมพันธ์	ส 1.1 ม.1/8,ม.1/9 ม.1/10,ม.1/11	4	8
ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม			30	
8	เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	ส 3.1 ม.1/1	5	8
9	พฤติกรรมกรการบริโภค	ส 3.1 ม.1/2,ม.1/3 ม.1/4	14	23
10	สถาบันการเงิน	ส 3.2 ม.1/1	6	10
11	เศรษฐกิจประเทศไทย	ส 3.2 ม.1/2	3	4
12	เศรษฐกิจพอเพียง	ส 3.1 ม.1/3	2	5
เศรษฐศาสตร์			30	
จิตพิสัย				10
รวมทั้งหมด			60	100

หน่วยการเรียนรู้และตัวชี้วัด รายวิชาสังคมศึกษาฯ (ส 21101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 1.5 หน่วยกิต เวลา 60 ชั่วโมง/ภาคเรียน

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	ก่อน กลาง ภาค 20	กลาง ภาค 20	หลัง กลาง ภาค 20	จิต พิสัย 10	เวลา เรียน 60	ปลาย ภาค 30
1. ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา	1. อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศไทย 2. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่ตนนับถือที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทย รวมทั้งการพัฒนาตนและครอบครัว	2 2	2 2	-		5	-
2. พุทธประวัติ พระสาวก ขาว พุทธตัวอย่าง และชาดก	3. วิเคราะห์พุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงบำเพ็ญทุกกิริยาหรือประวัติศาสดาที่ตนเองนับถือตามที่กำหนด 4. วิเคราะห์และประพจน์ติดตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก/เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด	1 2	1 2	-		5	-
3. หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และพุทธศาสนสุภาษิต	5. อธิบายพุทธคุณ และข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของตนและครอบครัว	2	2	-		5	-
4. หน้าที่ชาวพุทธและมารยาทชาวพุทธ	6. บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ 7. อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือ 8. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่างๆตามหลักศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	1 1 1	1 1 1	-		4	-
5. วันสำคัญทางศาสนา และศาสนพิธี	9. อธิบายประวัติ ความสำคัญและปฏิบัติตนในวันสำคัญทางศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนดให้ถูกต้อง 10. จัดพิธีกรรม และปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมได้ถูกต้อง	1 1	1 1	-		4	-

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	ก่อน กลาง ภาค 20	กลาง ภาค 20	หลัง กลาง ภาค 20	จิต พิสัย 10	เวลา เรียน 60	ปลาย ภาค 30
6. การบริหารจัดการและการเจริญปัญญา	11.เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการคือวิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณ-โทษและทางออก หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ 12. สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญาด้วยอาณาปานสติหรือตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	1 1	1 1			3	-
7. ศาสนาสัมพันธ์	13.วิเคราะห์และปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือในการดำรงชีวิตแบบพอเพียง และดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข 14. วิเคราะห์เหตุผลความจำเป็นที่ทุกคนต้องศึกษาเรียนรู้ศาสนาอื่นๆ 15. ปฏิบัติตนต่อศาสนิกชนอื่นในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม 16.วิเคราะห์การกระทำของบุคคลที่เป็นแบบอย่างด้านศาสนสัมพันธ์ และนำเสนอแนวทางการปฏิบัติของตนเอง	1 1 1 1	1 1 1 1	-		4	-
สอบกลางภาค			20				
คะแนนรวมสาระพระพุทธศาสนา		20	20	-	-	30	-
8. เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	17. อธิบายความหมายและความสำคัญของเศรษฐศาสตร์			3		5	5
9.พฤติกรรม การบริโภค	18. วิเคราะห์ค่านิยมพฤติกรรมการบริโภคของคนในสังคม ซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศ 19. ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน 20. อภิปรายผลของการมีกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา			3 3 3		4 5 5	4 5 5
10.สถาบันการเงิน	21. วิเคราะห์บทบาทหน้าที่และความแตกต่างของสถาบันการเงินแต่ละประเภทและธนาคารกลาง			4		6	6

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	ก่อน กลาง ภาค 20	กลาง ภาค 20	หลัง กลาง ภาค 20	จิต พิสัย 10	เวลา เรียน 60	ปลาย ภาค 30
11.เศรษฐกิจ ประเทศไทย	22. ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในประเทศ			2		3	2
12.เศรษฐกิจ พอเพียง	23. อธิบายความเป็นมา หลักการและความสำคัญ ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อสังคมไทย			2		2	3
สอบปลายภาค							30
รวมคะแนนสาระเศรษฐศาสตร์		-	-	20		30	30
รวมทั้งหมด(พระพุทธศาสนา+เศรษฐศาสตร์)		20	20	20	10	30	60

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1

รายวิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา เวลา 5 ชั่วโมง
เรื่อง การสังคายนา เวลา 1 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศึกษา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ม.1/1 อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศไทย

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายและสาเหตุในการสังคายนาพระไตรปิฎกได้ (K)
2. สืบค้นข้อมูลและเผยแผ่ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการสังคายนาได้อย่างถูกต้อง (P)
3. ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข (A)

4. สาระสำคัญ

การสังคายนา เป็นการรวบรวมเรียบเรียงพระธรรมวินัยจัดเป็นหมวดหมู่ ซึ่งการทำสังคายนาแต่ละครั้งล้วนมีสาเหตุของการจัดทำ และมีพระสงฆ์ซึ่งเป็นพระเถระชั้นผู้ใหญ่เป็นประธาน เพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า

5. สาระการเรียนรู้

5.1 การสังคายนา

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 6.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 6.2 ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการสำรวจค้นหา
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
- 6.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 6.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - กระบวนการปฏิบัติ
- 6.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 7.1. ใฝ่เรียนรู้
- 7.2. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคกลุ่มสืบค้น
ขั้นที่ 1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

1.1 ครูขออาสาสมัครนักเรียนจำนวน 10 คน ออกมายืนเข้าแถวหน้าชั้นเรียนเพื่อเล่นเกมผู้สื่อข่าว โดยปฏิบัติ ดังนี้

- 1) ครูแจกเอกสารบทความ ความยาวประมาณ 3-4 บรรทัด ให้แก่นักเรียนคนที่ 1 ของ แถว
- 2) ให้นักเรียนคนที่ 1 ของแถวอ่านข้อความให้คนที่ 2 ฟังแล้วให้คนที่ 2 เก็บใจความสำคัญแล้วเล่าให้คนที่ 3 ฟัง คนที่ 3 เก็บใจความสำคัญแล้วเล่าให้คนที่ 4 ฟัง ทำเช่นนี้ไปเรื่อยๆ จนถึงคนที่ 10
- 3) ให้นักเรียนคนที่ 10 ของแถวออกไปเล่าข้อความที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากสมาชิกคนที่ 1-9 ของกลุ่ม ซึ่งแต่ละคนจะเล่าข้อความแตกต่างกันไปไม่เหมือนกัน จากนั้นให้นักเรียนคนที่ 1 ของแถวอ่านข้อความที่ได้รับจากครู เป็นลำดับแรก ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างจากใจความที่สมาชิกคนที่ 10 เล่าหน้าชั้นเรียน

1.2 ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า การถ่ายทอดความรู้ด้วยการบอกเล่าข้อมูลสืบต่อๆ กันไปหลายๆทอดอาจทำให้ข้อมูลเปลี่ยนแปลงไปได้ เนื่องจากสาเหตุหลายประการ เช่นเดียวกับพระธรรมวินัย ซึ่งเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าที่พระสงฆ์ สาวกได้รับการถ่ายทอดกันมาตามลำดับนั้นอาจมีความแตกต่างกัน จึงเป็นที่มาของการทำสังคายนา

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2.1 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา

2.2 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยให้นักเรียนหยิบสลากหมายเลข 1-4 ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง การทำสังคายนา จากหนังสือเรียน

2.3 จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอความรู้เรื่อง การทำสังคายนา ที่ได้ไปศึกษามา

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

3.1 สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันทำ ใบงานที่ 1 เรื่อง การทำสังคายนา โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรับผิดชอบดังนี้

- กลุ่มที่ 1 ทำการสังคายนา ครั้งที่ 1-3
- กลุ่มที่ 2 ทำการสังคายนา ครั้งที่ 4-6
- กลุ่มที่ 3 ทำการสังคายนา ครั้งที่ 7-8
- กลุ่มที่ 4 ทำการสังคายนา ครั้งที่ 9-10

3.2 สมาชิกในกลุ่มร่วมกันตอบคำถามและอภิปรายร่วมกันในกลุ่มจนได้คำตอบที่สมบูรณ์และมีความเข้าใจชัดเจนตรงกัน

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

4.1 ครูแนะนำให้นักเรียนนำเรื่อง การทำสังคายนา ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 สรุป

5.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญของการทำสังคายนาครั้งที่ 1-10

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

- ใบงานที่ 1 เรื่อง การทำสังคายนา
- เอกสารบทความ
- แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดโรงเรียน อินทอร์เน็ต

10. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1	ใบงานที่ 1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	ความสนใจ				การแสดง ความ คิดเห็น				การตอบ คำถาม				การรับฟัง คนอื่น				การทำงาน ที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 20 คะแนน
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

มีพฤติกรรมในระดับสูงมาก	ให้	4	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับสูง	ให้	3	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง	ให้	2	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับต่ำ	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16-20	4 หมายถึง ดีมาก
14-15	3 หมายถึง ดี
12-13	2 หมายถึง พอใช้
10-11	1 หมายถึง ผ่าน
ต่ำกว่า 10	ควรปรับปรุง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา

1. ข้อความใดมีความหมายตรงกับคำว่า “สังคายนา”
 - ก. การสวดมนต์พร้อมกัน
 - ข. การประชุมสงฆ์ทุก 15 วัน
 - ค. การแก้ไขปรับปรุงพระพุทธรูป
 - ง. การรวบรวมพระธรรมวินัยเป็นหมวดหมู่
2. การทำสังคายนาครั้งที่ 1 นั้นเนื่องมาจากสาเหตุใด
 - ก. ตรวจสอบพระพุทธรูปที่ถ่ายทอดกันมาเป็นเวลานาน
 - ข. พระพุทธรูปที่ถ่ายทอดกันมาขาดตกบกพร่อง
 - ค. พระวัชชีบุตรปฏิบัติหย่อนทางวินัย 10 ประการ
 - ง. พระสุภัททะกล่าวในทำนองดูหมิ่นพระธรรมวินัย
3. พระเจ้าอโศกมหาราชมีพระราชกรณียกิจที่สำคัญที่สุดต่อพระพุทธศาสนาในเรื่องใด
 - ก. ให้มีการสังคายนาพระไตรปิฎก และจัดส่งคณะสมณทูตไปเผยแผ่พุทธศาสนาในดินแดนต่างๆ
 - ข. นิมนต์พระสงฆ์มาเทศนาสั่งสอนประชาชนเป็นประจำ
 - ค. นับถือพระพุทธศาสนาละทิ้งนิกายแบบเถรวาท
 - ง. สร้างพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรทำด้วยสำริด
4. หลักฐานสำคัญทางโบราณคดีที่แสดงว่าพุทธศาสนาเถรวาทแบบพุกามได้ขยายเข้ามาในอาณาจักรตอนเหนือของประเทศไทย คือข้อใด
 - ก. วัดมหาธาตุ
 - ข. เจดีย์วัดเจ็ดยอด
 - ค. พระธาตุดอยสุเทพ
 - ง. วัดพระศรีสรรเพชญ์
9. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้องที่สุด
 - ก. ชาวไทยไม่เคยรู้จักศาสนาอื่นมาก่อน จึงต้องนับถือพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ
 - ข. พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหลักมาตั้งแต่สมัยทวารวดี
 - ค. วิถีชีวิตคนไทยมีพื้นฐานมาจากพระพุทธศาสนา
 - ง. พระพุทธศาสนาสอนให้คนไทยไม่เปลี่ยนศาสนา
5. ประเพณีใดมาจากพระพุทธศาสนาโดยตรง
 - ก. ประเพณีงานศพ
 - ข. ประเพณีทอดกฐิน
 - ค. ประเพณีแต่งงาน
 - ง. ประเพณีสืบทอดอายุ
6. เหตุผลในข้อใดสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า “พระพุทธศาสนา คือ สภาพลวัติที่ดีของสังคมไทย”
 - ก. พระพุทธศาสนาเป็นบ่อเกิดวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงามของไทย
 - ข. พระพุทธศาสนาได้เข้ามาเผยแผ่ในประเทศไทยเป็นเวลานาน
 - ค. เพื่อความมั่นคงและแพร่หลายของพระพุทธศาสนา
 - ง. ประเทศเพื่อนบ้านไทยก็นับถือพระพุทธศาสนา
7. สาเหตุสำคัญของการทำสังคายนาครั้งที่ 3 คืออะไร
 - ก. มีพวคนอกศาสนาปลอมเข้ามาบวชในพระพุทธศาสนามากขึ้น
 - ข. พระผู้ใหญ่มีความประพฤติหย่อนในพระธรรมวินัย
 - ค. ต้องการวางรากฐานพุทธศาสนาในประเทศลังกา
 - ง. เพื่อชำระพระไตรปิฎก
8. ข้อใดแสดงถึงอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อภาษาไทย
 - ก. ชื่อถนนและชื่อสะพาน
 - ข. ชื่อและนามสกุลของบุคคล
 - ค. ชื่อห้างร้านและสถานที่ทางราชการ
 - ง. ภาษาไทยส่วนใหญ่มีพื้นฐานมาจากภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต
10. ข้อความใดแสดงให้เห็นว่าพระพุทธศาสนาสอดคล้องกับลักษณะนิสัยของคนไทย
 - ก. ประเทศเพื่อนบ้านนับถือศาสนาอื่นๆ
 - ข. แนวคิดเรื่องนรก-สวรรค์ในพระพุทธศาสนา
 - ค. พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งอิสระเสรีภาพ
 - ง. พุทธศาสนาเป็นศาสนากลุ่มแรกที่คนไทยรู้จัก

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1
เรื่อง ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา

1. ง	2. ง	3. ก	4. ข	5. ค
6. ข	7. ก	8. ก	9. ง	10. ค

เอกสารบทความ

ตัวอย่างบทความสั้นๆ

บทความที่ 1

สังคายนามีความหมายว่า การสวดพร้อมกันหรือร่วมกันสวด คำว่า “สังคายนา” จึงมีความหมายถึง “การร้อยกรอง” หรือ “การจัดหมวดหมู่” พระธรรมวินัยได้อีกด้วย

บทความที่ 2

อริยสัจ 4 ช่วยให้หลุดพ้นจากกิเลสตัณหา ทำให้เกิดแสงสว่างแห่งปัญญา และปัญญาก็เป็นเครื่องนำทาง ของชีวิต ชีวิตดำเนินไปตามปัญญาย่อมสงบสุข

บทความที่ 3

คิหิสุข คือ ความสุขของชาวบ้าน อันเป็นความสุขที่บุคคลทั่วไปพึงมีได้แก่

- (1) ความสุขที่เกิดจากการมีทรัพย์
- (2) ความสุขที่เกิดจากการใช้จ่ายทรัพย์
- (3) ความสุขที่เกิดจากการไม่มีหนี้สิน
- (4) ความสุขที่เกิดจากการประพาสในสิ่งที่ไม่มิโทษ

เรื่อง การทำสังคายนา

การ สังคายนา ครั้งที่	สาเหตุ	ผู้เป็นประธาน และคณะ	จำนวน พระสงฆ์ ที่เข้าร่วม	สถานที่	เวลา ที่กระทำ	ผู้อุปถัมภ์
1						
2						
3						
4						

การ สังคายนา ครั้งที่	สาเหตุ	ผู้เป็นประธาน และคณะ	จำนวน พระสงฆ์ ที่เข้าร่วม	สถานที่	เวลา ที่กระทำ	ผู้อุปถัมภ์
5						
6						
7						
8						
9						
10						

เฉลยใบงานที่ 1
เรื่อง การทำสังคายนา

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับการทำสังคายนา ครั้งที่ 1-10 ตามประเด็นที่กำหนด

การสังคายนาครั้งที่	สาเหตุ	ผู้เป็นประธานและคณะ	จำนวนพระสงฆ์ที่เข้าร่วม	สถานที่	เวลาที่กระทำ	ผู้อุปถัมภ์
1	พระภิกษุสุภทัตเถระกล่าววาจาในทำนองดูหมิ่นพระพุทธองค์และแสดงความดีใจเมื่อได้ข่าวว่าพระพุทธเจ้าปรินิพพาน	พระมหากัสสปะ (ประธาน) พระอุบาลีตอบด้านพระวินัย พระอานนท์ตอบด้านพระธรรม	500 รูป	ถ้ำสัตตบรรณโกถ์กรุงราชคฤห์	หลังจากที่พระพุทธเจ้าปรินิพพาน 3 เดือน	พระเจ้าอชาตศัตรู
2	พระวัชชีบุตรปฏิบัติหย่อนทางวินัย 10 ประการ	พระยกากัณท์บุตร(ประธาน) พระเวรตะเป็น ผู้ชี้ถาม และ พระสัพพกาเป็นผู้ตอบด้านพระวินัย	700 รูป	วาฬิการามเมืองเวสาลีแคว้นวัชชี	พ.ศ. 100	พระเจ้ากาฬาศุภ
3	พระนอศาสนาปลอมเข้ามาบวชมากขึ้น ทำให้พระพุทธศาสนาเสื่อม	พระโมคคัลลีย์บุตรติสสเถระ (ประธาน)	1,000 รูป	อโศการามกรุงปาฏลิบุตร	พ.ศ. 234	พระเจ้าอโศกมหาราช
4	ต้องการวางรากฐานพระพุทธศาสนาในลังกา	พระมหินทเถระ(ประธาน) พระอริยสิริเป็น ผู้สวดวินัย	68,000 รูป	ถูปารามเมืองอนูราธปุระประเทศลังกา	พ.ศ. 238	พระเจ้ายะชันทะ-ปิยะติสสะ

การ สังคายนา ครั้งที่	สาเหตุ	ผู้เป็น ประธาน และ คณะ	จำนวน พระสง ฆ์ที่เข้า ร่วม	สถานที่	เวลา ที่ กระทำ	ผู้อุปถัมภ์
5	1. พระสงฆ์ในลังกาเห็น พ้องต้องกันว่า พระพุทธ วจนะที่ถ่ายทอดโดยวิธี ท่องจำ อาจจะมีขาดตก บกพร่องในภายภาคหน้า 2. สถานการณ์ทาง การเมืองไม่สงบ เพราะ เกิดศึกยืดเยื้อระหว่าง พวกทมิฬกับชาวลังกา	พระสงฆ์ ชาว ลังกา	ไม่ระบุ	อาโกลเลณ สถาน มตเลณชนบท ประเทศลังกา	พ.ศ. 433	พระเจ้า วัฏฏกาม ณีนอภัย
6	พระไตรปิฎกในอินเดีย ไม่มีอรรถกถา	พระพุทธ โฆษา จารย์	ไม่ระบุ	วัดมหาวิหาร ประเทศ ศรีลังกา	พ.ศ. 956	พระเจ้า มหานาม
7	ลังกาขาดคัมภีร์ฎีกา (คัมภีร์ที่อธิบายอรรถ กถา)	พระกัส สปะเถระ	1,000 รูป	ประเทศ ศรีลังกา	พ.ศ. 1587	พระเจ้า ปราคัม พาหุ มหาราช
8	พระไตรปิฎกยังขาดตก บกพร่องผิดเพี้ยน และไม่ครบ	พระ ธรรมทิน เถระ	หลาย ร้อย รูป	วัดโพธาราม เชียงใหม่ ประเทศไทย	พ.ศ. 2020	พระเจ้า ติโลกราช
9	พระผู้ใหญ่อุปถัมภ์ ย่อหย่อนในพระธรรม วินัย	ไม่ ปรากฏ	218 รูป	วัดมหาธาตุ ยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย	พ.ศ. 2331	พระบาท สมเด็จพระ พุทธ ยอดฟ้าจุฬา โลกมหาราช
10	ชำระพระไตรปิฎกและ จัดพิมพ์ในวโรกาสที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้า อยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ทรงพระชนมายุ 60 ปี	สมเด็จพระ พระ สังฆราช	ไม่ระบุ	วัดมหาธาตุ ยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย	พ.ศ. 2528	รัฐบาลไทย

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2

รายวิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา เวลา 5 ชั่วโมง
เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย เวลา 2 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศึกษา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ม.1/1 อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศไทย

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยในแต่ละยุคได้ (K)
2. สืบค้นข้อมูลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยในแต่ละยุคได้อย่างถูกต้อง และมีเหตุผล (P)
3. นักเรียนเกิดความรักและศรัทธาในศาสนาที่ตนนับถือ (A)

4. สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้าสู่ประเทศไทยในยุคเถรวาทสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ส่งผลให้พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย

5. สาระการเรียนรู้

5.1 การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 6.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 6.2 ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการสำรวจค้นหา
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
- 6.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 6.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - กระบวนการปฏิบัติ
- 6.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 7.1. ใฝ่เรียนรู้
- 7.2. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคการจัดทีมแข่งขัน

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1.1 ครูนำภาพเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา มาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับภาพนั้นๆ เช่น

- ภาพนั้นคือภาพอะไร
- ภาพนั้นมีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาอย่างไร

1.2 ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่า ภาพต่างๆ นั้น เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

2.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน จากนั้นให้นักเรียน ปฏิบัติดังนี้

กลุ่มที่ 1 ศึกษา ยุคเถรวาทสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช

กลุ่มที่ 2 ศึกษา ยุคมหายาน

กลุ่มที่ 3 ศึกษา ยุคเถรวาทแบบพุกาม

กลุ่มที่ 4 ศึกษา ยุคเถรวาทแบบลังกาวงศ์

- สมัยสุโขทัย
- สมัยล้านนา
- สมัยอยุธยา
- สมัยธนบุรี
- สมัยรัตนโกสินทร์

โดยให้นักเรียนศึกษาความรู้จากหนังสือเรียน ครูกำหนดเวลา 10 นาที

2.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอสาระสำคัญจากหัวข้อที่ได้ศึกษาค้นคว้า

2.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยในยุคต่างๆ

2.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำ ใบงานที่ 1 เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย โดยให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มหมุนเวียนกันทำหน้าที่ในการตอบคำถามแต่ละข้อในใบงาน ดังนี้

- สมาชิกคนที่ 1 อ่านคำถามและแยกแยะสิ่งที่เป็นประเด็นสำคัญของคำถาม
- สมาชิกคนที่ 2 วิเคราะห์หาแนวทางในการตอบคำถามหรืออธิบายแนวคำตอบ
- สมาชิกคนที่ 3 รวบรวมข้อมูลและเขียนคำตอบ
- สมาชิกคนที่ 4 ตรวจสอบคำตอบ และแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

2.5 นักเรียนแต่ละกลุ่มผลัดกันอธิบายทบทวนความรู้ให้กันฟัง สมาชิกที่เก่งช่วยเหลือสมาชิกที่เรียนอ่อนจนทุกคนมีความเข้าใจชัดเจนตรงกัน

ขั้นที่ 3 สรุป

3.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตรวจคำตอบในใบงานที่ 1 ตามเฉลยที่ครูแจกให้ แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันทบทวนความรู้ เพื่อเตรียมการแข่งขันตอบคำถามในชั่วโมงเรียนต่อไป

3.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1.1 ครูทบทวนความรู้เดิม เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย จากคาบเรียนที่ผ่านมา

1.2 ครูอธิบายวิธีการแข่งขันการตอบคำถาม เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

2.1 ครูและนักเรียนเตรียมการแข่งขันตอบคำถาม ครูจัดโต๊ะแข่งขันโดยแยกกันตามความสามารถ โต๊ะละ 4 คน ดังนี้

- โต๊ะหมายเลข 1 เป็นโต๊ะแข่งขันสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถในระดับเก่ง
- โต๊ะหมายเลข 2 เป็นโต๊ะแข่งขันสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถในระดับปานกลาง

ค่อนข้างเก่ง

- โต๊ะหมายเลข 3 เป็นโต๊ะแข่งขันสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถในระดับปานกลาง

ค่อนข้างอ่อน

- โต๊ะหมายเลข 4 เป็นโต๊ะแข่งขันสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถในระดับอ่อน

ในกรณีที่นักเรียนมีจำนวนมาก โต๊ะหมายเลข 1, 2, 3 และ 4 อาจจะซ้ำกันหลายโต๊ะเพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสแข่งขัน

2.2 ครูเริ่มการแข่งขัน ดังนี้

1) ครูแจกของคำถามให้ทุกโต๊ะ ซึ่งมีคำถามเท่ากับจำนวนนักเรียนครูควรชี้แจงให้นักเรียนทราบว่า ทุกคนผลัดกันเป็นผู้อ่านคำถาม ขอให้อ่านช้าๆ ชัดๆ ผู้อ่านคำถามมีหน้าที่อ่านเฉลยและให้คะแนนผู้ที่ตอบถูก ตามลำดับ ครูจะต้องมีคำเฉลยที่ชัดเจนใส่ซองให้นักเรียนควบคู่ไปกับคำถาม โดยคำถามแต่ละข้อนั้นครูควรเป็นผู้กำหนดเวลาต่อข้อก็ได้

2) เริ่มการแข่งขัน

- นักเรียนคนที่ 1 หยิบซองคำถาม 1 ซอง เปิดซองอ่านคำถามแล้ววางลงกลางโต๊ะ
- นักเรียนอีก 3 คน แข่งขันกันตอบคำถาม โดยเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบของตนส่ง

ให้คนที่ 1 อ่าน

- คนที่อ่านมีหน้าที่ให้คะแนนตามใบเฉลย โดยผู้ที่ตอบถูกจะได้ 2 คะแนน
- สมาชิกในทีมแข่งขันผลัดกันทำหน้าที่อ่านคำถาม โดยให้ทุกคนได้ตอบคำถามจำนวนเท่ากัน
- ให้ทุกคนรวมคะแนนของตนเอง โดยมีสมาชิกทุกคนในกลุ่มรับรองร่วมกันว่าถูกต้องอาจจะ

ให้เซ็นชื่อรับรองด้วยก็ได้

- สมาชิกทุกคนกลับเข้ากลุ่มแล้วนำคะแนนมารวมกันแล้วหารเฉลี่ย
- ครูประกาศชมเชยกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับ

ขั้นที่ 3 สรุป

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยในแต่ละยุค

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- ใบงานที่ 1 เรื่อง เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย
- ตัวอย่างเอกสารคำถาม
- บัตรภาพ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดโรงเรียน อินเทอร์เน็ต

10. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1	ใบงานที่ 1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	ความสนใจ				การแสดง ความคิดเห็น				การตอบ คำถาม				การรับฟัง คนอื่น				การทำงาน ที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 20 คะแนน
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

มีพฤติกรรมในระดับสูงมาก	ให้	4	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับสูง	ให้	3	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง	ให้	2	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับต่ำ	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16-20	4 หมายถึง ดีมาก
14-15	3 หมายถึง ดี
12-13	2 หมายถึง พอใช้
10-11	1 หมายถึง ผ่าน
ต่ำกว่า 10	ควรปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น.....

คำชี้แจง : ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	การแบ่งหน้าที่กันอย่างเหมาะสม				
2	ความร่วมมือกันทำงาน				
3	การแสดงความคิดเห็น				
4	การรับฟังความคิดเห็น				
5	ความมีน้ำใจช่วยเหลือกัน				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
..... / /

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 – 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

ตัวอย่างเอกสารคำถาม

ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการแข่งขันตอบคำถาม

1. พระพุทธศาสนาในอินเดียในสมัยกษัตริย์พระองค์ใดที่ได้รับการทำนุบำรุงจนมีความเจริญรุ่งเรืองอย่างมาก
ตอบ พระเจ้าอโศกมหาราช
2. ใครคือพระสมณทูตที่ได้เดินทางไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาในดินแดนสุวรรณภูมิ
ตอบ พระโสณเถระ และพระอุตตรเถระ
3. หลักฐานใดที่แสดงว่า พระพุทธศาสนายุคเถรวาทได้เข้ามาเผยแผ่ในดินแดนสุวรรณภูมิ
ตอบ ธรรมจักรกับกวางหมอบ, พระปฐมเจดีย์
4. หลักฐานใดที่แสดงว่า พระพุทธศาสนานิกายมหายานได้เข้ามามีอิทธิพลทางภาคใต้ของไทย บริเวณจังหวัดสุราษฎร์ธานี
ตอบ พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร
5. ศาสนวัตถุที่แสดงถึงอิทธิพลของพระพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์ต่อการนับถือศาสนาในประเทศไทยคืออะไร
ตอบ พระปรางค์สามยอด จังหวัดลพบุรี
6. หลักฐานสำคัญที่แสดงว่า พระพุทธศาสนานิกายเถรวาทแบบพุกามเฟื่องฟูในดินแดนแถบทางเหนือของไทยคืออะไร
ตอบ เจดีย์วัดเจ็ดยอด จังหวัดเชียงใหม่
7. พระพุทธศาสนาในประเทศไทยเป็นพระพุทธศาสนายุคเถรวาทแบบใด
ตอบ ลัทธิเถรวาท
8. พระพุทธศาสนานิกายเถรวาทในสมัยสุโขทัยเฟื่องฟูมากในเมืองใด
ตอบ นครศรีธรรมราช
9. พระมหากษัตริย์ในสมัยสุโขทัยพระองค์ใดโปรดเกล้าฯ ให้มีมนต์สมเด็จพระมหาเถรสังฆราชจากนครศรีธรรมราชมาเทศนาสั่งสอนประชาชน
ตอบ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
10. พระพุทธศาสนาในสมัยสุโขทัยที่รุ่งเรืองมากเป็นพระพุทธศาสนานิกายใด แบบใด
ตอบ นิกายเถรวาท แบบลัทธิเถรวาท

บัตรภาพ

ภาพธรรมจักรกับกวางหมอบ

ภาพพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรสำริด

ภาพเจดีย์วัดเจ็ดยอด จ. เชียงใหม่

ภาพวัดมหาธาตุ จ. สุโขทัย

ภาพวัดพระศรีสรรเพชญ์ จ. พระนครศรีอยุธยา

ภาพวัดอรุณราชวราราม กรุงเทพมหานคร

ใบงานที่ 1

เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. พระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระเจ้าอโศกมหาราช ได้แก่อะไรบ้าง
.....
2. พระภิกษุคณะใดที่เดินทางมาเผยแผ่พระพุทธศาสนายังดินแดนสุวรรณภูมิ รวมทั้งประเทศไทย
และมีหลักฐานสำคัญอะไรบ้าง
.....
3. หลักฐานที่แสดงว่า อาณาจักรศรีวิชัยนับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายาน ได้แก่อะไรบ้าง
.....
4. หลักฐานสำคัญที่แสดงว่า ประชาชนในอาณาจักรละโว้ (ลพบุรี) นับถือพระพุทธศาสนานิกาย
มหายานได้แก่อะไรบ้าง
.....
5. เพราะเหตุใด พระพุทธศาสนานิกายเถรวาทแบบลังกาวงศ์จึงเป็นที่เคารพเลื่อมใสในสมัยสุโขทัย
.....
6. หลักฐานที่แสดงว่า พระพุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์ได้เข้ามายังดินแดนภาคเหนือของไทย ได้แก่
อะไรบ้าง
.....
7. ในสมัยสมเด็จพระเจ้าบรมโกศได้มีความสัมพันธ์ทางด้านศาสนากับลังกาอย่างไร
.....
8. สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงมีพระราชกรณียกิจที่สำคัญเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาที่เด่นชัดอย่างไรบ้าง
.....
9. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงมีพระราชกรณียกิจที่แสดงถึงการทำนุบำรุง
พระพุทธศาสนาอย่างไรบ้าง
.....
.....
10. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชทรงมีพระราชกรณียกิจสำคัญที่เกี่ยวกับการ
เผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างไร
.....
.....

เฉลยใบงานที่ 1

เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. พระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระเจ้าอโศกมหาราช ได้แก่อะไรบ้าง

1) ทรงจัดให้มีการสังคายนาพระธรรมวินัยเป็นครั้งที่ 3

2) ทรงส่งคณะสมณะทูตให้เดินทางไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปยังดินแดนต่างๆ รวม 9 สาย

2. พระภิกษุคณะใดที่เดินทางมาเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปยังดินแดนสุวรรณภูมิ รวมทั้งประเทศไทย และมีหลักฐานสำคัญอะไรบ้าง

พระโสณเถระและพระอุตตรเถระ หลักฐานสำคัญ เช่น สลูป เจดีย์ ธรรมจักรศิลากับกวางหมอบ เป็นต้น

3. หลักฐานที่แสดงว่า อาณาจักรศรีวิชัยนับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายาน ได้แก่อะไรบ้าง

พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรทำด้วยสำริด เจดีย์พระบรมธาตุไชยา ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

4. หลักฐานสำคัญที่แสดงว่า ประชาชนในอาณาจักรละโว้ (ลพบุรี) นับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายานได้แก่อะไรบ้าง

พระปรารภคังคใหญ่ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ พระปรารภคัมภีร์ จังหวัดลพบุรี

5. เพราะเหตุใด พระพุทธศาสนานิกายเถรวาทแบบลังกาวงศ์จึงเป็นที่เคารพเลื่อมใสในสมัยสุโขทัย

เพราะพ่อขุนรามคำแหงโปรดเกล้าฯ ให้มีมนต์สมเด็จพระมหาเถรสังฆราช จากนครศรีธรรมราชซึ่งนับถือ

พระพุทธศาสนานิกายเถรวาทแบบลังกาวงศ์ มาเทศนาสั่งสอนประชาชนชาวสุโขทัย

6. หลักฐานที่แสดงว่า พระพุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์ได้เข้ามายังดินแดนภาคเหนือของไทย ได้แก่
อะไรบ้าง

วัดเชียงมั่น พระธาตุดอยสุเทพ วรรณคดีทางพระพุทธศาสนา เช่น มังคลัตถทีปนี จักรวาฬทีปนี และมีการ
สังคายนา ครั้งที่ 8 ในสมัยพระเจ้าติโลกราช

7. ในสมัยสมเด็จพระเจ้าบรมโกศได้มีความสัมพันธ์ทางด้านศาสนากับลังกาอย่างไร

ส่งพระอุปาลกับพระอรียมณีพร้อมคณะสงฆ์ 15 รูป เดินทางไปวางรากฐานและประดิษฐานพระพุทธศาสนาใน
ลังกาทำให้เกิดนิกายอุปาลังค์ หรือสยามวงศ์

8. สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงมีพระราชกรณียกิจที่สำคัญเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาที่เด่นชัดอย่างไรบ้าง

โปรดเกล้าฯ ให้สมโภชวัดพระมหาธาตุ เมืองนครศรีธรรมราชเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาในภาคใต้ และ
สร้างวัดบางยี่เรือเหนือ (วัดราชคฤห์รวริหาร)

9. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงมีพระราชกรณียกิจที่แสดงถึงการทำนุบำรุง
พระพุทธศาสนาอย่างไรบ้าง

ทรงสร้างวัดพระศรีรัตนศาสดาราม โปรดเกล้าฯ ให้สังคายนาครั้งที่ 9 มีการแต่งและแปลคัมภีร์ ทาง
พระพุทธศาสนา

10. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชทรงมีพระราชกรณียกิจสำคัญที่เกี่ยวกับการ
การเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างไร

ทรงสร้างวัดไทยในต่างประเทศ และประเทศไทยกลายเป็นศูนย์กลางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
ของโลก

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3

รายวิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา เวลา 5 ชั่วโมง
เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย เวลา 2 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศึกษา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ม.1/1 อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศไทย

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติไทยได้ (K)
2. สืบค้นข้อมูลความสำคัญของพระพุทธศาสนาว่าเป็นสภาพแวดล้อมที่กว้างขวาง และครอบคลุมสังคมไทยได้ (P)
3. เกิดความศรัทธาพระพุทธศาสนาว่าเป็นสถาบันหลักของสังคมไทย (A)

4. สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อสังคมไทย ในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติไทย เป็นสถาบันหลักของสังคมไทย มีผลต่อสภาพแวดล้อมที่กว้างขวาง และครอบคลุมสังคมไทย

5. สาระการเรียนรู้

5.1 ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทยในฐานะเป็น

- ศาสนาประจำชาติ
- สถาบันหลักของสังคมไทย
- สภาพแวดล้อมที่กว้างขวางและครอบคลุมสังคมไทย

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1 ความสามารถในการสื่อสาร

6.2 ความสามารถในการคิด

- ทักษะการสำรวจค้นหา
- ทักษะการคิดวิเคราะห์

6.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

6.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการปฏิบัติ

6.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

7.1. ใฝ่เรียนรู้

7.2. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบศูนย์การเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นที่ 1 เตรียมการ

1.1 ครูอธิบายวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าใจ และเน้นย้ำให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งในศูนย์การเรียนรู้อย่างเคร่งครัด และช่วยเหลือกันตลอดการปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นที่ 2 เข้าสู่บทเรียน

2.1 ครูให้นักเรียนดูภาพพุทธศาสนิกชนทำกิจกรรมต่างๆ ทางพระพุทธศาสนาพร้อมกัน แล้วให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

- ภาพดังกล่าว มีความสำคัญอย่างไร
- ภาพดังกล่าว เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาอย่างไร

2.2 ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อสังคมไทย

2.3 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน คละกันตามความสารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน ร่วมกันศึกษาความรู้ในศูนย์การเรียนรู้ เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย โดยหมุนเวียนเข้าศึกษาและทำกิจกรรมตามที่กำหนด กำหนดเวลาศูนย์ละ 5 นาที ดังนี้

- ศูนย์การเรียนรู้ ที่ 1 พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย
- ศูนย์การเรียนรู้ ที่ 2 พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหลักของสังคมไทย
- ศูนย์การเรียนรู้ ที่ 3 พระพุทธศาสนาเป็นสภาพแวดล้อมที่กว้างขวาง และครอบคลุมสังคมไทย

2.4 เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมภายในศูนย์การเรียนรู้เรียบร้อยแล้ว ให้เปลี่ยนกลุ่มไปศึกษาความรู้ในศูนย์การเรียนรู้อื่นๆ ตามลำดับ

ขั้นที่ 3 สรุปและประเมินผล

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของพระพุทธศาสนา ที่มีผลต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทย

3.2 ครูสุ่มตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอประเด็นสำคัญจากการศึกษาความรู้จากศูนย์การเรียนรู้หน้าชั้นเรียน กลุ่มละ 1 หัวข้อ โดยให้เพื่อนกลุ่มอื่นร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในส่วนที่แตกต่างกันออกไป

3.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของพระพุทธศาสนา ที่มีผลต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทย

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นที่ 1 เตรียมการ

1.1 ครูอธิบายวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าใจอีกครั้งเป็นการทบทวน และเน้นย้ำให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งในศูนย์การเรียนรู้อย่างเคร่งครัด และช่วยเหลือกันตลอดการปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นที่ 2 เข้าสู่บทเรียน

2.1 ครูให้นักเรียนดูวิถีชีวิตพุทธศาสนิกชนทำกิจกรรมต่างๆ ทางพระพุทธศาสนาพร้อมกัน แล้วให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ดังนี้

- ภาพดังกล่าว มีความสำคัญอย่างไร
- ภาพดังกล่าว เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาอย่างไร

2.2 ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อสังคมไทย

2.3 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน ร่วมกันศึกษา ความรู้ในศูนย์การเรียนรู้ เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย จากหนังสือเรียน จากนั้นบันทึก ความรู้ที่ได้ลงในสมุด

2.4 เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมเรียบร้อยแล้ว ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนองาน ความรู้ที่ได้จากการศึกษา เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย หน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 3 สรุปและประเมินผล

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระ เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย

3.2 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติและความสำคัญของ พระพุทธศาสนา

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- ใบงานที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย
- เอกสารประกอบศูนย์การเรียนรู้
- แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดโรงเรียน อินเทอร์เน็ต

10. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1	ใบงานที่ 1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	ความสนใจ				การแสดง ความ คิดเห็น				การตอบ คำถาม				การรับฟัง คนอื่น				การทำงาน ที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 20 คะแนน
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

มีพฤติกรรมในระดับสูงมาก	ให้	4	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับสูง	ให้	3	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง	ให้	2	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับต่ำ	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16-20	4 หมายถึง ดีมาก
14-15	3 หมายถึง ดี
12-13	2 หมายถึง พอใช้
10-11	1 หมายถึง ผ่าน
ต่ำกว่า 10	ควรปรับปรุง

เอกสารประกอบศูนย์การเรียนรู้

ศูนย์การเรียนรู้ เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย

บัตรคำสั่ง

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ ดังนี้

1. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาความรู้จากศูนย์การเรียนรู้ เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย 3 ศูนย์ ดังนี้
 - ศูนย์การเรียนรู้ ที่ 1 : พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ
 - ศูนย์การเรียนรู้ ที่ 2 : พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหลักของสังคมไทย
 - ศูนย์การเรียนรู้ ที่ 3 : พระพุทธศาสนาเป็นสภาพแวดล้อมที่กว้างขวางและครอบคลุมสังคมไทย
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้
 - 1) ศึกษาบัตรเนื้อหา
 - 2) ทำบัตรคำถาม
 - 3) ตรวจสอบคำตอบจากบัตรเฉลย ถ้าไม่ถูกต้องให้กลับไปศึกษาหาความรู้ในบัตรเนื้อหาใหม่แล้วแก้ไขให้ถูกต้อง
 - 4) ประชุมสรุปความรู้

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย

บัตรเนื้อหา

พระพุทธศาสนาอยู่เคียงคู่กับสังคมไทยมาหลายศตวรรษ ประวัติศาสตร์ไทยจึงมีเรื่องราวเกี่ยวพันกับพระพุทธศาสนาอยู่เสมอ นับตั้งแต่คนไทยสามารถรวมตัวกันก่อตั้งอาณาจักรของตนเองขึ้นมา พระพุทธศาสนาได้เข้ามามีบทบาทตั้งแต่นั้นจนถึงปัจจุบัน คนไทยส่วนใหญ่ยอมรับนับถือพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติโดยไม่เปลี่ยนแปลงไปยึดถือศาสนาอื่นใดเป็นศาสนาประจำชาติ ทั้งนี้เหตุผลของการนับถือยอมรับพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย มีดังนี้

1. คนไทยส่วนใหญ่ยอมรับนับถือ

การยอมรับนับถือพระพุทธศาสนาของคนไทยมีมาแต่อดีต สืบเนื่องจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาอันดับแรกๆ ที่สังคมรู้จักและคุ้นเคย แม้ภายหลังจะมีศาสนาอื่นเผยแผ่เข้ามาบ้าง หรือแม้สังคมไทยจะเปิดกว้างให้มีการเผยแผ่ศาสนาต่างๆ ได้ตามใจชอบ แต่ผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมไทยประมาณร้อยละ 95 ก็เลือกนับถือพระพุทธศาสนา

2. มีสัญลักษณ์แทนพระพุทธศาสนาในสถานที่ราชการ

นอกเหนือจากพระบรมฉายาลักษณ์ และธงชาติไทยแล้ว สถานที่ราชการซึ่งเป็นของรัฐส่วนใหญ่จะมีพระพุทธรูปอันเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของพระพุทธศาสนาประดิษฐานไว้

3. พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะและอัครศาสนูปถัมภก

พระมหากษัตริย์ไทยในอดีตจนถึงปัจจุบันทุกพระองค์ทรงเป็นพุทธมามกะตามขัตติยราชประเพณี แม้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันพุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติไว้ในหมวด 2 มาตรา 9 ว่าพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะและทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภกเท่ากับเป็นการกำหนดให้สถาบันพระมหากษัตริย์มีพระพุทธศาสนาอยู่เคียงคู่รวมทั้งเป็นหลักประกันว่า พระประมุขของชาติเป็นชาวพุทธ นับถือศาสนาพร้อมกับประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ

4. กำหนดให้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเป็นวันหยุดราชการ

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาต่างๆ นั้น ทางราชการได้กำหนดให้เป็นวันหยุดทั่วประเทศ เพื่อเปิดโอกาสให้พุทธศาสนิกชนได้มีเวลาไปปฏิบัติศาสนกิจ อันย้าให้เห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย แม้นานาชาติทั่วโลกก็รับทราบว่าวันดังกล่าวนี้ ทางราชการและรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนบริษัทเอกชนส่วนใหญ่จะหยุดทำการ ทั้งนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่ราชการกำหนดให้เป็นวันหยุดได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา โดยในวันดังกล่าว นอกจากทางราชการจะเป็นแกนนำในการจัดศาสนพิธีในสถานที่บางแห่งแล้ว ยังรณรงค์ให้พุทธศาสนิกชนไปปฏิบัติศาสนกิจที่วัดและลด ละ เลิก ความประพฤติดีเสียหยาทั้งหลายทั้งปวง

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1
พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย
บัตรคำถาม

1. บอกเหตุผลที่คนส่วนใหญ่ในสังคมไทยนับถือพระพุทธศาสนาประมาณร้อยละ 95 มาอย่างน้อย 2 ข้อ

.....

.....

2. ระบุรายละเอียดในธงพระพุทธศาสนาที่ประดับคูธงชาติไทยในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

.....

.....

.....

3. สถาบันพระมหากษัตริย์มีส่วนช่วยธำรงให้พระพุทธศาสนาอยู่คู่ชาติไทยได้อย่างไร

.....

.....

.....

4. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวันห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2552 ประกาศ ณ วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2551 โดยห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาวันใด

.....

.....

.....

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย

บัตรเฉลย

1. บอกเหตุผลที่คนส่วนใหญ่ในสังคมไทยนับถือพระพุทธศาสนาประมาณร้อยละ 95 มาอย่างน้อย 2 ข้อ

- 1) พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย และอยู่เคียงคู่กับสังคมไทยมาหลายศตวรรษ
- 2) พระมหากษัตริย์ไทยในประวัติศาสตร์หลายศตวรรษทรงมีพระราชกรณียกิจในการทำนุบำรุง พระพุทธศาสนา ทำให้ประชาชนเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาด้วย

2.

ระบุรายละเอียดในธงพระพุทธศาสนาที่ประดับคูธงชาติไทยในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

ธงพระพุทธศาสนา เป็น ธงสีเหลือง อันหมายถึง พระพุทธศาสนา และมีรูปธรรมจักร เป็นงล้ออยู่กลางผืนธง

3.สถาบันพระมหากษัตริย์มีส่วนช่วยดำรงให้พระพุทธศาสนาอยู่คู่ชาติไทยได้อย่างไร

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับได้บัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็น อัครศาสนูปถัมภก จึงเป็นการกำหนดให้สถาบันกษัตริย์ดำรงอยู่คู่กับสถาบันศาสนา ซึ่งร้อยละ 95 ของคนไทยนับถือพระพุทธศาสนา

4.ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวันห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2552 ประกาศ ณ วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2551 โดยห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาวันใด

- 1) วันมาฆบูชา
- 2) วันวิสาขบูชา
- 3) วันอาสาฬหบูชา
- 4) วันเข้าพรรษา

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2

พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหลักของสังคมไทย บัตรเนื้อหา

สถาบันหลักของไทยมี 3 สถาบัน ได้แก่ สถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ ทั้ง 3 สถาบันนี้ต่างเกี่ยวพันกันเสมือนหนึ่งเป็นโครงสร้างอันแข็งแกร่งให้สังคมไทยและชาติไทยดำรงอยู่ได้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันที่มีบทบาทอย่างสูงในการควบคุมพฤติกรรมของผู้คนในสังคมไทย ทั้งนี้เหตุผลที่ทำให้สถาบันพระพุทธศาสนาเป็นหนึ่งในสถาบันหลักของสังคมไทย เนื่องมาจาก

1. พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันคู่ชาติไทย

พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้ามาในดินแดนสุวรรณภูมิอันเป็นที่ตั้งของประเทศไทยในปัจจุบันนับตั้งแต่ พุทธศตวรรษที่ 3 อาณาจักรชาติไทยต่างๆ ล้วนสืบทอดพระพุทธศาสนาไว้ตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยธนบุรี จนมาถึงสมัยรัตนโกสินทร์ไว้อย่างมั่นคง จึงกล่าวได้ว่า พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันคู่ชาติไทย

2. พระมหากษัตริย์ไทยทรงเป็นพุทธมามกะ

ในประวัติศาสตร์ของชาติอื่น กษัตริย์ที่ปกครองประเทศในแต่ละสมัยมักจะนับถือศาสนาต่างกัน แต่พระมหากษัตริย์ไทยทุกสมัยล้วนเป็นพุทธมามกะ โดยราชประเพณีก่อนที่พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์จะขึ้นครองราชย์ จะมีพระราชประเพณีให้ออกผนวชชั่วคราวเพื่อศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการปกครองประเทศ แม้ในกรณีที่ไม่สามารถออกผนวชก่อนขึ้นเสวยราชสมบัติก็ต้องออกผนวชหลังจากขึ้นครองราชย์แล้ว ดังกรณีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน เป็นต้น

3. พระมหากษัตริย์ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก

พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงให้ความสำคัญในการอุปถัมภ์พระพุทธศาสนา โดยทรงถือเป็นพระราช-ภารกิจสำคัญ พระราชภารกิจที่พระมหากษัตริย์ไทยทรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา อาทิ ทรงสร้างวัด ปฎิสังขรณ์วัด และปูชนียสถานต่างๆ ทรงอุปถัมภ์การศึกษาพระพุทธศาสนา ทรงส่งเสริมการปฏิบัติธรรมทรงยกย่องพระสงฆ์ผู้เชี่ยวชาญ ในพระปริยัติและเชี่ยวชาญในการปฏิบัติให้ดำรงสมณศักดิ์ตามความสามารถและความเหมาะสม ทรงสนับสนุนการสังคายนา ดังที่พระมหากษัตริย์บางพระองค์ได้ทรงสนับสนุนอุปถัมภ์การสังคายนา (ดังในสมัยรัชกาลที่ 1 และรัชกาลที่ 9 เป็นต้น) และทรงวางพระองค์เป็นแบบอย่างของชาวพุทธที่ดี

4. รัฐบาลไทยส่งเสริมสนับสนุนพระพุทธศาสนา

เมื่อประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย พระราชอำนาจและพระราช-ภารกิจ ในการอุปถัมภ์บำรุงพระศาสนาของพระมหากษัตริย์แต่เดิมก็ถูกมอบหมายให้รัฐบาลทำหน้าที่สืบแทนต่อไป เพราะฉะนั้นรัฐบาลจึงมีหน้าที่โดยตรงที่จะอุปถัมภ์พระพุทธศาสนา ทั้งด้านการศึกษาและด้านการปฏิบัติพระศาสนาโดยกำหนดเป็นนโยบายที่แน่นอนและปฏิบัติให้บรรลุผลตามนโยบายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้โดยการดำเนินงานผ่านทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงมหาดไทยและสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นต้น

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2
พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหลักของสังคมไทย
บัตรเฉลย

1.สถาบันหลักตามโครงสร้างของสังคมไทยที่มีส่วนช่วยค้ำจุนให้สังคมไทยและชาติไทยดำรงอยู่มาจนถึงปัจจุบัน ประกอบด้วยสถาบันใดบ้าง

1) สถาบันชาติ

2) สถาบันศาสนา

3) สถาบันพระมหากษัตริย์

2.เหตุผลสำคัญที่ทำให้สถาบันพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมไทยคืออะไร

เพราะสถาบันพระพุทธศาสนามีบทบาทในการควบคุมพฤติกรรม และกำหนดแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของคนในสังคมไทย

3.“พระมหากษัตริย์ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก” หมายความว่าอย่างไร

หมายถึง พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ที่ทรงให้ความสำคัญในการอุปถัมภ์พระพุทธศาสนา เพื่อให้พระพุทธศาสนาธำรงอยู่คู่สังคมไทย เช่น ทางสร้างวัด ปฏิสังขรณ์วัด และปูชนียสถานต่างๆ ทรงอุปถัมภ์การศึกษาพระพุทธศาสนา ทรงสนับสนุนการสังคายนาพระพุทธศาสนา เป็นต้น

4. หน่วยงานของรัฐบาลไทยที่มีแนวนโยบายและการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมพระพุทธศาสนา

ได้แก่หน่วยงานใดบ้าง

1) กระทรวงศึกษาธิการ

2) กระทรวงวัฒนธรรม

3) กระทรวงมหาดไทย

4) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 3

พระพุทธศาสนาเป็นสภาพแวดล้อมที่กว้างขวาง และครอบคลุมสังคมไทย

บัตรเนื้อหา

คนไทยส่วนใหญ่ภายในสังคมไทยเป็นชาวพุทธโดยกำเนิด ไม่ต้องมีการประกาศเพราะวิถีชีวิตของคนไทยได้รับการผสมผสานกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระพุทธศาสนามาทุกยุคทุกสมัย สภาพแวดล้อมรอบตัวทั้งทางกายภาพและสภาพแวดล้อมทางสังคม ส่วนใหญ่มักได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ตั้งแต่เกิดจนตายคนไทยส่วนใหญ่มักต้องสัมผัสกับพระพุทธศาสนา มากหรือน้อยบ้างตามโอกาส ดังนั้นพระพุทธศาสนาจึงเป็นสภาพแวดล้อมที่กว้างขวางและครอบคลุมสังคมไทยอย่างแท้จริง ด้วยเหตุผลดังนี้

1. มีวัดและสำนักสงฆ์มากมายทั่วประเทศ

จากสถิติ พ.ศ. 2552 ในประเทศไทยมีวัดประมาณ 35,271 วัด และสำนักสงฆ์อีกจำนวนมาก มีพระภิกษุและสามเณร ประมาณ 322,000 รูป ไม่นับพระภิกษุสามเณรผู้บวชชั่วคราว ทุกหมู่บ้านมีวัดประจำหมู่บ้าน แม้เมื่อจะก่อตั้งหมู่บ้านขึ้นใหม่ก็นิยมสร้างวัดไว้เป็นสถานที่บำเพ็ญบุญทางพระศาสนาด้วย วัดจึงนับเป็น “ศูนย์กลาง” ของสังคมไทยส่วนใหญ่มากแต่อดีตถึงปัจจุบัน

2. มีปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุมากมาย

เหตุที่วัดเป็นสภาพแวดล้อมที่ครอบคลุมสังคมไทยทั่วไป จึงมีปูชนียสถานและปูชนียวัตถุสำคัญๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาประดิษฐานเก็บรักษาอยู่มากมาย เช่น พระบรมธาตุไชยา พระปฐมเจดีย์ พระธาตุดอยสุเทพ พระพุทธรูป ตู้อพระไตรปิฎก วิหาร เป็นต้น

3. ประเพณีพิธีกรรมต่างๆ ของคนไทย

มาจากพระพุทธศาสนาโดยตรง เช่น ประเพณีการอุปสมบท ประเพณีวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ประเพณีทอดผ้าป่า ประเพณีทอดกฐิน และคติบางอย่างก็นำเอาแนวคิดทางพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ให้ผสมผสานกลมกลืน เช่น การตั้งชื่อ โขนผมไฟ ขึ้นบ้านใหม่ ทำบุญอายุ งานศพ ถ้าไม่มีพระพุทธศาสนา ประเพณีพิธีกรรมเหล่านี้อาจเป็นไปในรูปแบบอื่น นอกจากนี้จิตใจของคนไทยส่วนใหญ่ก็อาจขาดการขัดเกลาหรือมิได้ถูกหล่อหลอมให้มีลักษณะเป็นคนไทยอย่างที่เห็นเป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ก็ได้

4. ลักษณะนิสัยและมารยาทของคนไทยส่วนใหญ่มีรากฐานจากพระพุทธศาสนา

คนไทยได้รับการยกย่องจากชาวต่างชาติว่าเป็นคนที่มีลักษณะนิสัยดีงาม เช่น มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ เมตตา กรุณา เกรงใจ พร้อมให้อภัยคนอื่นเสมอ ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นต้น คนไทยมีคำพูดติดปาก คือ “ไม่เป็นไร” อันหมายถึง ไม่ถือโทษ ไม่อาฆาตมาดร้าย ให้อภัยอยู่เสมอ ลักษณะนิสัยเหล่านี้ล้วนหล่อหลอมมาจากพระพุทธศาสนา อันเป็นสภาพแวดล้อมที่ครอบคลุมสังคมไทยอย่างกว้างขวางด้วยกิจกรรมารยาคานั้น คนไทยมีกิจกรรมารยาทเรียบร้อย นุ่มนวล การไหว้ การกราบ มารยาทในการต้อนรับ การแต่งกาย ตลอดจนอิริยาบถของคนไทย ล้วนได้รับการชื่นชมจากทั่วโลก ทั้งนี้มารยาทเหล่านี้ล้วนมีพื้นฐานมาจากหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา เช่น หลักการวชิรธรรม หลักการปฏิสันถาร เป็นต้น

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 3

พระพุทธศาสนาเป็นสภาพแวดล้อมที่กว้างขวาง และครอบคลุมสังคมไทย

บัตรคำถาม

1. บูชนียสถาน บูชนียวัตถุสำคัญๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาได้แก่อะไรบ้าง พร้อมยกตัวอย่างอย่างน้อย 4 ตัวอย่าง

.....

.....

2. ประเพณีพิธีกรรมของคนไทยที่มาจากพระพุทธศาสนาโดยตรง ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

3. ลักษณะนิสัยและมารยาทของคนไทยที่มีรากฐานมาจากพระพุทธศาสนา ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

4. วรรณคดีของไทยได้รับแนวคิดทางพระพุทธศาสนาอย่างไร

.....

.....

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 3

พระพุทธศาสนาเป็นสภาพแวดล้อมที่กว้างขวาง และครอบคลุมสังคมไทย

บัตรเฉลย

1. ปุชนิยสถาน ปุชนิยวัตถุสำคัญๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาได้แก่อะไรบ้าง พร้อมยกตัวอย่างอย่างน้อย 4 ตัวอย่าง

- พระปฐมเจดีย์
- วิหาร
- พระธาตุดอยสุเทพ
- ตู้พระไตรปิฎก
- พระพุทธรูป

2. ประเพณีพิธีกรรมของคนไทยที่มาจากพระพุทธศาสนาโดยตรง ได้แก่อะไรบ้าง

- ประเพณีการบวช
- ประเพณีวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
- ประเพณีทอดผ้าป่า
- ประเพณีทอดกฐิน
- ประเพณีขึ้นบ้านใหม่

3. ลักษณะนิสัยและมารยาทของคนไทยที่มีรากฐานมาจากพระพุทธศาสนา ได้แก่อะไรบ้าง

- ลักษณะนิสัย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ เมตตา กรุณา เกรงใจ พร้อมให้อภัยคนอื่นเสมอ ยิ้มแย้มแจ่มใส
- มารยาทเรียบร้อย นุ่มนวล การไหว้ การกราบ การต้อนรับ

4. วรรณคดีของไทยได้รับแนวคิดทางพระพุทธศาสนาอย่างไร

มีแนวคิดทางพระพุทธศาสนา โดยสะท้อนความเชื่อเรื่อง นรก สวรรค์ บุญ บาป กรรม สังสารวัฏ เป็นต้น

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา

1. ข้อความใดมีความหมายตรงกับคำว่า “สังคายนา”
 - ก. การสวดมนต์พร้อมกัน
 - ข. การประชุมสงฆ์ทุก 15 วัน
 - ค. การแก้ไขปรับปรุงพระพุทธรูป
 - ง. การรวบรวมพระธรรมวินัยเป็นหมวดหมู่
2. การทำสังคายนาครั้งที่ 1 นั้นเนื่องมาจากสาเหตุใด
 - ก. ตรวจสอบพระพุทธรูปที่ถ่ายทอดกันมาเป็นเวลานาน
 - ข. พระพุทธรูปที่ถ่ายทอดกันมาขาดตกบกพร่อง
 - ค. พระวัชชีบุตรปฏิบัติหย่อนทางวินัย 10 ประการ
 - ง. พระสุภัททะกล่าวในทำนองดูหมิ่นพระธรรมวินัย
3. พระเจ้าอโศกมหาราชมีพระราชกรณียกิจที่สำคัญที่สุดต่อพระพุทธศาสนาในเรื่องใด
 - ก. ให้มีการสังคายนาพระไตรปิฎก และจัดส่งคณะสมณทูตไปเผยแผ่พุทธศาสนาในดินแดนต่างๆ
 - ข. นิมนต์พระสงฆ์มาเทศนาสั่งสอนประชาชนเป็นประจำ
 - ค. นับถือพระพุทธศาสนาลัทธิหินยานแบบเถรวาท
 - ง. สร้างพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรทำด้วยสำริด
4. หลักฐานสำคัญทางโบราณคดีที่แสดงว่าพุทธศาสนาลัทธิเถรวาทแบบพุกามได้ขยายเข้ามาในอาณาจักรตอนเหนือของประเทศไทย คือข้อใด
 - ก. วัดมหาธาตุ
 - ข. เจดีย์วัดเจ็ดยอด
 - ค. พระธาตุดอยสุเทพ
 - ง. วัดพระศรีสรรเพชญ์
9. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้องที่สุด
 - ก. ชาวไทยไม่เคยรู้จักศาสนาอื่นมาก่อน จึงต้องนับถือพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ
 - ข. พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหลักมาตั้งแต่สมัยทวารวดี
 - ค. วิถีชีวิตคนไทยมีพื้นฐานมาจากพระพุทธศาสนา
 - ง. พระพุทธศาสนาสอนให้คนไทยไม่เปลี่ยนศาสนา
5. ประเพณีใดมาจากพระพุทธศาสนาโดยตรง
 - ก. ประเพณีงานศพ
 - ข. ประเพณีทอดกฐิน
 - ค. ประเพณีแต่งงาน
 - ง. ประเพณีสืบทอดอายุ
6. เหตุผลในข้อใดสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า “พระพุทธศาสนา คือ สภาพแวดล้อมที่ดีของสังคมไทย”
 - ก. พระพุทธศาสนาเป็นบ่อเกิดวัฒนธรรมและประเพณีที่งดงามของไทย
 - ข. พระพุทธศาสนาได้เข้ามาเผยแผ่ในประเทศไทยเป็นเวลานาน
 - ค. เพื่อความมั่นคงและแพร่หลายของพุทธศาสนา
 - ง. ประเทศเพื่อนบ้านไทยก็นับถือพระพุทธศาสนา
7. สาเหตุสำคัญของการทำสังคายนาครั้งที่ 3 คืออะไร
 - ก. มีพวคนอกศาสนาปลอมเข้ามาบวชในพระพุทธศาสนามากขึ้น
 - ข. พระผู้ใหญ่มีความประพฤติหย่อนในพระธรรมวินัย
 - ค. ต้องการวางรากฐานพุทธศาสนาในประเทศลังกา
 - ง. เพื่อชำระพระไตรปิฎก
8. ข้อใดแสดงถึงอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อภาษาไทย
 - ก. ชื่อถนนและชื่อสะพาน
 - ข. ชื่อและนามสกุลของบุคคล
 - ค. ชื่อห้างร้านและสถานที่ทางราชการ
 - ง. ภาษาไทยส่วนใหญ่มีพื้นฐานมาจากภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต
10. ข้อความใดแสดงให้เห็นว่าพระพุทธศาสนาสอดคล้องกับลักษณะนิสัยของคนไทย
 - ก. ประเทศเพื่อนบ้านนับถือศาสนาอื่นๆ
 - ข. แนวคิดเรื่องนรก-สวรรค์ในพระพุทธศาสนา
 - ค. พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งอิสระเสรีภาพ
 - ง. พุทธศาสนาเป็นศาสนากลุ่มแรกที่คนไทยรู้จัก

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1
เรื่อง ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา

1. ง	2. ง	3. ก	4. ข	5. ค
6. ข	7. ก	8. ก	9. ง	10. ค

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4

รายวิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พุทธประวัติ พระสาวก ศาสนิกชนตัวอย่าง และชาดก เวลา 5 ชั่วโมง
เรื่อง พุทธประวัติ เวลา 1 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศึกษา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ม.1/3 วิเคราะห์พุทธประวัติตั้งแต่ประสูติ จนถึงบำเพ็ญทุกรกิริยา หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติ เทวทูต 4 และการบำเพ็ญทุกรกิริยาได้ (K)
2. วิเคราะห์พุทธประวัติตอนประสูติ ทอดพระเนตรเห็นเทวทูต 4 ทรงแสวงหาความรู้ และบำเพ็ญทุกรกิริยาได้ (P)
3. เกิดความศรัทธาในพระพุทธเจ้า พร้อมก็นำแนวทางมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ (A)

4. สาระสำคัญ

การศึกษาพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงบำเพ็ญทุกรกิริยา โดยใช้การวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผลนั้น ย่อมทำให้ได้ข้อคิดสำคัญซึ่งสามารถนำมาเตือนสติและเป็นหลักในการประพฤติตนอย่างเหมาะสม

5. สาระการเรียนรู้

- 5.1 ประสูติ
- 5.2 เทวทูต 4
- 5.3 การบำเพ็ญทุกรกิริยา

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 6.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 6.2 ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการสำรวจค้นหา
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
- 6.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 6.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - กระบวนการปฏิบัติ
- 6.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 7.1. ใฝ่เรียนรู้

7.2. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป

ขั้นที่ 1 เตรียมการ

1.1 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง พุทธประวัติ พระสาวก ศาสนิกชน ตัวอย่าง และชาดก

1.2 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ แล้วครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจวิธีการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป โดยให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งในบทเรียนสำเร็จรูปอย่างเคร่งครัด

ขั้นที่ 2 นำเข้าสู่บทเรียน

2.1 ครูนำภาพพุทธประวัติ มาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

- ภาพที่ครูนำมาให้นักเรียนดูนั้น เป็นภาพพุทธประวัติตอนใด

2.2 ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่า พระพุทธเจ้าเป็นผู้มีพระคุณต่อชาวโลก ทรงสั่งสอนแนวทางการดำเนินชีวิตที่ประเสริฐแก่บุคคลทั่วไป การศึกษาพุทธประวัติย่อมทำให้เห็นแบบอย่างการดำเนินชีวิตที่ดีมีคุณค่า ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตได้

ขั้นที่ 3 กิจกรรม

3.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละเท่าๆ กัน 3 กลุ่ม

- กลุ่มที่ 1 ศึกษา ตอนประสูติ
- กลุ่มที่ 2 ศึกษา ตอนเทวทูต 4
- กลุ่มที่ 3 ศึกษา ตอนการบำเพ็ญทุกรกิริยา

3.2 นักเรียนช่วยกันศึกษาความรู้และตอบคำถามในบทเรียนสำเร็จรูป (ครูกำหนดเวลาประมาณ 30 นาที หรือตามความเหมาะสม)

3.3 จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

3.4 ครูสุ่มนักเรียนบางกลุ่มออกมาตอบคำถามจากบทเรียนสำเร็จรูปในแต่ละกรอบ แล้วครูและนักเรียนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ 4 สรุป

4.1 นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ข้อคิดที่ได้จากการศึกษาพุทธประวัติ

4.2 นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง พุทธประวัติ ในตอนที่กำหนดให้ ดังนี้

- ประสูติ
- เทวทูต 4
- การบำเพ็ญทุกรกิริยา

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง พุทธประวัติ
- บัตรภาพ เรื่อง พุทธประวัติ
- แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง พุทธประวัติ พระสาวก ศาสนิกชนตัวอย่าง และ

ชาดก

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดโรงเรียน

10. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พุทธประวัติ พระสาวก ศาสนิกชนตัวอย่าง และชาดก	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พุทธประวัติ พระสาวก ศาสนิกชนตัวอย่าง และชาดก	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	ความสนใจ				การแสดง ความ คิดเห็น				การตอบ คำถาม				การรับฟัง คนอื่น				การทำงาน ที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 20 คะแนน
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

มีพฤติกรรมในระดับสูงมาก	ให้	4	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับสูง	ให้	3	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง	ให้	2	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับต่ำ	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16-20	4 หมายถึง ดีมาก
14-15	3 หมายถึง ดี
12-13	2 หมายถึง พอใช้
10-11	1 หมายถึง ผ่าน
ต่ำกว่า 10	ควรปรับปรุง

เอกสารประกอบบทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง พุทธประวัติ

- คำชี้แจง**
1. ให้นักเรียนอ่านและศึกษาทำความเข้าใจเนื้อหาในแต่ละกรอบตามลำดับ ห้ามศึกษาข้ามกรอบเป็นอันขาด
 2. ให้นักเรียนตอบคำถามในแต่ละกรอบลงในกระดาษที่ครูแจกให้ โดยห้ามดูเฉลยหรือลอกคำตอบของเพื่อน
 3. เมื่อนักเรียนตอบคำถามเสร็จแล้วให้ดูเฉลยในตอนท้ายของแต่ละกรอบ

กรอบนำ

นักเรียนคงจะเคยเรียนพุทธประวัติ อันหมายถึง ประวัติของพระพุทธเจ้ามาบ้างแล้ว และเพื่อมิให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่า ต้องเรียนบทเรียนนี้ซ้ำๆ จนเกิดความเบื่อหน่าย เราลองมาทดสอบและลำดับความรู้ของเราเป็นตอนๆ เกี่ยวกับพุทธประวัติกันดีกว่า

พระพุทธศาสนามีความสัมพันธ์กับจิตใจของคนไทยและชาติไทยในด้านวัฒนธรรมขนบประเพณีมาเป็นเวลานาน พุทธศาสนิกชนทุกคนจึงควรทราบถึงประวัติ และการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาพุทธจริยวัตรอันเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตนให้เกิดความสะอาด สว่าง และสงบ

ในอดีตกาลย้อนหลังก่อนพุทธศก 80 ปี ดินแดนนี้มีนามว่า “ชมพูทวีป” หมายถึง ดินแดนที่เป็นประเทศอินเดีย เนปาล ศรีลังกา ปากีสถาน บังกลาเทศ และภูฏาน ในปัจจุบัน ซึ่งประชาชนในยุคนั้นนับถือศาสนาพราหมณ์ อันเป็นศาสนาเก่าแก่ที่สุดในโลก

พระเจ้าสุทโธทนะ กษัตริย์แห่งกรุงกบิลพัสดุ์ ทรงอภิเษกสมรสกับพระนางสิริมหามายา พระราชธิดาแห่งกรุงเทวทหะ ไม่นานนักพระนางสิริมหามายาก็ทรงพระครรภ์ และเมื่อใกล้ที่จะทรงมีพระประสูติกาล พระนางได้ทูลลาพระสวามี เพื่อไปทรงมีพระประสูติกาลที่บ้านเมืองของพระนางตามธรรมเนียมของอินเดียสมัยก่อน เมื่อขบวนเสด็จมาถึง “สวนลุมพินีวัน” (ปัจจุบัน คือ ตำบลรุมมินเด ประเทศเนปาล) ซึ่งอยู่กึ่งกลางระหว่างกรุงกบิลพัสดุ์กับกรุงเทวทหะ พระนางทรงประสูติพระครุฑและประสูติพระโอรส ณ ใต้ต้นสาละเมื่อวันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6

คำถามประจำรอบนำ

1. ชมพูทวีป หมายถึงดินแดนใด

.....

.....

.....

2. พระนางสิริมหามายา ทรงประสูติพระโอรสที่ใด ปัจจุบันอยู่ในประเทศใด

.....

.....

.....

3. เพราะเหตุใด พระนางสิริมหามายาจึงต้องเดินทางกลับกรุงทเวหะเพื่อประสูติพระโอรส

.....

.....

.....

เฉลยคำถามประจำรอบนำ

1. ชมพูทวีป หมายถึงดินแดนใด

ดินแดนที่เป็นประเทศอินเดีย เนปาล ศรีลังกา ปากีสถาน บังกลาเทศ และภูฐานในปัจจุบัน

2. พระนางสิริมหามายา ทรงประสูติพระโอรสที่ใด ปัจจุบันอยู่ในประเทศใด

พระนางสิริมหามายาทรงประสูติพระโอรส ณ สวนลุมพินีวัน ปัจจุบันคือ ประเทศเนปาล

3. เพราะเหตุใด พระนางสิริมหามายาจึงต้องเดินทางกลับกรุงทเวหะเพื่อประสูติพระโอรส

เพราะเป็นธรรมเนียมของอินเดียที่สตรีผู้มีครรภ์จะต้องเดินทางกลับไปคลอดบุตรที่บ้านเกิดของตน

กรอบที่ 1 ประสูติ

จากการศึกษาพุทธประวัติตอนประสูติแล้ว ลองมาศึกษาดูสิว่า พราหมณ์ซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลสมัยนั้น ได้ทำนายลักษณะพระกุมารอย่างไร และพระเจ้าสุทโธทนะทรงมีพระราชประสงค์ต่อพระโอรสอย่างไร

พระโอรสน้อยได้รับการขนานพระนามว่า “สิทธัตถะ” อันมีความหมายว่า “ผู้สำเร็จในสิ่งที่ประสงค์” และเมื่อทรงประสูติได้ 7 วัน พระราชมารดาก็สิ้นพระชนม์ พระนางปชาบดีโคตมี พระมาตุจฉา จึงเป็นผู้ถวายการเลี้ยงดูต่อมาพระเจ้าสุทโธทนะได้เชิญพราหมณ์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญตำราทำนายลักษณะได้ทำนายลักษณะพระโอรสไว้เป็น 2 นัย คือ

1. ถ้าพระโอรสทรงครอบครองบ้านเมือง จะเป็นกษัตริย์ผู้ทรงอำนาจ เป็นจอมจักรพรรดิผู้ยิ่งใหญ่
2. ถ้าเสด็จออกผนวช ก็จะได้ตรัสรู้เป็นศาสดาเอกของโลก

แต่พระราชประสงค์ของพระเจ้าสุทโธทนะมีเพียงประการเดียว คือ ทรงปรารถนาที่จะให้เจ้าชายสิทธัตถะได้ครองบ้านเมืองสืบต่อจากพระองค์ เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะทรงเจริญวัย พระเจ้าสุทโธทนะจึงทรงส่งพระราชโอรสเข้าศึกษา ในสำนักครุวิศวามิตร จนจบหลักสูตรศิลปวิทยาแทบทุกแขนง และทรงมีพระปรีชาสามารถเหนือบรรดานักศึกษาอื่นๆ

คำถามประจำกรอบที่ 1

1. คำว่า “สิทธัตถะ” แปลว่าอะไร

.....

.....

.....

.....

2. เจ้าชายสิทธัตถะ ได้รับคำทำนายอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

3. พระเจ้าสุทโธทนะทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้พระโอรสดำเนินชีวิตอย่างไรในอนาคต

.....

.....

.....

.....

เฉลยคำถามประจำกรอบที่ 1

1. คำว่า “สิทธัตถะ” แปลว่าอะไร

ผู้สำเร็จในสิ่งที่ประสงค์

2. เจ้าชายสิทธัตถะ ได้รับคำทำนายอย่างไรบ้าง

คำทำนายลักษณะพระโอรสสิทธัตถะมี 2 นัย คือ

1) ถ้าพระโอรสทรงครอบครองบ้านเมือง จะเป็นกษัตริย์ผู้ทรงอำนาจ เป็นจอมจักรพรรดิผู้ยิ่งใหญ่

2) ถ้าเสด็จออกผนวชจะได้ตรัสรู้เป็นพระศาสดาเอกของโลก

3. พระเจ้าสุทโธทนะทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้พระโอรสดำเนินชีวิตอย่างไรในอนาคต

ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้พระโอรสได้ครองบ้านเมืองต่อจากพระองค์

กรอบที่ 2 เทวทูต

เมื่อคำทำนายพระลักษณะของพระโอรสสิทธัตถะออกมาเป็น 2 นัย นักเรียนคิดว่า คำทำนายในข้อใดถูกต้อง ลองติดตามศึกษาต่อไปนะคะ

พระเจ้าสุทโธทนะทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้เจ้าชายสิทธัตถะครองราชย์สืบต่อจากพระองค์ พระองค์ทรงโปรดให้สร้างปราสาทพระราชวัง 3 ถดู เพื่อให้พระโอรสประทับอย่างพระเกษมสำราญ และทรงทูลขอพระราชธิดาของพระเจ้าสุปพพุทธะ ทรงพระนามว่า “พระนางพิมพา หรือยโสธรา” ให้ทรงอภิเษกสมรสกับเจ้าชายสิทธัตถะ เมื่อทรงมีพระชนมายุ 16 พรรษา ทรงมีพระราโชอรส ซึ่งพระองค์พระราชทานพระนามว่า “ราहुล” แปลว่า “บ่วง”

ครั้งหนึ่งขณะที่เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จประพาสอุทยาน ได้ทอดพระเนตรเห็น “เทวทูตทั้ง 4” คือ คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะ ทรงคิดว่าชีวิตของคนเราต้องตกอยู่ในสภาพเช่นนี้ ไม่มีใครหลีกเลี่ยงได้ และวิถีทางที่จะพ้นจากความทุกข์เช่นนี้ได้ก็คือ การสละเพศผู้ครองเรือน พระองค์จึงทรงตัดสินใจเสด็จออกผนวชในตอนดึกทรงตัดพระเมาลี ถีอเพศบรรพชิต ณ ริมฝั่งแม่น้ำอโนมา เมื่อมีพระชนมายุ 29 พรรษา

คำถามประจำกรอบที่ 2

1. เจ้าชายสิทธัตถะ ทรงอภิเษกสมรสกับใคร เมื่อพระองค์มีพระชนมายุเท่าไร

.....

2. เหตุการณ์ใดที่ทำให้เจ้าชายสิทธัตถะ ทรงตัดสินใจออกผนวช

.....

.....

เฉลยคำถามประจำกรอบที่ 2

1. เจ้าชายสิทธัตถะ ทรงอภิเษกสมรสกับใคร เมื่อพระองค์มีพระชนมายุเท่าไร

พระนางพิมพา หรือยโสธรา เมื่อมีพระชนมายุ 16 พรรษา

2. เหตุการณ์ใดที่ทำให้เจ้าชายสิทธัตถะ ทรงตัดสินใจออกผนวช

การทอดพระเนตรเห็นเทวทูตทั้ง 4 คือ คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะ

กรอบที่ 3 บำเพ็ญเพียร

วิธีการศึกษาของนักบวชสิทธัตถะ หลังจากทรงออกผนวชแล้วมีหลายวิธี ซึ่งวิธีการศึกษาของพระองค์แสดงให้เห็นถึงพระพุทธรจริยวัตรที่เราชาวพุทธควรนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

1. ทรงเสด็จไปศึกษา ณ สำนักอาจารย์อฬารดาบส และอุทกดาบส จนสำเร็จมาน 8 ชั้นจนจบหลักสูตรของทั้งสองสำนัก แต่ทรงเห็นว่า มีไข้ทางหลุดพ้นทุกข์ เพราะพระองค์ยังทรงรู้ได้ว่าจิตของพระองค์ยังทรงมีความรัก ความชัง ความหลง อันเป็นกิเลสอยู่ จึงทรงอำลาอาจารย์ทั้งสองเสด็จสู่ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม

2. ทรงบำเพ็ญเพียรตามลำพังที่ตำบลอุรุเวลาเสนานิคมตามความเชื่อของนักบวชโยคีของอินเดียสมัยนั้น ที่นิยมการทรมานร่างกายให้ลำบากอย่างยิ่งยวด เรียกว่า “ทุกกรกิริยา” ขณะที่ทรงบำเพ็ญทุกกรกิริยานั้น มีปัญจวัคคีย์ คือ พราหมณ์ทั้ง 5 ได้แก่ โกณฑัญญะ วัปปะ ภัททิยะ มหานามะ และอัสสชิ ได้ตามคอยปรนนิบัติวิธีการบำเพ็ญทุกกรกิริยา มีขั้นตอนในการปฏิบัติ 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 กัดฟัน โดยเอาฟันกัดฟันไว้ให้แน่น

ขั้นที่ 2 กลืนลมหายใจ โดยเอาพระชีวหา (ลิ้น) กดพระตาลู (เพดาน) ไว้

ขั้นที่ 3 อดอาหาร โดยลดการบริโภคอาหารลงเรื่อยๆ จนในที่สุดไม่เสวยพระกระยาหารเลย

เมื่อทรงเห็นว่าวิธีการทรมานตนให้ลำบากอย่างยิ่งยวด ไม่ใช่ทางหลุดพ้นจากความทุกข์ที่ทรงประสงค์ จึงทรงเลิกการบำเพ็ญทุกกรกิริยา กลับเสวยพระกระยาหารใหม่ พระองค์ทรงเปรียบเทียบชีวิตเหมือนกับการติดพิน ถ้าซิงตึงเกินไปเสียงย่อมไม่ดัง หรือขาดได้ ถ้าซิงหย่อนเกินไป ก็ย่อมไม่มีเสียง สายพินที่ซิงปานกลาง ย่อมติดได้เสียงที่ไพเราะ ในที่สุดพระองค์ทรงหาทางหลุดพ้นจากความทุกข์โดยใช้ทางสายกลาง หรือ “มัชฌิมาปฏิปทา”

คำถามประจำกรอบที่ 3

1. การบำเพ็ญทุกกรกิริยา หมายถึงอะไร

.....

.....

2. ปัญจวัคคีย์ทั้ง 5 ที่คอยปรนนิบัตินักรบวชิรธัตถะ ขณะทรงบำเพ็ญทุกกรกิริยา คือใคร

.....

.....

3. นักรบวชิรธัตถะเปรียบชีวิตของคนเราเหมือนกับสิ่งใด

.....

.....

เฉลยคำถามประจำกรอบที่ 3

1. การบำเพ็ญทุกกรกิริยา หมายถึงอะไร

การทรมานตนให้ลำบากอย่างยิ่งยวด เพื่อให้หลุดพ้นจากความทุกข์

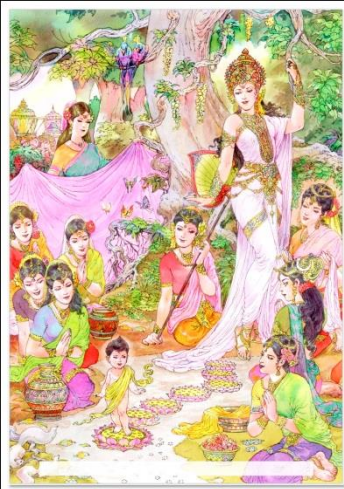
2. ปัญจวัคคีย์ทั้ง 5 ที่คอยปรนนิบัตินักรบวชิรธัตถะ ขณะทรงบำเพ็ญทุกกรกิริยา คือใคร

โกณฑัญญะ วัปปะ ภัททิยะ มหานามะ และอัสสชิ

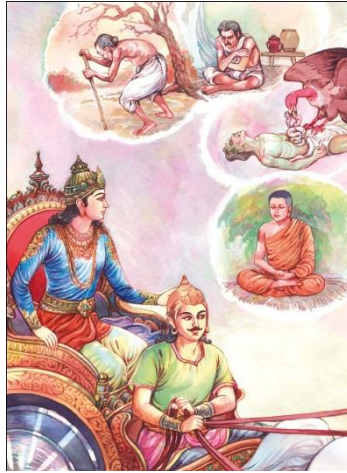
3. นักรบวชิรธัตถะเปรียบชีวิตของคนเราเหมือนกับสิ่งใด

ทรงเปรียบชีวิตเหมือนกับการตีตบผืนผ้าซิ่นที่ตึงเกินไปเสียงย่อมไม่ดัง หรือขาดได้ ถ้าซิ่นหย่อนเกินไป ก็ย่อมไม่มีเสียง สายพิณที่ซึงปานกลาง ย่อมดีได้เสียงที่ไพเราะ

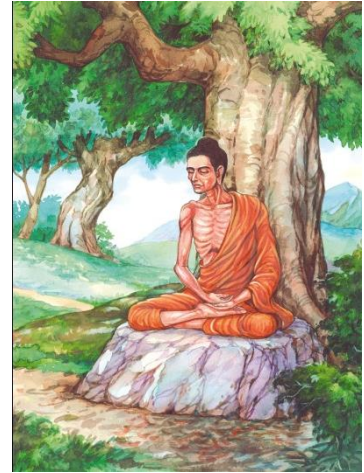
บัตรภาพ

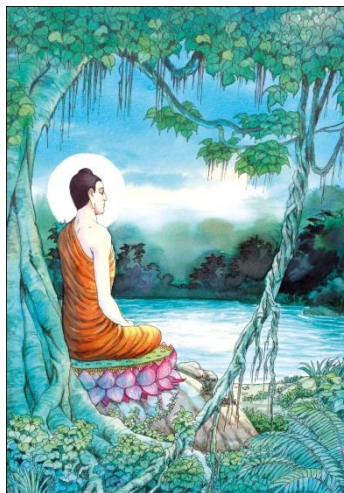
ภาพพุทธประวัติ
ตอนประสูติ

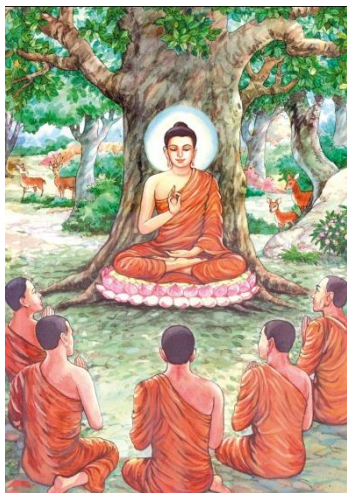
ภาพพุทธประวัติ
ตอนทอดพระเนตรเทวทูต 4

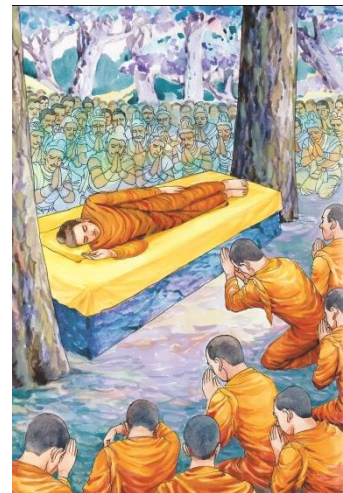
ภาพพุทธประวัติ
ตอนบำเพ็ญทุกรกิริยา

ภาพพุทธประวัติ
ตอนตรัสรู้

ภาพพุทธประวัติ
ตอนแสดงปฐมเทศนา

ภาพพุทธประวัติ
ตอนปรินิพพาน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง พุทธประวัติ พระสาวก ศาสนิกชนตัวอย่าง และชาดก

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. จงเรียงลำดับเหตุการณ์สำคัญให้ถูกต้อง
 - 1) สำนักอาหารดาบส กาลามโคตร อุทกดาบส รามบุตร
 - 2) ปัญจวัคคีย์
 - 3) ถือนิเทศธรรมปิณฑะแด่แม่บ้านโนมา
 - 4) บำเพ็ญทุกกรกิริยา

ก. 1) 2) 3) 4) ข. 3) 1) 2) 4)

ค. 3) 4) 1) 2) ง. 1) 2) 4) 3)
2. พระภิกษุรูปแรกในพระพุทธศาสนา คือใคร

ก. วปัชเณ ข. อัสสชิ

ค. โกณฑัญญะ ง. มหานามะ
3. วัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนา คือวัดใด

ก. วัดเวฬุวันมหาวิหาร ข. วัดบุพพาราม

ค. วัดพระเชตุวัน ง. วัดมหายาตร
4. ข้อใดที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด

ก. สารีบุตร – ชฎิล 3 พี่น้อง

ข. นางสุชาดา – วัดบุพพาราม

ค. นางวิสาขา – ข้ามธูปายาส

ง. อนาถบดินทกเศรษฐี – วัดพระเชตุวัน
5. ข้อความที่กล่าวว่า “มีพระอินทร์มาเทียบสายพิณให้ฟัง” ทำให้ได้ข้อคิดในเรื่องใด

ก. ความสุข ข. ความพอดี

ค. ความทุกข์ ง. ความพ้นทุกข์
6. พระอุบาลีได้รับยกย่องเป็นเอตทัคคะในด้านใด

ก. เป็นผู้มั่งคั่ง

ข. เป็นผู้มีความกตัญญู

ค. เป็นผู้จำพระธรรมวินัยได้ดี

ง. เป็นผู้แก้ปัญหาเฉลียวฉลาด
7. ข้อความใดสอดคล้องกับพุทธประวัติตอนทอดพระเนตรเห็นเทวทูต

ก. การเห็นในสิ่งที่ดีงาม

ข. เทวดาที่สามารถบันดาลสิ่งต่างๆ ได้

ค. ช่องทางในการแก้ปัญหานั้นประสบความสำเร็จ

ง. การเห็นคนแก่ คนเจ็บ คนตาย แล้วนำมาคิดจนเห็นความจริงว่าชีวิตนั้นเป็นทุกข์
8. การที่เจ้าชายสิทธัตถะบำเพ็ญตบะด้วยวิธีมากมายนั้น ให้ได้ข้อคิดสำคัญอย่างไร

ก. การบำเพ็ญตบะทำให้ได้ประสบการณ์

ข. ต้องใช้ความเพียรพยายามให้มากที่สุด

ค. รู้ว่าวิธีการบำเพ็ญตบะไม่สามารถดับทุกข์ได้

ง. ควรหาวิธีการอื่นอีกหลายวิธี
9. การที่พระมหากัสสปะรับที่จะเป็นประธานการสังคายนาพระธรรมวินัย เมื่อได้ยินสาวกคนหนึ่งกล่าวดูหมิ่นพระพุทธเจ้า แสดงให้เห็นถึงจริยวัตรที่ดีงามข้อใด

ก. เป็นผู้มีเมตตาจิตต่อบัณฑิต

ข. เป็นผู้มีปัญญาไหวพริบ

ค. เป็นผู้ที่มีหิริโอตตัปปะ

ง. เป็นผู้ที่มีขันติเสียจะ
10. ข้อใดจัดเป็นคุณธรรมของพระมหากัสสปะที่สอดคล้องกับหลักธรรมในทัศนะ 6

ก. เป็นผู้ที่มีชีวิตเรียบง่าย

ข. เป็นเพื่อนที่ดีของทุกคน

ค. เป็นผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นบิดาที่ดี

ง. เป็นบุตรที่ดีของบิดา มารดา

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง พุทธประวัติ พระสาวก ศาสนิกชนตัวอย่าง และชาดก

1. ง	2. ค	3. ก	4. ง	5. ข
6. ค	7. ค	8. ค	9. ก	10. ง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5

รายวิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พุทธประวัติ พระสาวก ศาสนิกชนตัวอย่าง และชาดก เวลา 5 ชั่วโมง
เรื่อง ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา เวลา 1 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศึกษา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ม.1/4 วิเคราะห์และประพจน์ตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายประวัติของพระมหากัสสปะ พระอุบาลี อนาถบิณฑิกะ นางวิสาขาได้ (K)
2. วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระมหากัสสปะ พระอุบาลี อนาถบิณฑิกะ นางวิสาขา แล้วนำไปเป็นแนวทางการปฏิบัติตนได้ (P)
3. เกิดความศรัทธาในพุทธสาวก พุทธสาวิกา และนำแนวทางการปฏิบัติมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (A)

4. สาระสำคัญ

การศึกษาประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา โดยใช้การวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผล ย่อมทำให้ได้ข้อคิดสำคัญ และคุณธรรมอันเป็นแบบอย่างของท่าน ซึ่งเราสามารถนำไปเป็นแนวทางในการประพจน์ตนอย่างเหมาะสม

5. สาระการเรียนรู้

5.1 พุทธสาวก พุทธสาวิกา

- พระมหากัสสปะ
- พระอุบาลี
- อนาถบิณฑิกะ
- นางวิสาขา

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1 ความสามารถในการสื่อสาร

6.2 ความสามารถในการคิด

- ทักษะการสำรวจค้นหา
- ทักษะการคิดวิเคราะห์

6.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

6.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการปฏิบัติ

6.5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

7.1. ใฝ่เรียนรู้

7.2. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : รูปแบบจิ๊กซอร์

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1.1 ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่นักเรียนรู้จักเกี่ยวกับพุทธสาวก พุทธสาวิกา ที่เคยเรียนมาแล้ว ยกตัวอย่าง เช่น

- พุทธสาวก พุทธสาวิกาที่นักเรียนเคยเรียนมีใครบ้าง
- พุทธสาวก พุทธสาวิกาแต่ละท่านมีคุณธรรมที่ควรถือ เป็นแบบอย่างอะไรบ้าง
- นักเรียนเคยปฏิบัติตามคุณธรรมของท่านอย่างไรบ้าง และผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร

1.2 ครูชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจว่า การศึกษาประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกาจะทำให้เราเข้าใจวิถีการดำเนินชีวิตของท่าน และสามารถนำคุณธรรมอันเป็นแบบอย่างของท่านมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นผลดีต่อตนเอง

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม จำนวน 4 กลุ่ม คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน แล้วครูชี้แจงกติกาการเรียนรู้ร่วมกันโดยให้ทุกคนช่วยเหลือกันทำงาน มีความรับผิดชอบแบ่งหน้าที่กันทำ ทุกคนมีบทบาทเท่าเทียมกัน และปฏิบัติตามกติกาของกลุ่ม

2.2 สมาชิกแต่ละกลุ่มกำหนดหมายเลขประจำตัวเป็นหมายเลข ตามลำดับ เรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มเดิม แล้วให้สมาชิกแต่ละหมายเลขแยกย้ายไปรวมกลุ่มใหม่ที่มีหมายเลขเดียวกัน จากนั้นให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เกี่ยวกับประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา จาก หนังสือเรียน ครูกำหนดเวลา 7 นาที ในหัวข้อที่กำหนดให้ดังนี้

- กลุ่มหมายเลข 1 ศึกษาความรู้เรื่อง พระมหากัสสปะ
- กลุ่มหมายเลข 2 ศึกษาความรู้เรื่อง พระอุบาลี
- กลุ่มหมายเลข 3 ศึกษาความรู้เรื่อง อนาถบิณฑิกเศรษฐี
- กลุ่มหมายเลข 4 ศึกษาความรู้เรื่อง นางวิสาขา

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

3.1 สมาชิกกลุ่มใหม่แต่ละหมายเลขร่วมกันอภิปรายความรู้ใหม่ ที่ได้รับเชื่อมโยงกับความรู้เดิม แล้วช่วยกันทำใบงาน ดังนี้

- กลุ่มหมายเลข 1 ทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง พระมหากัสสปะ
- กลุ่มหมายเลข 2 ทำใบงานที่ 1.2 เรื่อง พระอุบาลี
- กลุ่มหมายเลข 3 ทำใบงานที่ 1.3 เรื่อง อนาถบิณฑิกเศรษฐี
- กลุ่มหมายเลข 4 ทำใบงานที่ 1.4 เรื่อง นางวิสาขา

3.2 สมาชิกกลุ่มใหม่แต่ละหมายเลขกลับเข้ากลุ่มเดิม ผลัดกันอธิบายความรู้ที่ตนได้ศึกษามาให้เพื่อนสมาชิกคนอื่นเข้าใจ

3.3 ครูสุ่มตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงานในใบงานที่ 1.1-1.4 หน้าชั้นเรียน กลุ่มละ 1 ใบงาน แล้วให้กลุ่มอื่นที่มีผลงานแตกต่างกันได้นำเสนอเพิ่มเติม ครูตรวจสอบความถูกต้อง

3.4 ครูสุ่มนักเรียนบางกลุ่มออกมาตอบคำถามจากบทเรียนสำเร็จรูปในแต่ละกรอบ แล้วครูและนักเรียนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

4.1 ครูแนะนำให้นักเรียน นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 สรุป

5.1 ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน โดยครูเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- ใบงานที่ 1.1 เรื่อง พระมหากัสสปะ
- ใบงานที่ 1.2 เรื่อง พระอุบาลี
- ใบงานที่ 1.3 เรื่อง อนาถปิณฑิกเศรษฐี
- ใบงานที่ 1.4 เรื่อง นางวิสาขา

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดโรงเรียน

10. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.1	ใบงานที่ 1.1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.2	ใบงานที่ 1.2	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.3	ใบงานที่ 1.3	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.4	ใบงานที่ 1.4	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	ความสนใจ				การแสดง ความ คิดเห็น				การตอบ คำถาม				การรับฟัง คนอื่น				การทำงาน ที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 20 คะแนน
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

มีพฤติกรรมในระดับสูงมาก	ให้	4	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับสูง	ให้	3	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง	ให้	2	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับต่ำ	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16-20	4 หมายถึง ดีมาก
14-15	3 หมายถึง ดี
12-13	2 หมายถึง พอใช้
10-11	1 หมายถึง ผ่าน
ต่ำกว่า 10	ควรปรับปรุง

ใบงานที่ 1.1
เรื่อง พระมหากัสสปะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เพราะเหตุใด ปิณฑลิจิงปฏิเสธบิดามารดาในเรื่องการแต่งงาน

.....

.....

.....

.....

2. ปิณฑลิจิงมีวิธีการป่ายเปี่ยงการแต่งงานอย่างบ้าง

.....

.....

.....

.....

3. เพราะเหตุใด ปิณฑลิจิงได้แต่งงานกับนางภัททกาปิลาณี

.....

.....

.....

.....

4. ปิณฑลิได้บวชโดยรับพุทธโอวาท 3 ประการ ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

5. พระมหากัสสปะถือธุดงค์ 3 ข้อ อย่างเคร่งครัดในเรื่องใด

.....

.....

เฉลยใบงานที่ 1.1

เรื่อง พระมหากัสสปะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เพราะเหตุใด ปิณฑิจึงปฏิเสธบิดามารดาในเรื่องการแต่งงาน

เพราะปิณฑิมีจิตใจใฝ่ทางธรรม ไม่สนใจความทุกข์ตั้งแต่เด็กๆ

2. ปิณฑิมีวิธีการบ่ายเบี่ยงการแต่งงานอย่างบ้าง

ให้ช่างทองหล่อรูปสตรีสวยงามที่สุดเท่าคนจริง แล้วบอกให้บิดามารดาหาสตรีงามเท่ารูปหล่อทองคำนี้
จึงจะแต่งงานด้วย

3. เพราะเหตุใด ปิณฑิจึงได้แต่งงานกับนางภัททกาปิลาณี

เพราะคนถือสารทั้งสองฝ่ายแปลงสาร มีข้อความว่าทั้งสองต่างปรารถนาสมรสกันโดยเร็วทำให้มีงาน
มงคล

4. ปิณฑิได้บวชโดยรับพุทธโอวาท 3 ประการ ได้แก่อะไรบ้าง

1) ให้มีหิริโอตตัปปะอย่างแรงกล้าในภิกษุทั้งหลาย หมายถึง ให้ยำเกรงต่อพระสงฆ์ทุกระดับ

2) ให้ตั้งใจฟังธรรม พิจารณาเนื้อหาของธรรมจนเข้าใจแจ่มแจ้ง

3) ให้เจริญกายคตาสติอยู่เสมอ

5. พระมหากัสสปะถือธุดงค์ 3 ข้อ อย่างเคร่งครัดในเรื่องใด

1) ถือบ้างสกุลเป็นวัตร

2) ถือบิณฑบาตเป็นวัตร

3) ถือการอยู่ป่าเป็นวัตร

ใบงานที่ 1.2
เรื่อง พระอุบาลี

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เพราะเหตุใด พระราชกุมารแห่งศากยวงศ์และโกลิยวงศ์จึงทรงยินยอมให้อุบาลีบวชก่อน

.....

.....

.....

.....

2. พระอุบาลีเป็นผู้ทรงอภิญญานและแตกฉานในปฏิสัมภิทา หมายความว่าอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. พระอุบาลีมีความสามารถพิเศษหรือมีความเชี่ยวชาญในด้านใด ยกตัวอย่างประกอบ

.....

.....

.....

.....

4. พระอุบาลีได้รับการยกย่องจากพระพุทธเจ้าว่าเป็นเอตทัคคะด้านใด

.....

.....

.....

.....

5. คุณธรรมอันเป็นแบบของพระอุบาลี ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

.....

เฉลยใบงานที่ 1.2

เรื่อง พระอุบาลี

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เพราะเหตุใด พระราชกุมารแห่งศากยวงศ์และโกศลยวงศ์จึงทรงยินยอมให้อุบาลีบวชก่อน
เพราะต้องการให้อุบาลีมีอาวุโสมากกว่าจะได้กราบไหว้อย่างสนิทเป็นการจัดขัตติยะมานะความถือตัวว่าเป็นกษัตริย์
2. พระอุบาลีเป็นผู้ทรงอภิญญาและแตกฉานในปฏิสัมภิทา หมายความว่าอย่างไร
แตกฉานในอรรถ ธรรม นิรุกติ และปฏิภาณ
3. พระอุบาลีมีความสามารถพิเศษหรือมีความเชี่ยวชาญในด้านใด ยกตัวอย่างประกอบ
ตัดลีนคติ เช่น ตัดลีนภิกขุณีรูปหนึ่งที่ได้ตั้งครรภก่อนมาบวชด้วยความสุขุมรอบคอบ และตัดลีนได้ว่าภิกขุณีรูปนั้นเป็นผู้บริสุทธิ์จากคำกล่าวหา
4. พระอุบาลีได้รับการยกย่องจากพระพุทธเจ้าว่าเป็นเอตทัคคะด้านใด
ด้านการทรงจำพระวินัยหรือในด้านมีความเชี่ยวชาญในพระวินัย
5. คุณธรรมอันเป็นแบบของพระอุบาลี ได้แก่อะไรบ้าง
 - 1) เป็นผู้เชี่ยวชาญพระวินัย
 - 2) เป็นครูที่ดี
 - 3) ใฝ่ความรู้เสมอ

ใบงานที่ 1.3
เรื่อง อนาคตบิณฑิกเศรษฐี

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เพราะเหตุใด จึงมีผู้ขนานนามให้สุทตตะว่า “อนาคตบิณฑิกะ”

.....

.....

.....

.....

2. เมื่ออนาคตบิณฑิกะพึงธรรมจากพระพุทธเจ้าทำให้เกิดผลอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. วัดใดที่อนาคตบิณฑิกะสร้างถวายพระพุทธเจ้า และผู้ใดมีส่วนร่วม

.....

.....

.....

.....

4. อนาคตบิณฑิกะมีความสำคัญต่อชาวเมืองสาวัตถีอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

5. คุณธรรมอันเป็นแบบของอนาคตบิณฑิกะ ได้แก่ อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

เฉลยใบงานที่ 1.3
เรื่อง อนาคตบิณฑิกเศรษฐี

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เพราะเหตุใด จึงมีผู้ขนานนามให้สุทัตตะว่า “อนาคตบิณฑิกะ”
เพราะเป็นคนใจบุญสุนทาน ตั้งโรงงานให้ทานแก่คนยากจน
2. เมื่ออนาคตบิณฑิกะพึงธรรมจากพระพุทธเจ้าทำให้เกิดผลอย่างไร
ดวงตาเห็นธรรม (เป็นพระโสดาบัน)
3. วัดใดที่อนาคตบิณฑิกะสร้างถวายพระพุทธเจ้า และผู้ใดมีส่วนร่วม
วัดเชตวัน (สวนเจ้าเชต) และเจ้าเชตมีส่วนร่วม
4. อนาคตบิณฑิกะมีความสำคัญต่อชาวเมืองสาวัตถีอย่างไรบ้าง
ให้คำแนะนำและจัดการงานบุญกุศลที่ชาวสาวัตถีทำเป็นประจำ
5. คุณธรรมอันเป็นแบบของอนาคตบิณฑิกะ ได้แก่อะไรบ้าง
 - 1) เป็นผู้มั่นคงในการทำบุญ
 - 2) เป็นทายกตัวอย่าง
 - 3) เป็นพ่อที่ดีของลูก
 - 4) เป็นผู้ที่มีความตั้งใจแน่วแน่

ใบงานที่ 1.4
เรื่อง นางวิสาขา

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. นางวิสาขามีลักษณะงดงามซึ่งเรียกว่าเบญจกัลยาณีนั่น ประกอบด้วยอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

2. โฉวาท 10 ประการที่ท่านธัญชัยได้ให้แก่นางวิสาขา ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

3. นางวิสาขาขอพรจากพระพุทธเจ้า 8 ประการนั้น มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับสิ่งใด

.....

.....

.....

.....

4. นางวิสาขาได้รับการยกย่องจากพระพุทธเจ้าในเรื่องใด

.....

.....

.....

.....

5. คุณธรรมอันเป็นแบบของนางวิสาขา คืออะไร

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 1.4

เรื่อง นางวิสาขา

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. นางวิสาขามีลักษณะงดงามซึ่งเรียกว่าเบญจกัลยาณีนั่น ประกอบด้วยอะไรบ้าง

ผมงาม เนืองาม กระตุงงาม ผิวงาม และวัยงาม

2. โอวาท 10 ประการที่ท่านธัญชัยได้ให้แก่นางวิสาขา ได้แก่อะไรบ้าง

ไฟในอย่านำออก ไฟนอกอย่านำเข้า จงให้แก่คนที่ให้ จงอย่าให้แก่คนที่ไม่ให้ จงให้แก่คนที่ให้และไม่ให้
จงนั่งให้เป็นสุข จงนอนให้เป็นสุข จงกินให้เป็นสุข จงบูชาไฟ จงบูชาเทวดา

3. นางวิสาขาขอพรจากพระพุทธเจ้า 8 ประการนั้น มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับสิ่งใด

การถวายอาหาร ยา ผ้าอาบน้ำฝนแก่พระภิกษุ ภิกษุณี

4. นางวิสาขาได้รับการยกย่องจากพระพุทธเจ้าในเรื่องใด

เป็นเอตทัคคะ (เลิศกว่าผู้อื่น) ในด้านถวายทาน

5. คุณธรรมอันเป็นแบบของนางวิสาขา คืออะไร

1) มีคารวธรรมอย่างยิ่ง

2) เป็นผู้แก้ปัญหาและมีกุศโลบายในการแนะนำคนเข้าหาพระธรรม

3) จริงใจต่อเพื่อนและช่วยเหลือเพื่อนเสมอ

4) เป็นสาวิกาผู้มั่นคงในพระรัตนตรัย

5) ช่วยปกป้องพระศาสนา

6) เป็นผู้มีการพิจารณารอบคอบ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6

รายวิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พุทธประวัติ พระสาวก ศาสนิกชนตัวอย่าง และชาดก เวลา 5 ชั่วโมง
เรื่อง ชาวพุทธตัวอย่าง เวลา 1 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศึกษา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ม.1/3 วิเคราะห์และประพจน์ตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายประวัติของ พระเจ้าอโศกมหาราช พระโสณะและพระอุตตระได้ (K)
2. วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระเจ้าอโศกมหาราช พระโสณะและพระอุตตระ แล้วนำไปเป็นแนวการปฏิบัติตนได้ (P)
3. เกิดความซาบซึ้งในคุณธรรมที่เป็นแบบอย่างของพระเจ้าอโศกมหาราชพระโสณะและพระอุตตระ (A)

4. สาระสำคัญ

การศึกษาศาสนิกชนตัวอย่าง โดยใช้การวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผล ย่อมทำให้ได้ข้อคิดสำคัญ และคุณธรรมอันเป็นแบบอย่างของท่าน ซึ่งเราสามารถนำไปเป็นแนวทางในการประพจน์ตนอย่างเหมาะสม

5. สาระการเรียนรู้

5.1 ศาสนิกชนตัวอย่าง

- พระเจ้าอโศกมหาราช
- พระโสณะและพระอุตตระ

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1 ความสามารถในการสื่อสาร

6.2 ความสามารถในการคิด

- ทักษะการสำรวจค้นหา
- ทักษะการคิดวิเคราะห์

6.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

6.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการปฏิบัติ

6.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

7.1. ใฝ่เรียนรู้

7.2. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคกลุ่มสืบค้น

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1.1 ครูสอบถามประสบการณ์เดิมของนักเรียนเกี่ยวกับศาสนิกชนตัวอย่าง ที่เคยเรียนมาแล้ว เช่น

- ศาสนิกชนตัวอย่าง ที่นักเรียนเคยเรียนมีใครบ้าง
- ศาสนิกชนแต่ละท่านมีคุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่าง อะไรบ้าง
- นักเรียนเคยปฏิบัติตามคุณธรรมของท่านอย่างไรบ้าง และผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร

1.2 ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า การศึกษาศาสนิกชนตัวอย่าง จะทำให้เราเข้าใจวิถีการดำเนินชีวิตของท่าน และสามารถนำคุณธรรมอันเป็นแบบอย่างของท่านมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อตนเอง

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3-4 คน แล้วครูชี้แจงกติกาการเรียนรู้ร่วมกันโดยให้ทุกคนช่วยเหลือกันทำงาน มีความรับผิดชอบ แบ่งหน้าที่กันทำ ทุกคนมีบทบาทเท่าเทียมกัน และปฏิบัติตามกติกาของกลุ่ม

2.2 สมาชิกแต่ละกลุ่มกำหนดหมายเลขประจำตัวตามจำนวนสมาชิก เรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มเดิมแล้วให้สมาชิกแต่ละหมายเลขแยกย้ายไปรวมกลุ่มใหม่ที่มีหมายเลขเดียวกันจากนั้นให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เกี่ยวกับศาสนิกชนตัวอย่าง จากหนังสือเรียน ครูกำหนดเวลา 7 นาที ในหัวข้อที่กำหนดให้ ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 ศึกษาความรู้เรื่อง พระเจ้าอโศกมหาราช
- กลุ่มที่ 2 ศึกษาความรู้เรื่อง พระโสมณะและพระอุตตระ

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

3.1 สมาชิกกลุ่มใหม่แต่ละหมายเลขร่วมกันอภิปรายความรู้ใหม่ที่ได้รับเชื่อมโยงกับความรู้เดิม แล้วช่วยกันทำใบงาน ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 ทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง พระเจ้าอโศกมหาราช
- กลุ่มที่ 2 ทำใบงานที่ 1.2 เรื่อง พระโสมณะและพระอุตตระ

3.2 สมาชิกกลุ่มใหม่แต่ละหมายเลขกลับเข้ากลุ่มเดิม ผลัดกันอธิบายความรู้ที่ตนได้ศึกษามาให้เพื่อนสมาชิกคนอื่นเข้าใจ

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

4.1 ครูแนะนำให้นักเรียน นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 สรุป

5.1 ครูสุ่มตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงานในใบงานที่ 1.1 และใบงานที่ 1.2 หน้าชั้นเรียน กลุ่มละ 1 ใบงาน แล้วให้กลุ่มอื่นที่มีผลงานแตกต่างกันได้นำเสนอเพิ่มเติม ครูตรวจสอบความถูกต้อง

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

- ใบงานที่ 1.1 เรื่อง พระเจ้าอโศกมหาราช
- ใบงานที่ 1.2 เรื่อง พระโสมพะมิตรและพระอัฐม

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดโรงเรียน

10. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.1	ใบงานที่ 1.1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.2	ใบงานที่ 1.2	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	ความสนใจ				การแสดง ความ คิดเห็น				การตอบ คำถาม				การรับฟัง คนอื่น				การทำงาน ที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 20 คะแนน
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

มีพฤติกรรมในระดับสูงมาก	ให้	4	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับสูง	ให้	3	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง	ให้	2	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับต่ำ	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16-20	4 หมายถึง ดีมาก
14-15	3 หมายถึง ดี
12-13	2 หมายถึง พอใช้
10-11	1 หมายถึง ผ่าน
ต่ำกว่า 10	ควรปรับปรุง

ใบงานที่ 1.1
เรื่อง พระเจ้าอโศกมหาราช

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เพราะเหตุใด จึงมีผู้ขนานนามพระเจ้าอโศกมหาราชว่า “จันทรโคก”

.....

.....

.....

2. เพราะเหตุใด จึงมีผู้ขนานนามพระเจ้าอโศกมหาราชว่า “ธรรมาโคก”

.....

.....

.....

3. เพราะเหตุใด พระเจ้าอโศกมหาราชจึงมีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา

.....

.....

.....

4. ผลงานสำคัญของพระเจ้าอโศกมหาราชเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ได้แก่ อะไรบ้าง

.....

.....

.....

5. คุณธรรมอันเป็นแบบอย่างของพระเจ้าอโศกมหาราช ได้แก่ อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

เฉลยใบงานที่ 1.1

เรื่อง พระเจ้าอโศกมหาราช

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เพราะเหตุใด จึงมีผู้ขนานนามพระเจ้าอโศกมหาราชว่า “จันทรโชก”

เพราะพระองค์สำเร็จโทษพระภคินี 99 องค์ แล้วทรงปราบดาภิเษกเป็นกษัตริย์ครองเมืองปาฏลิบุตร

2. เพราะเหตุใด จึงมีผู้ขนานนามพระเจ้าอโศกมหาราชว่า “ธรรมโชก”

เพราะทรงประกอบกรรมอันเป็นกุศลมากมาย ทรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาเป็นการใหญ่ หลังจากปราบดาภิเษกเป็นกษัตริย์แล้ว

3. เพราะเหตุใด พระเจ้าอโศกมหาราชจึงมีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา

เพราะมีความศรัทธาในสามเณรน้อย ชื่อ นิโครธ ที่บิณฑบาตด้วยอาการสำรวมผ่านลานพระราชวัง และได้ฟังธรรมจากสามเณร จึงปฎิญาณตนเป็นพุทธศาสนิกชน

4. ผลงานสำคัญของพระเจ้าอโศกมหาราชเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ได้แก่อะไรบ้าง

- 1) ทรงสร้างวิหารและเจดีย์จำนวน 84,000 หลัง เพื่อเป็นพุทธบูชา
- 2) ทรงอนุญาตให้พระโอรสและพระราธิดาบวชในพุทธศาสนา
- 3) ทรงโปรดให้พระโมคคัลลีสบุตรติสสเถระและคณะสงฆ์ทำสังคายนาพระธรรมวินัย
- 4) ส่งคณะธรรมทูตไปเผยแผ่พระพุทธศาสนายังแคว้นต่างๆ 9 สาย
- 5) ทรงเป็นกษัตริย์ที่ทรงบวชชั่วคราวในขณะที่ทรงครองราชย์
- 6) ทรงใช้พุทธธรรมเป็นแนวทางการปกครองประเทศ

5. คุณธรรมอันเป็นแบบอย่างของพระเจ้าอโศกมหาราช ได้แก่อะไรบ้าง

- 1) ทรงเป็นผู้มั่นคงในพระรัตนตรัยและเป็นอุบาสกที่ดี
- 2) ทรงมีความรับผิดชอบอย่างยิ่ง
- 3) ทรงมีน้ำพระทัยกว้างขวางและให้เสรีภาพในการนับถือศาสนา
- 4) ทรงเป็นมหาราชในอุดมคติ นำระบบธรรมราชามาใช้ในการปกครองประเทศ

ใบงานที่ 1.2
เรื่อง พระโศภะและพระอุตตระ

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. พระโศภะและพระอุตตระมีชีวิตอยู่ในสมัยพระมหากษัตริย์พระองค์ใด และในดินแดนใด

.....

.....

.....

2. ผลงานสำคัญของพระโศภะและพระอุตตระ ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

.....

3. พระธรรมเทศนาที่พระโศภะและพระอุตตระทำให้ประชาชนเลื่อมใส คืออะไร และปฏิบัติตนอย่างไร

.....

.....

.....

4. พระโศภะและพระอุตตระมีความสำคัญต่อดินแดนสุวรรณภูมิอย่างไร

.....

.....

.....

.....

5. คุณธรรมอันเป็นแบบอย่างของพระโศภะและพระอุตตระ คืออะไร

.....

.....

.....

.....

เฉลยใบงานที่ 1.2

เรื่อง พระโศภะและพระอุตตระ

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. พระโศภะและพระอุตตระมีชีวิตอยู่ในสมัยพระมหากษัตริย์พระองค์ใด และในดินแดนใด
มีชีวิตอยู่ในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช และเป็นชาวชมพูทวีป
2. ผลงานสำคัญของพระโศภะและพระอุตตระ ได้แก่อะไรบ้าง
 - 1) มีส่วนร่วมในการทำสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ 3
 - 2) เป็นธรรมทูตเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศต่างๆ
3. พระธรรมเทศนาที่พระโศภะและพระอุตตระทำให้ประชาชนเลื่อมใส คืออะไร และปฏิบัติตนอย่างไร
พรหมชาลสูตร ประชาชนเปล่งวาจาถึงไตรสรณคม และสมาทานศีล 5
4. พระโศภะและพระอุตตระมีความสำคัญต่อดินแดนสุวรรณภูมิอย่างไร
ท่านเผยแผ่พระพุทธศาสนายังดินแดนสุวรรณภูมิ เป็นจุดเริ่มต้นให้พระพุทธศาสนาหยั่งรากลึกในสุวรรณภูมิ
5. คุณธรรมอันเป็นแบบอย่างของพระโศภะและพระอุตตระ คืออะไร
 - 1) เป็นสาวกที่ดีของพระพุทธเจ้า
 - 2) เป็นผู้ที่มีขันติธรรมสูงยิ่ง
 - 3) เป็นผู้มีความสามารถในการถ่ายทอดพระธรรม

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 7

รายวิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พุทธประวัติ พระสาวก ศาสนิกชนตัวอย่าง และชาดก เวลา 5 ชั่วโมง
เรื่อง บุคคลตัวอย่างที่มีผลงานด้านศาสนสัมพันธ์ เวลา 1 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศึกษา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ม.1/3 วิเคราะห์และประพจน์ตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายประวัติบุคคลตัวอย่างที่มีผลงานด้านศาสนสัมพันธ์ได้ (K)
2. วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของบุคคลตัวอย่างที่มีผลงานด้านศาสนสัมพันธ์ แล้วนำไปเป็นแนวการปฏิบัติตนได้ (P)
3. เกิดความซาบซึ้งในคุณธรรมที่เป็นแบบอย่างของบุคคลตัวอย่างที่มีผลงานด้านศาสนสัมพันธ์(A)

4. สาระสำคัญ

การศึกษาบุคคลตัวอย่างที่มีผลงานด้านศาสนสัมพันธ์โดยใช้การวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผล ย่อมทำให้ได้ข้อคิดสำคัญ และคุณธรรมอันเป็นแบบอย่างของท่าน ซึ่งเราสามารถนำไปเป็นแนวทางในการประพฤติตนอย่างเหมาะสม

5. สาระการเรียนรู้

- 5.1 บุคคลตัวอย่างที่มีผลงานด้านศาสนสัมพันธ์
- พระธรรมโกษาจารย์ (เงื่อม อินทปัญโญ)

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 6.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 6.2 ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการสำรวจค้นหา
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
- 6.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 6.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - กระบวนการปฏิบัติ
- 6.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 7.1. ใฝ่เรียนรู้

7.2. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ

1.1 ครูให้นักเรียนดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับพระธรรมโกษาจารย์ (เงื่อม อินทปัญโญ) แล้วให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

- คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระธรรมโกษาจารย์ (เงื่อม อินทปัญโญ) ได้แก่

อะไรบ้าง โดยครูคอยกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม

ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา

2.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน

2.2 ครูกำหนดประเด็นเกี่ยวกับบุคคลตัวอย่างที่มีผลงานด้านศาสนสัมพันธ์ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษา

2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้ตามประเด็นที่กำหนดจากหนังสือเรียน แล้วบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาลงในสมุด

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้

3.1 สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มฟัง ผลัดกันซักถามข้อสงสัย หากประเด็นใดยังไม่ชัดเจน ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากแหล่งอื่นๆ เพิ่มเติม แล้วนำมาอภิปรายร่วมกันจนทุกคนมีความเข้าใจชัดเจน

ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ

4.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงานที่ 1 เรื่อง บุคคลตัวอย่างที่มีผลงานด้านศาสนสัมพันธ์ เมื่อทำเสร็จแล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องและเติมเต็มคำตอบให้สมบูรณ์

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบผล

5.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานในใบงานที่ 1 หน้าชั้นเรียน ครูและเพื่อนกลุ่มอื่นร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

5.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง บุคคลตัวอย่างที่มีผลงานด้านศาสนสัมพันธ์

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- ใบงานที่ 1 เรื่อง บุคคลตัวอย่างที่มีผลงานด้านศาสนสัมพันธ์

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดโรงเรียน

10. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1	ใบงานที่ 1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	ความสนใจ				การแสดง ความ คิดเห็น				การตอบ คำถาม				การรับฟัง คนอื่น				การทำงาน ที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 20 คะแนน
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

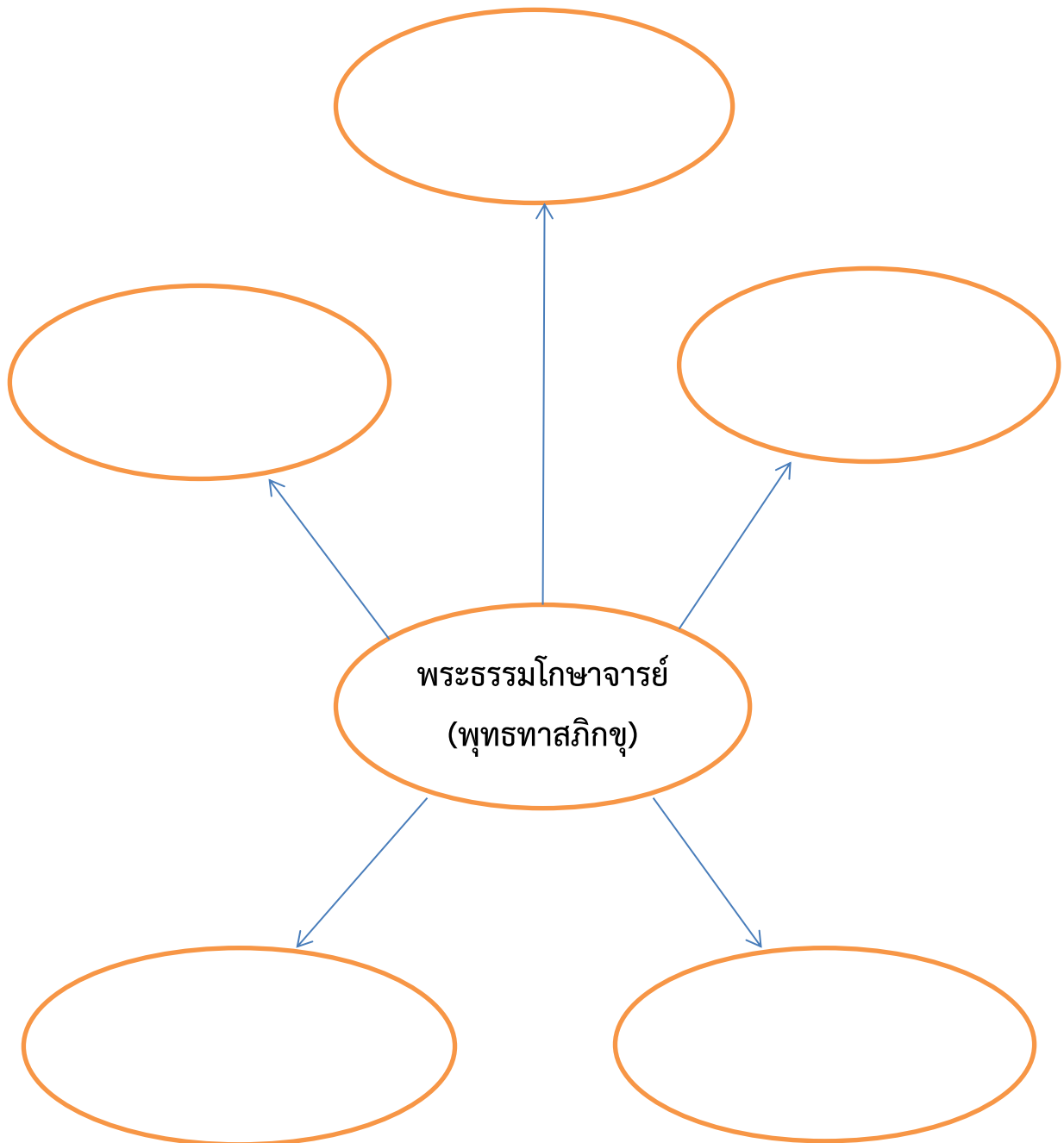
มีพฤติกรรมในระดับสูงมาก	ให้	4	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับสูง	ให้	3	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง	ให้	2	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับต่ำ	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16-20	4 หมายถึง ดีมาก
14-15	3 หมายถึง ดี
12-13	2 หมายถึง พอใช้
10-11	1 หมายถึง ผ่าน
ต่ำกว่า 10	ควรปรับปรุง

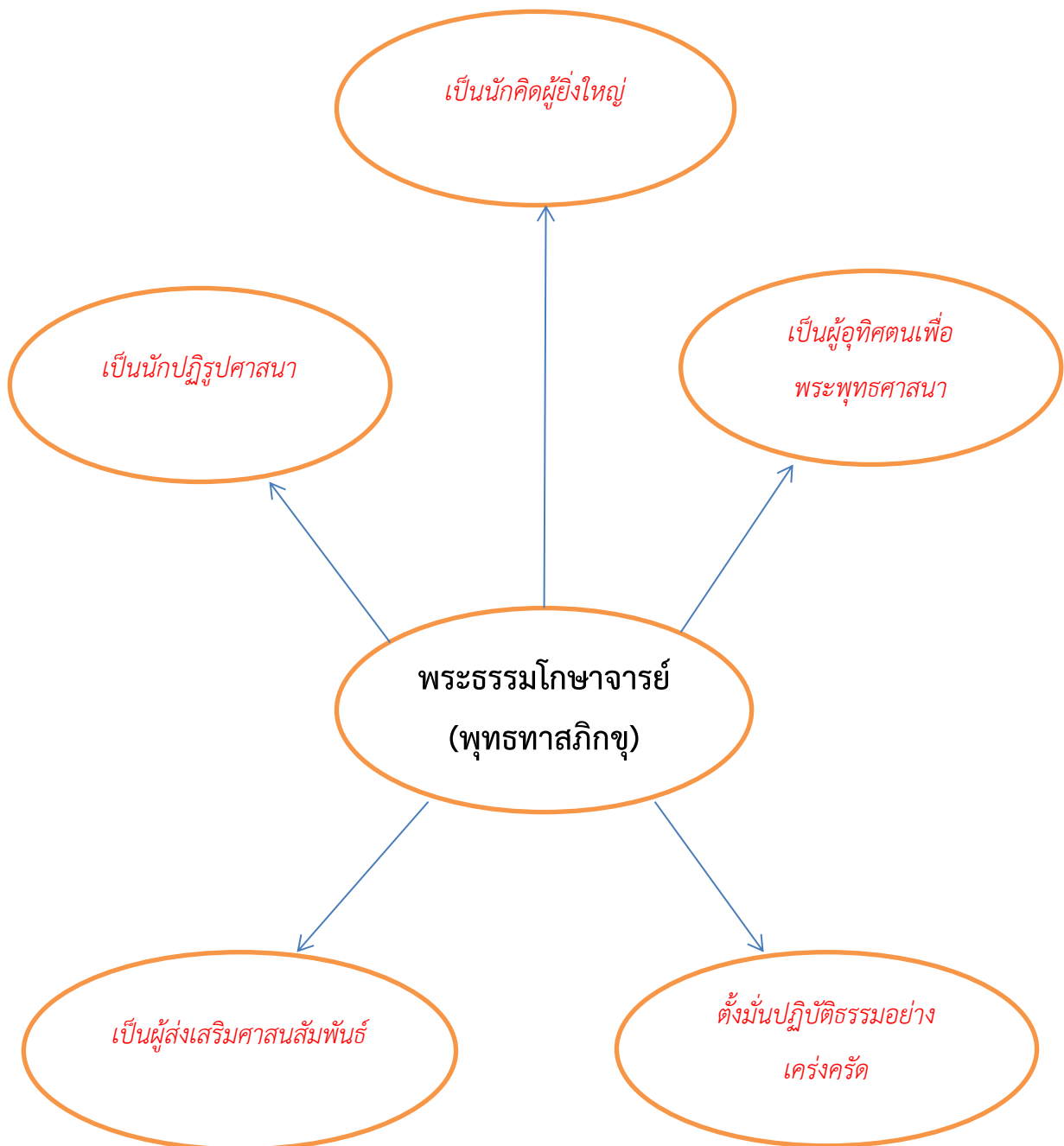
ใบงานที่ 1
เรื่อง บุคคลตัวอย่างที่มีผลงานด้านศาสนสัมพันธ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ผลงานของพระธรรมโกษาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) แล้วสรุปข้อมูลส่งเข้าใส่ลง
แผนผัง

เฉลยใบงานที่ 1
เรื่อง บุคคลตัวอย่างที่มีผลงานด้านศาสนสัมพันธ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ผลงานของพระธรรมโกษาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) แล้วสรุปข้อมูลส่งเข้าไปลงใน
แผนผัง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 8

รายวิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พุทธประวัติ พระสาวก ศาสนิกชนตัวอย่าง และชาดก เวลา 5 ชั่วโมง
เรื่อง ชาดก เวลา 1 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศึกษา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ม.1/4 วิเคราะห์และประพจน์ตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายเรื่องราวของอัมพชาดก และตติตติชาดกได้ (K)
2. วิเคราะห์ข้อคิดเตือนใจที่ได้จากอัมพชาดก และตติตติชาดกได้ (P)
3. เกิดความเลื่อมใสศรัทธาในคตินิยมที่ได้จากชาดก และตติตติชาดก (A)

4. สาระสำคัญ

การศึกษาชาดก ซึ่งเป็นเรื่องราวของพระโพธิสัตว์มาบำเพ็ญบารมี โดยใช้การคิดวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุ เป็นผลนั้น ย่อมทำให้ได้ข้อคิดสำคัญ ซึ่งนำมาเตือนสติและนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม

5. สาระการเรียนรู้

5.1 ชาดก

- อัมพชาดก
- ตติตติชาดก

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 6.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 6.2 ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการสำรวจค้นหา
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
- 6.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 6.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - กระบวนการปฏิบัติ
- 6.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 7.1. ใฝ่เรียนรู้

7.2. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1.1 ครูให้ตัวแทนนักเรียนอ่านข่าวเกี่ยวกับบุคคลที่มีความกตัญญู-กตเวทีและเคารพผู้อาวุโส แล้วให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ข่าว ในหัวข้อต่อไปนี้

- การกระทำใดบ้างที่แสดงให้เห็นถึงความกตัญญู
- การกระทำใดบ้างที่แสดงให้เห็นถึงการแสดงความเคารพผู้อาวุโส

1.2 ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า การกระทำของบุคคลในข่าว ในเรื่อง ความกตัญญูกตเวทีและการเคารพผู้อาวุโสนั้นเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งนักเรียนควรปฏิบัติตาม

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน คละความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน แล้วส่งตัวแทนออกมาจับสลากเพื่อศึกษาชาดก กลุ่มละ 1 เรื่อง ดังนี้

- อัมพชาดก
- ดิตตริชาดก

ในแต่ละเรื่องอาจจะมีหลายกลุ่มได้รับผิดชอบขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียน

2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาทำความเข้าใจในชาดก ที่กลุ่มของตนจับสลากได้จากหนังสือเรียน ครูกำหนดเวลาในการศึกษา 6-7 นาที

2.3 ครูแจกใบงานที่ 1.1 เรื่อง อัมพชาดก และใบงานที่ 1.2 เรื่อง ดิตตริชาดก ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตามชาดกที่กลุ่มศึกษา

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

3.1 สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงานที่กลุ่มของตนได้รับโดยแบ่งหน้าที่กัน ดังนี้

- สมาชิกคนที่ 1 อ่านคำสั่ง คำถาม แยกแยะประเด็นให้ชัดเจน
- สมาชิกคนที่ 2-3 ฟังคำถาม รวบรวมข้อมูล หาแนวทางเสนอแนะในการตอบคำถาม
- สมาชิกคนที่ 4-5 ตอบคำถาม
- สมาชิกคนที่ 6 ตรวจสอบความถูกต้อง

3.2 สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มหมุนเวียนเปลี่ยนหน้าที่กันทำงานในใบงานที่กลุ่มของตนได้รับจนเสร็จทุกข้อ

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

4.1 ครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้และคุณธรรมจากชาดกไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 สรุป

5.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการศึกษา อัมพชาดก และดิตตริชาดก

5.2 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง พุทธประวัติ พระสาวก ศาสนิกชนตัวอย่าง และชาดก

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

- ตัวอย่างข่าว
- ใบงานที่ 1.1 เรื่อง อัมพชาดก
- ใบงานที่ 1.2 เรื่อง ติตติราชาดก
- แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง พุทธประวัติ พระสาวก

ศาสนิกชนตัวอย่าง และชาดก

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดโรงเรียน

10. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง พุทธประวัติ พระสาวก ศาสนิกชนตัวอย่าง และชาดก	แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง พุทธประวัติ พระสาวก ศาสนิกชนตัวอย่าง และชาดก	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.1	ใบงานที่ 1.1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.2	ใบงานที่ 1.2	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	ความสนใจ				การแสดง ความคิดเห็น				การตอบ คำถาม				การรับฟัง คนอื่น				การทำงาน ที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 20 คะแนน
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

มีพฤติกรรมในระดับสูงมาก	ให้	4	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับสูง	ให้	3	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง	ให้	2	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับต่ำ	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16-20	4 หมายถึง ดีมาก
14-15	3 หมายถึง ดี
12-13	2 หมายถึง พอใช้
10-11	1 หมายถึง ผ่าน
ต่ำกว่า 10	ควรปรับปรุง

ใบงานที่ 1.1
เรื่อง อัมพชาตก

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เพราะเหตุใด พระพุทธเจ้าจึงตรัสเล่าเรื่อง อัมพชาตก

.....

.....

2. เพราะเหตุใด พระเทวทัตจึงบอกคืบความเป็นอาจารย์แก่พระพุทธเจ้า

.....

.....

3. เพราะเหตุใด พระเทวทัตจึงทำสังฆเภท

.....

.....

4. เพราะเหตุใด เรื่องราวในอัมพชาตกจึงเกี่ยวกับพระเทวทัต

.....

.....

5. เพราะเหตุใด พราหมณ์หนุ่มจึงไม่แสดงความกตัญญูทเวทิต่อผู้มีพระคุณ

.....

.....

6. เพราะเหตุใด วิชาเสกมะม่วงของพราหมณ์หนุ่มจึงเป็นที่โปรดปรานของพระราชา

.....

.....

7. เพราะเหตุใด มนต์ที่พราหมณ์หนุ่มกล่าวในภายหลังจึงไม่สามารถเสกมะม่วงตามที่พระราชาได้รับสั่งได้

.....

.....

8. เพราะเหตุใด คำกล่าวเท็จจึงทำให้มนต์วิชาการเสกมะม่วงเสื่อม

.....

.....

9. เพราะเหตุใด พระราชาจึงมีรับสั่งให้เชียนพราหมณ์หนุ่มและขับไล่ออกจากพระนคร

.....

.....

10. เพราะเหตุใด อาจารย์จันฑาลจึงไม่ถ่ายทอดมนต์ให้กับพราหมณ์หนุ่มอีกทั้งๆ ที่พราหมณ์หนุ่ม

.....

เฉลยใบงานที่ 1.1

เรื่อง อัมพชาดก

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เพราะเหตุใด พระพุทธเจ้าจึงตรัสเล่าเรื่อง อัมพชาดก
เพราะพระองค์ประสงค์จะให้เหล่าสาวกฟังถึงเรื่อง การบอกคืนอาจารย์ของพระเทวทัต
2. เพราะเหตุใด พระเทวทัตจึงบอกคืนความเป็นอาจารย์แก่พระพุทธเจ้า
เพราะพระเทวทัตคิดเป็นใหญ่จะปกครองสงฆ์แทนพระพุทธเจ้า แต่ถูกห้ามจึงขัดเคืองถึงขั้นบอกคืนความเป็นอาจารย์กับพระพุทธเจ้า และจะเป็นพระพุทธเจ้าเอง
3. เพราะเหตุใด พระเทวทัตจึงทำสังฆเภท
เพราะต้องการให้พระสงฆ์แตกแยกความสามัคคีกัน
4. เพราะเหตุใด เรื่องราวในอัมพชาดกจึงเกี่ยวกับพระเทวทัต
เพราะพระพุทธเจ้าทรงเล่าเรื่องของพราหมณ์หนุ่มที่ไม่มีความกตัญญูต่เวที เปรียบเสมือนพระเทวทัตที่ไม่มีความกตัญญูต่เวทีต่อพระพุทธเจ้า ต่อพระพุทธศาสนา
5. เพราะเหตุใด พราหมณ์หนุ่มจึงไม่แสดงความกตัญญูต่เวทีต่อผู้มีพระคุณ
เพราะพราหมณ์หนุ่มเกิดความละอายไม่กล้ากราบทูลพระราชาว่า อาจารย์ที่สอนวิชาเสกมะม่วง คืออาจารย์จันฑาล
6. เพราะเหตุใด วิชาเสกมะม่วงของพราหมณ์หนุ่มจึงเป็นที่โปรดปรานของพระราชา
เพราะพระราชาชอบพระทัยมะม่วงที่มีรสชาติหวานอร่อยที่พราหมณ์หนุ่มใช้วิชาเสกมะม่วงขึ้นมา
7. เพราะเหตุใด มนต์ที่พราหมณ์หนุ่มกล่าวในภายหลังจึงไม่สามารถเสกมะม่วงตามที่พระราชามีรับสั่งได้
เพราะพราหมณ์หนุ่มกล่าวเท็จ ทำให้มนต์เสื่อม
8. เพราะเหตุใด คำกล่าวเท็จจึงทำให้มนต์วิชาการเสกมะม่วงเสื่อม
เพราะพราหมณ์หนุ่มรับปากกับจันฑาลว่าจะไม่โกหกเป็นอันขาดว่า วิชาเสกมะม่วงศึกษามาจากอาจารย์ ผู้เป็นจันฑาล แต่พราหมณ์หนุ่มเกิดความละอายไม่กล้าทูลความเป็นจริงว่า อาจารย์ที่สอนวิชาเสกมะม่วง คือ อาจารย์จันฑาล แต่กลับทูลว่าอาจารย์ทิดาปาโมกข์ แห่งกรุงตักสิลา
9. เพราะเหตุใด พระราชาจึงมีรับสั่งให้เชียนพราหมณ์หนุ่มและขับไล่ออกจากพระนคร
เพราะทรงกริ้วที่พราหมณ์หนุ่ม มีฐานะอันล้ำค่าอยู่กับตัวยังไม่รู้คุณค่า ไม่รักษาไว้ รัตนะนั้นจึงอันตรธาน
10. เพราะเหตุใด อาจารย์จันฑาลจึงไม่ถ่ายทอดมนต์ให้กับพราหมณ์หนุ่มอีกทั้งๆ ที่พราหมณ์หนุ่ม
เพราะพราหมณ์หนุ่มเป็นคนพูดจาเท็จ และไม่มีความกตัญญูต่ออาจารย์จันฑาล

ใบงานที่ 1.2
เรื่อง ติดตริชาดก

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เพราะเหตุใด พระสารีบุตรจึงเดินจงกรมตลอดคืน
.....
.....
2. เพราะเหตุใด พระพุทธเจ้าจึงรับสั่งให้ประชุมสงฆ์ทันทีที่ทราบว่า พระสารีบุตรไม่มีที่พักจึงเดิน
จงกรมตลอดคืน
.....
.....
3. เพราะเหตุใด พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า ภิกษุผู้เจริญด้วยวิยวุฒิเท่านั้นที่ควรได้ที่พักอันเลิศ ข้าวและน้ำ
อันเลิศ
.....
.....
4. เพราะเหตุใด พระพุทธเจ้าจึงเล่าเรื่อง ติดตริชาดก ให้เหล่าภิกษุฟัง
.....
.....
5. เพราะเหตุใด ข้างและลิงจึงยอมรับในความอาวุโสสูงสุดของนกกระทา
.....
.....
6. เพราะเหตุใด ข้าง ลิง และนกกระทา จึงอยู่ด้วยกันอย่างผาสุกตลอดอายุขัย
.....
.....
7. เพราะเหตุใด พระพุทธเจ้าจึงเล่าเรื่อง การยอมรับในความอาวุโสของข้าง ลิง และนกกระทา เพื่อ
สอน เรื่องการเคารพยำเกรงตามลำดับอาวุโสของภิกษุ
.....
.....
8. เพราะเหตุใด การหวงห้ามเสนาสนะให้พระเถระผู้มีพรรษามากกว่าได้พักอาศัย
.....
.....
9. เพราะเหตุใด คนที่ฉลาดในธรรม เคารพนบถนอมต่อผู้เจริญวิยวุฒิ คนๆ นั้นย่อมได้รับความเจริญ
ต่อไปในภายภาคหน้า
.....
.....
10. เพราะเหตุใด คุณธรรมเรื่อง การเคารพยำเกรงตามลำดับอาวุโส จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนในสังคม
.....
.....

เฉลยใบงานที่ 1.2

เรื่อง ติตติรชาดก

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เพราะเหตุใด พระสารีบุตรจึงเดินจงกรมตลอดคืน

เพราะพระฉัพพัคคีย์ต่างจับจองที่พักไว้เพื่อตนเอง และอุปฌาย์อาจารย์ จนพระสารีบุตรไม่มีที่พัก

2. เพราะเหตุใด พระพุทธเจ้าจึงรับสั่งให้ประชุมสงฆ์ทันทีที่ทราบว่า พระสารีบุตรไม่มีที่พักจึงเดินจงกรมตลอดคืน

เพราะพระองค์ประสงค์จะถามว่า ภิกษุชนิดใด ควรจะได้ที่พักอันเลิศ ข้าวและน้ำอันเลิศ

3. เพราะเหตุใด พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า ภิกษุผู้เจริญด้วยวิญญูเท่านั้นที่ควรได้ที่พักอันเลิศ ข้าวและน้ำอันเลิศ

เพราะถ้าการอยู่ร่วมกันจำนวนมาก ไม่รู้จักเคารพยำเกรง ไม่กราบไหว้ผู้เจริญวัย จะอยู่ร่วมกันได้อย่างไร

4. เพราะเหตุใด พระพุทธเจ้าจึงเล่าเรื่อง ติตติรชาดก ให้เหล่าภิกษุฟัง

เพราะชาดกเรื่อง ติตติรชาดก กล่าวถึงสัตว์สหาย กล่าวถึงสัตว์สหาย 3 ตัว คือ ลิง นกกระทา

และช้าง ซึ่งตกลงกันว่าจะเคารพยำเกรงตามลำดับอาวุโส แต่ตัดสินใจไม่ได้ว่า ใครเป็นผู้อาวุโสที่สุด

5. เพราะเหตุใด ช้างและลิงจึงยอมรับในความอาวุโสสูงสุดของนกกระทา

เพราะนกกระทาอ้างถึงต้นไม้ที่อยู่ไกลจากต้นไม้ต้นนี้ ที่นกกระทาได้กินผลแล้วบินผ่านมายังที่นี่ และได้ถ่ายมูลไว้ จนเกิดเป็นต้นไม้ต้นนี้ขึ้นมา นกกระทาย่อมอาวุโสกว่าลิงและช้าง

6. เพราะเหตุใด ช้าง ลิง และนกกระทา จึงอยู่ด้วยกันอย่างผาสุกตลอดอายุขัย

เพราะช้าง และลิงยอมรับในความอาวุโส มีความเคารพยำเกรง และเชื่อฟังคำแนะนำในฐานะผู้อาวุโส

7. เพราะเหตุใด พระพุทธเจ้าจึงเล่าเรื่อง การยอมรับในความอาวุโสของช้าง ลิง และนกกระทา เพื่อสอน เรื่องการเคารพยำเกรงตามลำดับอาวุโสของภิกษุ

เพราะช้าง ลิง นกกระทา เป็นสัตว์เดียรฉาน ยังรู้จักเคารพยำเกรงตามลำดับผู้อาวุโส ภิกษุเป็นมนุษย์แท้ๆ และบวชเรียนในศาสนา เหตุใดจึงไม่เคารพยำเกรงกันตามลำดับอาวุโส

8. เพราะเหตุใด การหวงห้ามเสนาสนะให้พระเถระผู้มีพรรษามากกว่าได้พักอาศัย

เพราะพระเถระผู้มีพรรษามากกว่าควรได้ที่พักก่อน เหมือนการเคารพยำเกรงตามลำดับอาวุโส

9. เพราะเหตุใด คนที่ฉลาดในธรรม เคารพนบถนอมต่อผู้เจริญด้วยวิญญู คนๆ นั้นย่อมได้รับความเจริญต่อไปในภายภาคหน้า

เพราะคนฉลาดในธรรม คนเคารพนบถนอมต่อผู้เจริญด้วยวิญญู คนเหล่านั้นย่อมได้รับการยกย่องสรรเสริญ และเจริญรุ่งเรืองในทางที่ดี

10. เพราะเหตุใด คุณธรรมเรื่อง การเคารพยำเกรงตามลำดับอาวุโส จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนในสังคม

เพราะคำว่า “สังคม” คือ การที่คนตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข คน 2 คนนั้นจะต้องมีความเคารพยำเกรงกันตามลำดับอาวุโส ซึ่งในความเป็นจริงเราต้องอยู่ร่วมกับคนจำนวนมากและหลากหลายสังคม ทุกคนจึงต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับคุณธรรมข้อนี้ จึงจะอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

ตัวอย่างข่าว

ลูกร้องเพลงหาเงินรักษาแม่ป่วยมะเร็งระยะสุดท้าย

เด็กชายวัย 5 ขวบใน จ.พิษณุโลกช่วยหาเงินเพื่อรักษาแม่ที่ป่วยเป็นมะเร็งระยะสุดท้าย และเลี้ยงน้องชายวัยเพียง 3 เดือน ด้วยการออกไปร้องเพลงตามร้านอาหารร่วมกับบิดา ขณะที่แพทย์ระบุว่าอาการของมารดาทำได้เพียงรักษาเท่านั้น

ด.ช. ภูผา รัตนรุ่งเรืองชัย อายุ 5 ขวบ หรือน้องไบเบิ้ล นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลประชารัฐ สร้างความพิศมัยแก่บรรดาลูกค้าร้านอาหารครัวปัญญา ต. ในเมือง อ. เมืองพิษณุโลก

นายธนพร รัตนรุ่งเรืองชัย อายุ 29 ปี พ่อของเด็กชายไบเบิ้ลเป็นผู้นำเด็กชายภูผามาร่วมร้องเพลง ขณะตระเวน เล่นกีตาร์โปร่ง และร้องเพลงตามร้านอาหารในตัวเมืองพิษณุโลก เพื่อหาเงินไปรักษานางศกลวรรณ รัตนรุ่งเรืองชัย อายุ 34 ปี ภรรยา และมารดาของน้องไบเบิ้ลซึ่งป่วยเป็นโรคมะเร็งระยะสุดท้าย ขณะนี้รักษาตัวภายในโรงพยาบาลพุทธชินราช รวมทั้งซื้อของใช้จำเป็นสำหรับเด็กชายเมเบิล น้องชายวัย 3 เดือน

ขณะที่นางศกลวรรณบอกว่า รู้สึกสงสารลูกที่ต้องอดหลับอดนอนเพื่อหาเงินช่วยเหลือครอบครัว แต่ก็ภูมิใจที่ลูกชายมีความสามารถและกล้าที่จะร้องเพลงบนเวที และอยากมีชีวิตอยู่ให้นานที่สุด เพื่อให้ลูกทั้งสองคนจดจำใบหน้าได้

พญ.พรสวรรค์ เพียรสวรรค์ แพทย์ปฏิบัติการอายุรกรรม โรงพยาบาลพุทธชินราชเปิดเผยว่า อาการของนางศกลวรรณยังคงน่าเป็นห่วง เนื่องจากร่างกายไม่ตอบสนองต่อการทำคีโม ทำให้มะเร็งแพร่กระจายไปยังตับและส่วนอื่นๆ ของร่างกายแล้ว ขณะนี้จึงทำได้เพียงรักษาไปตามอาการเท่านั้น

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง พุทธประวัติ พระสาวก ศาสนิกชนตัวอย่าง และชาดก

1. จงเรียงลำดับเหตุการณ์สำคัญให้ถูกต้อง
 - 1) สำนักอาหารดาบส กาลามโคตร อุทกดาบส รามบุตร
 - 2) ปัญจวัคคีย์
 - 3) ถือเพศบรรพชิตริมฝั่งแม่น้ำอนoma
 - 4) บำเพ็ญทุกกรกิริยา

ก. 1) 2) 3) 4) ข. 3) 1) 2) 4)

ค. 3) 4) 1) 2) ง. 1) 2) 4) 3)
2. พระภิกษุรูปแรกในพระพุทธศาสนาคือใคร

ก. วูปปะ ข. อัสสชิ

ค. โกณฑัญญะ ง. มหานามะ
3. วัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนาคือวัดใด

ก. วัดเวฬุวันมหาวิหาร ข. วัดบุพพาราม

ค. วัดพระเชตุวัน ง. วัดมหาวิหาร
4. ข้อใดที่มีความสัมพันธ์กันถูกต้องที่สุด

ก. สารีบุตร – ชฎิล 3 พี่น้อง

ข. นางสุชาดา – วัดบุพพาราม

ค. นางวิสาขา – ข้าวมธุปายาส

ง. อนาถปิณฑิกเศรษฐี – วัดพระเชตุวัน
5. ข้อความที่กล่าวว่า “มีพระอินทร์มาเทียบสายพิณให้ฟัง” ทำให้ได้ข้อคิดในเรื่องใด

ก. ความสุข ข. ความพอดี

ค. ความทุกข์ ง. ความพ้นทุกข์
6. พระอุบาลีได้รับยกย่องเป็นเอตทัคคะในด้านใด

ก. เป็นผู้ที่มีสังกะ

ข. เป็นผู้มีความกตัญญู

ค. เป็นผู้จำพระธรรมวินัยได้ดี

ง. เป็นผู้ที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด
7. ข้อความใดสอดคล้องกับพุทธประวัติตอนทอดพระเนตรเห็นเทวทูต

ก. การเห็นในสิ่งที่ติงาม

ข. เทวดาที่สามารถบันดาลสิ่งต่างๆ ได้

ค. ช่องทางในการแก้ปัญหาจนประสบความสำเร็จ

ง. การเห็นคนแก่ คนเจ็บ คนตาย แล้วนำมาคิดจนเห็นความจริงว่าชีวิตนั้นเป็นทุกข์
8. การที่เจ้าชายสิทธัตถะบำเพ็ญตบะด้วยวิธีมากมายนั้น ให้ได้ข้อคิดสำคัญอย่างไร

ก. การบำเพ็ญตบะทำให้ได้ประสบการณ์

ข. ต้องใช้ความเพียรพยายามให้มากที่สุด

ค. รู้ว่าวิธีการบำเพ็ญตบะไม่สามารถดับทุกข์ได้

ง. ควรหาวิธีการอื่นอีกหลายวิธี
9. การที่พระมหากัสสปะรับที่จะเป็นประธานการสังคายนาพระธรรมวินัย เมื่อได้อินสาวก รูปหนึ่งกล่าวดูหมิ่นพระพุทธเจ้า แสดงให้เห็นถึงจริยวัตรที่ติงามข้อใด

ก. เป็นผู้มี ความกตัญญูกตเวที

ข. เป็นผู้มีปฏิภาณไหวพริบ

ค. เป็นผู้ที่ มีหิริโอตตัปปะ

ง. เป็นผู้มีขันติโสรัจจะ
10. ข้อใดจัดเป็นคุณธรรมของพระมหากัสสปะที่สอดคล้องกับหลักกรรมในทิศ 6

ก. เป็นผู้มีชีวิตเรียบง่าย

ข. เป็นเพื่อนที่ดีของทุกคน

ค. เป็นผู้ได้ชื่อว่า เป็นบิดาที่ดี

ง. เป็นบุตรที่ดีของบิดา มารดา

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง พุทธประวัติ พระสาวก ศาสนิกชนตัวอย่าง และชาดก

1. ง	2. ค	3. ก	4. ง	5. ข
6. ค	7. ง	8. ค	9. ก	10. ง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 9

รายวิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิต เวลา 5 ชั่วโมง
เรื่อง พระรัตนตรัย เวลา 1 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศึกษา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ม.1/5 อธิบายพุทธคุณ และข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของตนเองและครอบครัวส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมาย ความสำคัญของพระรัตนตรัยได้ (K)
2. แสดงความเคารพต่อพระรัตนตรัยได้อย่างเหมาะสม (P)
3. นักเรียนเกิดความซาบซึ้งและศรัทธาต่อพระรัตนตรัย (A)

4. สาระสำคัญ

พระรัตนตรัย ประกอบด้วย พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ซึ่งมีความสำคัญต่อพุทธศาสนิกชนและชาวโลก ดังนั้นทุกคนจึงควรแสดงความเคารพต่อพระรัตนตรัย

5. สาระการเรียนรู้

5.1 พระรัตนตรัย

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 6.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 6.2 ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการสำรวจค้นหา
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
- 6.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 6.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - กระบวนการปฏิบัติ
- 6.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 7.1. ใฝ่เรียนรู้
- 7.2. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคเล่าเรื่องรอบวง

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1.1 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิต

1.2 ครูสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับความหมายและคุณของพระรัตนตรัย ตามความเข้าใจของนักเรียน จากนั้นครูอธิบายความหมายและคุณของพระรัตนตรัย

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน โดยครูอธิบายให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการทำงานร่วมกัน ปฏิบัติตามกติกาการเรียนรู้ร่วมกัน คือ มีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ดังนี้

- 1) มีการช่วยเหลือกัน
- 2) ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบในภาระหรือหน้าที่ของตน
- 3) สมาชิกทุกคนมีบทบาทเท่าเทียมกัน
- 4) สมาชิกทุกคนต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอย่างต่อเนื่อง

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

3.1 สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง พระรัตนตรัย จากหนังสือเรียน แล้วร่วมกันสรุปสาระสำคัญ

3.2 สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มผลิตกันอธิบายความหมายของพุทธคุณ 9 ความสำคัญของพุทธคุณ และแนวทางการปฏิบัติตนที่แสดงถึงการเคารพในพระรัตนตรัย (พุทธคุณ) ให้สมาชิกในกลุ่มฟังเรียงตามลำดับแบบเล่าเรื่องรอบวง แล้วช่วยกันสรุปเป็นผลงานของกลุ่ม และร่วมกันทำใบงานที่ 1 เรื่อง พระรัตนตรัย

3.3 ครูสุ่มตัวแทนกลุ่ม 2-3 กลุ่ม ออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน แล้วให้กลุ่มอื่นได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในส่วนที่แตกต่างกันออกไป

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

4.1 ครูแนะนำให้ให้นักเรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 สรุป

5.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายและความสำคัญของพระรัตนตรัย (พุทธคุณ 9) และการปฏิบัติตนต่อพระรัตนตรัยอย่างถูกต้องเหมาะสม

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- ใบงานที่ 1 เรื่อง พระรัตนตรัย
- แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิต

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดโรงเรียน

10. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิต	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิต	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1	ใบงานที่ 1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	ความสนใจ				การแสดง ความ คิดเห็น				การตอบ คำถาม				การรับฟัง คนอื่น				การทำงาน ที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 20 คะแนน
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

มีพฤติกรรมในระดับสูงมาก	ให้	4	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับสูง	ให้	3	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง	ให้	2	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับต่ำ	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16-20	4 หมายถึง ดีมาก
14-15	3 หมายถึง ดี
12-13	2 หมายถึง พอใช้
10-11	1 หมายถึง ผ่าน
ต่ำกว่า 10	ควรปรับปรุง

ใบงานที่ 1
เรื่อง พระรัตนตรัย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. พระรัตนตรัย หมายความว่าอะไร

.....
.....
.....

2. พระพุทธ หมายถึงอะไร

.....
.....
.....

3. พระธรรม หมายถึงอะไร

.....
.....
.....

4. พระสงฆ์ หมายถึงอะไร

.....
.....
.....

5. คุณของพระพุทธเจ้ามีทั้งสิ้น 9 ประการ รวมเรียกว่าอย่างไร

.....
.....
.....

เฉลยใบงานที่ 1
เรื่อง พระรัตนตรัย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. พระรัตนตรัย หมายความว่าอะไร
แก้วประเสริฐ 3 ดวง ได้แก่ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
2. พระพุทธ หมายถึงอะไร
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
3. พระธรรม หมายถึงอะไร
ความจริงที่พระพุทธเจ้าทรงค้นพบ
4. พระสงฆ์ หมายถึงอะไร
สาวกของพระพุทธเจ้า
5. คุณของพระพุทธเจ้ามีทั้งสิ้น 9 ประการ รวมเรียกว่าอย่างไร
พุทธคุณ 9

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิต

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. เมื่อเรามีความทุกข์เกิดขึ้น ควรปฏิบัติสิ่งใดเป็นอันดับแรก ก. ดับทุกข์ ข. หาสาเหตุ ค. หาวิธีการดับทุกข์ ง. แก้ไขเหตุของความทุกข์ 2. ข้อใดจัดเป็นทุกข์ที่สอดคล้องกับธาตุ 4 ก. โรงเรียนอนุบาลรักดีมีนักเรียนจำนวนมาก แต่มีครูจำนวนน้อย ข. ทหารต้องทำหน้าที่สู้รบกับข้าศึกที่มารุกรานประเทศชาติ ค. สภาพแวดล้อมในชุมชนแออัดก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม ง. อ้อยปวดท้องเป็นไส้ติ่งอักเสบต้องเข้ารับการรักษาโดยด่วน อ่านกรณีตัวอย่าง แล้วตอบคำถาม ข้อ 3-4 ก้อยขออนุญาตคุณแม่ไปชมการแสดงดนตรีลูกทุ่ง ซึ่งจะมาแสดงในงานวัดใกล้ๆ บ้านในตอนกลางคืนของวันอาทิตย์ คุณพ่อไม่อนุญาตโดยให้เหตุผลว่า ในวันจันทร์เป็นวันเปิดเรียน ก้อยจะต้องตื่นนอนตอนเช้า ถ้าก้อยเข้านอนดึกเกินไป จะทำให้เสียสุขภาพ ก้อยเสียใจมาก 3. สาเหตุของความทุกข์ที่แท้จริงของก้อย สอดคล้องกับเรื่องใด ก. ตัณหา ข. กรรม ค. ชันธ์ ง. ปธาน 4 4. ก้อยควรมีวิธีการดับทุกข์ได้อย่างไร ก. ขอร้องให้คุณแม่พาก้อยไปชมการแสดงดนตรี ข. แอบหนีคุณแม่ไปชมการแสดงดนตรีลูกทุ่ง ค. ใช้วิธีการเจรจาให้คุณพ่ออนุญาต ง. กลับไปคิดทบทวนถึงผลของการไปชมการแสดงดนตรีลูกทุ่งว่ามีผลเสียตามมาอย่างไร	5. ข้อใดจัดเป็นมโนกรรม ก. นักช่วยพยุงคนแก่ข้ามถนน ข. นวลรู้สึกสงสารเด็กที่นั่งร้องไห้ ค. นิ้มพูดปลอบใจเพื่อนที่สอบตก ง. น้อยเล่นกีฬากับน้องอย่างสนุกสนาน อ่านกรณีตัวอย่าง แล้วตอบคำถาม ข้อ 6-7 วิทย์เป็นนักเรียนผู้มีฐานะร่ำรวย เมื่อเลิกงานแล้ว เขาชอบพักผ่อนด้วยการเที่ยวไนต์คลับฟังเพลง เพื่อนส่วนใหญ่ของวิทย์ชอบเล่นไฟ ดังนั้นวิทย์จึงต้องไปเล่นไฟกับเพื่อนเพื่อเป็นการสังสรรค์ และมีการดื่มสุราเพื่อความเพลิดเพลิน 6. วิทย์ติดอยู่ในอบายมุข 6 ในเรื่องใดบ้าง ก. ชอบเที่ยวกลางคืน ข. ชอบดูการละเล่น ดิดการพนัน ค. ชอบเที่ยวกลางคืน คบคนชั่ว ชอบดูการละเล่น ง. ชอบเที่ยวกลางคืน คบคนชั่ว ดิดการพนัน ดิดของมีนเมา 7. การกระทำของวิทย์จะเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ในเรื่องใด ก. เสียทรัพย์ เสียมิตร ข. เสียสุขภาพ เสียเวลา ค. เสียทรัพย์ เสียสุขภาพ ง. เสียทรัพย์ เสียสุขภาพ เสียชื่อเสียง
--	---

8.การกระทำข้อใดจัดว่าเป็นความสุขทางกายและความสุขทางใจ ก. เก่ได้รับคำชมจากคุณครู ข. ก้องเป็นหัวหน้างานที่ลูกน้องรัก ค. แก้วอยู่ในครอบครัวที่มีฐานะดีและสมาชิกทุกคนรักใคร่ปรองดองกัน ง. กาญจน์ดีใจที่รู้ว่าปีใหม่นี้ครอบครัวจะอยู่พร้อมกันทุกคน 9. การกระทำข้อใดจัดว่าเป็นเจตสิกสุข ก. ได้ฟังเพลงเพราะ ข. ได้กินอาหารอร่อย ค. ได้กลิ่นน้ำหอม ง. ได้รับคำยกย่อง 10.การกระทำข้อใดจัดว่าเป็นการระลึกชอบ ก. มดตั้งใจอ่านหนังสือให้จบหนึ่งเล่ม ข. แหม่มรู้ตัวว่าเป็นนักเรียนต้องตั้งใจเรียน ค. แมวพยายามเก็บเงินเพื่อซื้อรถจักรยานไว้ขี่ไปโรงเรียน ง. มุกหลีกเลี่ยงการพบปะพูดคุยกับเหมียว ซึ่งเป็นคนที่มีนิสัยก้าวร้าว	
--	--

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิต

1. ข	2. ง	3. ก	4. ง	5. ข
6. ง	7. ง	8. ค	9. ง	10. ข

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 10

รายวิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิต เวลา 5 ชั่วโมง
เรื่อง อริยสัจ 4 เวลา 2 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศึกษา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ม.1/5 อธิบายพุทธคุณ และข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของตนเองและครอบครัวส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายและประเภทของหลักธรรมในกรอบอริยสัจ 4 ได้ (K)
2. วิเคราะห์คุณค่าของหลักธรรมในกรอบอริยสัจ 4 ได้อย่างมีเหตุผล (P)
3. นำหลักธรรมกรอบอริยสัจ 4 ไปประยุกต์ใช้หรือประพฤติปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันเพื่อแก้ปัญหาพัฒนาตนเองได้ (A)

4. สาระสำคัญ

อริยสัจเป็นหลักความจริงอันประเสริฐ เป็นหลักแห่งเหตุและผล มี 4 ประการ ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค อริยสัจจึงเป็นหลักคำสอนที่เป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา การศึกษาหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ให้มีความรู้ความเข้าใจมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน สามารถนำไปแก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมได้

5. สาระการเรียนรู้

5.1 อริยสัจ 4

- ทุกข์ (ธรรมที่ควรรู้) : ชั้น 5
- สมุทัย (ธรรมที่ควรละ) : อบายมุข 6
- นิโรธ (ธรรมที่ควรบรรลุ) : คิหิสุข
- มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ) : ไตรสิกขา : กรรณฐาน 2

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1 ความสามารถในการสื่อสาร

6.2 ความสามารถในการคิด

- ทักษะการสำรวจค้นหา
- ทักษะการคิดวิเคราะห์

6.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

6.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการปฏิบัติ

6.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

7.1. ใฝ่เรียนรู้

7.2. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคการต่อเรื่องราว (Jigsaw)

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1.1 ครูให้นักเรียนดูภาพร่างกายของคนที่มีลักษณะหน้าตาของอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย เช่น การหมุนเวียนโลหิต การหายใจ การเจริญเติบโตของร่างกาย เป็นต้น แล้วให้นักเรียนผลัดกันเล่าหน้าที่ของอวัยวะดังกล่าว

1.2 ครูอธิบายเชื่อมโยงและเปรียบเทียบให้นักเรียนเข้าใจความสอดคล้องกับหลักธรรมชั้น 5 ในองค์ประกอบของรูป คือ ส่วนที่เป็นร่างกาย รวมถึงพฤติกรรมทั้งหมดของร่างกาย ซึ่งประกอบด้วยสิ่งดั้งเดิมทั้ง 4 เรียกว่า ธาตุ 4 ได้แก่ ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ และธาตุลม แล้วครูอธิบายรายละเอียดถึงความไม่เที่ยงแท้ของสิ่งทั้งหลายซึ่งเป็นองค์ประกอบของร่างกาย

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

2.1 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ละครความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเลือกหมายเลขประจำตัว เป็นหมายเลข 1-5 ตามลำดับ เรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้าน (Home Groups) และตั้งชื่อกลุ่ม ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า สมาชิกแต่ละหมายเลขจะต้องแยกย้ายกันไปหาผู้ที่มีหมายเลขเดียวกัน

2.2 นักเรียนกลุ่มบ้านที่มีหมายเลขเดียวกันมารวมกันเป็นกลุ่มใหม่ เรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ คือ หมายเลข 1 รวมกับหมายเลข 1 หมายเลข 2 รวมกับหมายเลข 2 หมายเลข 3 รวมกับหมายเลข 3 หมายเลข 4 รวมกับหมายเลข 4 และหมายเลข 5 รวมกับหมายเลข 5

2.3 สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้จากหนังสือเรียน เสร็จแล้วทำใบงาน ดังนี้

- กลุ่มหมายเลข 1 ศึกษาความรู้เรื่อง กรรม และทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง กรรม
- กลุ่มหมายเลข 2 ศึกษาความรู้เรื่อง อปายมุข 6 และทำใบงานที่ 1.2 เรื่อง อปายมุข 6
- กลุ่มหมายเลข 3 ศึกษาความรู้เรื่อง สุข 2 และทำใบงานที่ 1.3 เรื่อง สุข 2
- กลุ่มหมายเลข 4 ศึกษาความรู้เรื่อง คิหิสุข และทำใบงานที่ 1.4 เรื่อง คิหิสุข
- กลุ่มหมายเลข 5 ศึกษาความรู้เรื่อง ไตรสิกขาและกรรมฐาน 2 และทำใบงานที่ 1.5 เรื่อง

ไตรสิกขาและกรรมฐาน 2

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

2.1 ครูทบทวนความรู้และคำสั่งในการเรียนที่ผ่านมา

2.2 ครูสนทนากับนักเรียนถึงผลงานที่นักเรียนทำร่วมกันในแต่ละใบงานของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ แล้วครูช่วยอธิบายข้อสงสัยของนักเรียนเกี่ยวกับหัวข้อต่างๆ ในใบงาน

2.3 เมื่อสมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญศึกษาความรู้และทำใบงานเสร็จแล้วให้ช่วยกันทบทวนผลงานในใบงาน และร่วมกันอธิบายสร้างความกระจ่างให้แก่ผู้ที่ยังมีความสงสัยอยู่ จนมีความเข้าใจชัดเจนดีแล้ว สมาชิกแต่ละคนก็แยกย้ายกันกลับไปยังกลุ่มบ้าน

2.4. สมาชิกแต่ละหมายเลขในกลุ่มบ้านผลัดกันอธิบายความรู้ที่ตน ได้ศึกษามาพร้อมทั้งอธิบายคำตอบ ในใบงานที่ตนรับผิดชอบให้เพื่อนฟังเรียงตามลำดับหมายเลข 1-5 แล้วนักเรียนช่วยกันสรุปความรู้ที่ได้รับ ถ้าใครสงสัยก็ให้ร่วมกันอธิบายชี้แจงจนทุกคนมีความเข้าใจ ในกรณีที่มีปัญหาให้ถามครูผู้สอน

2.5 ครูเฉลยคำตอบในใบงานที่ 1.1-1.5 โดยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันตรวจผลงานของตนในใบงาน แล้วแก้ไขส่วนที่บกพร่องให้สมบูรณ์

ขั้นที่ 5 สรุป

5.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอความรู้ที่ได้จากเรื่องที่ได้อ่านไปศึกษา รวมถึง แนวทางในการปฏิบัติตน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- ใบงานที่ 1.1 เรื่อง กรรม
- ใบงานที่ 1.2 เรื่อง อบายมุข 6
- ใบงานที่ 1.3 เรื่อง สุข 2
- ใบงานที่ 1.4 เรื่อง คิหิสุข
- ใบงานที่ 1.5 เรื่อง ไตรสิกขาและกรรมฐาน 2
- บัตรภาพ อวัยวะภายในร่างกาย

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดโรงเรียน

10. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.1	ใบงานที่ 1.1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.2	ใบงานที่ 1.2	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.3	ใบงานที่ 1.3	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.4	ใบงานที่ 1.4	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	ความสนใจ				การแสดง ความ คิดเห็น				การตอบ คำถาม				การรับฟัง คนอื่น				การทำงาน ที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 20 คะแนน
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

มีพฤติกรรมในระดับสูงมาก	ให้	4	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับสูง	ให้	3	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง	ให้	2	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับต่ำ	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16-20	4 หมายถึง ดีมาก
14-15	3 หมายถึง ดี
12-13	2 หมายถึง พอใช้
10-11	1 หมายถึง ผ่าน
ต่ำกว่า 10	ควรปรับปรุง

ใบงานที่ 1.1
เรื่อง กรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. กรรม หมายความว่าอะไร

.....

.....

.....

2. อกุศลกรรม หมายถึงอะไร

.....

.....

.....

3. กุศลกรรม หมายถึงอะไร

.....

.....

.....

เฉลยใบงานที่ 1.1

เรื่อง กรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. กรรม หมายความว่าอะไร

การกระทำที่ประกอบด้วยเจตนา จงใจ

2. อกุศลกรรม หมายถึงอะไร

กรรมชั่ว คือ โสภ โกรธ หลง

3. กุศลกรรม หมายถึงอะไร

กรรมดี คือ ไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง

ใบงานที่ 1.2
เรื่อง อบายมุข 6

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. อบายมุข 6 หมายความว่าอย่างไร

.....

.....

.....

2. อบายมุข 6 ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนมีวิธีการหลีกเลี่ยงอบายมุข 6 อย่างไร

.....

.....

.....

.....

เฉลยใบงานที่ 1.2

เรื่อง อบายมุข 6

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. อบายมุข 6 หมายความว่าอย่างไร

อบายมุข 6 หมายถึง หนทางแห่งความเสื่อม หรือทางแห่งความพินาศ 6 ประการ

2. อบายมุข 6 ได้แก่อะไรบ้าง

- 1) ติดสุราและของมีนเมา*
- 2) ชอบเที่ยวกลางคืน*
- 3) ชอบเที่ยวดูการละเล่น*
- 4) ติดการพนัน*
- 5) คบคนชั่ว*
- 6) เกียจคร้านการงาน*

3. นักเรียนมีวิธีการหลีกเลี่ยงอบายมุข 6 อย่างไร

วิธีการหลีกเลี่ยงอบายมุข 6 ได้แก่

- 1) ไม่สูบบุหรี่ หรือของมีนเมา*
- 2) ไม่เที่ยวกลางคืน*
- 3) ไม่เที่ยวเตร่ดูการแสดงต่างๆ*
- 4) ไม่เล่นการพนัน เช่น ไพ่ หรือสลุเกอร์ หรือพนันบอล เป็นต้น*
- 5) เลือกคบคนดี หลีกเลี่ยงการติดต่อกับคนชั่ว*
- 6) ขยันทำงาน ขยันเรียนหนังสือ*

ใบงานที่ 1.3

เรื่อง สุข 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. สุข 2 หมายความว่าอะไร

.....

.....

.....

2. กายิกสุข หมายถึงอะไร

.....

.....

.....3.

เจตสิกสุข หมายถึงอะไร

.....

.....

.....

เฉลยใบงานที่ 1.3

เรื่อง สุข 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. สุข 2 หมายความว่าอะไร

สุข 2 คือ ความสุขอันเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา

2. กายิกสุข หมายถึงอะไร

กายิกสุข คือ ความสุขทางกาย อันเป็นความสุขที่เกิดจาก ตา หู จมูก ลิ้น กาย ได้สัมผัสกับสิ่งอันพึงพอใจ เช่น ได้เห็นสิ่งของหรือรูปที่สวยงาม ได้ฟังเพลงที่ชอบ เป็นต้น

3. เจตสิกสุข หมายถึงอะไร

เจตสิกสุข คือ ความสุขทางใจ เช่น การได้รับความอบอุ่นจากพ่อแม่ ญาติพี่น้อง มีผู้ให้ความรัก นับถือ ยกย่อง เป็นต้น

ใบงานที่ 1.4
เรื่อง คิหิสุข

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. คิหิสุข หมายความว่าอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. คิหิสุข ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

เฉลยใบงานที่ 1.4

เรื่อง คิหิสุข

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. คิหิสุข หมายความว่าอย่างไร

คิหิสุข หมายถึง ความสุขของชาวบ้าน อันเป็นความสุขที่บุคคลทั่วไปพึงมี

2. คิหิสุข ได้แก่อะไรบ้าง

- 1) อตฺถิสุข หมายถึง ความสุขที่เกิดจากการมีทรัพย์
- 2) โภคสุข หมายถึง ความสุขที่เกิดจากการใช้จ่ายทรัพย์
- 3) อนณสุข หมายถึง ความสุขที่เกิดจากการไม่มีหนี้สิน
- 4) อนวัชชสุข หมายถึง ความสุขที่เกิดจากการประพฤตินิสัยที่ไม่มีโทษ

ใบงานที่ 1.5

เรื่อง ไตรสิกขาและกรรมฐาน 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อความการปฏิบัติตนที่กำหนดให้ไปใส่ในกรอบอริยสัจ 4

1. พุทจาสุภาพ ไม่หยาบคาย พุทความสัตย์
2. คิดในสิ่งที่ดีงาม
3. มีความตั้งใจจริงในการทำกิจการงานต่างๆ ที่สุจริต
4. มีความเพียรพยายามในการเรียน
5. ทำการบ้านหรือทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง ไม่ลอกเพื่อน
6. ไม่ลักขโมยสิ่งของของผู้อื่น
7. ทำสมาธิก่อนนอน
8. ฝึกอบรมจิตใจให้เกิดความสงบด้วยการทำสมาธิก่อนนอนทุกคืน
9. ฝึกอบรมปัญญาในการศึกษาเล่าเรียนด้วยจิตใจแน่วแน่

ไตรสิกขา		
ศีล	สมาธิ	ปัญญา
กรรมฐาน 2		

เฉลยใบงานที่ 1.5

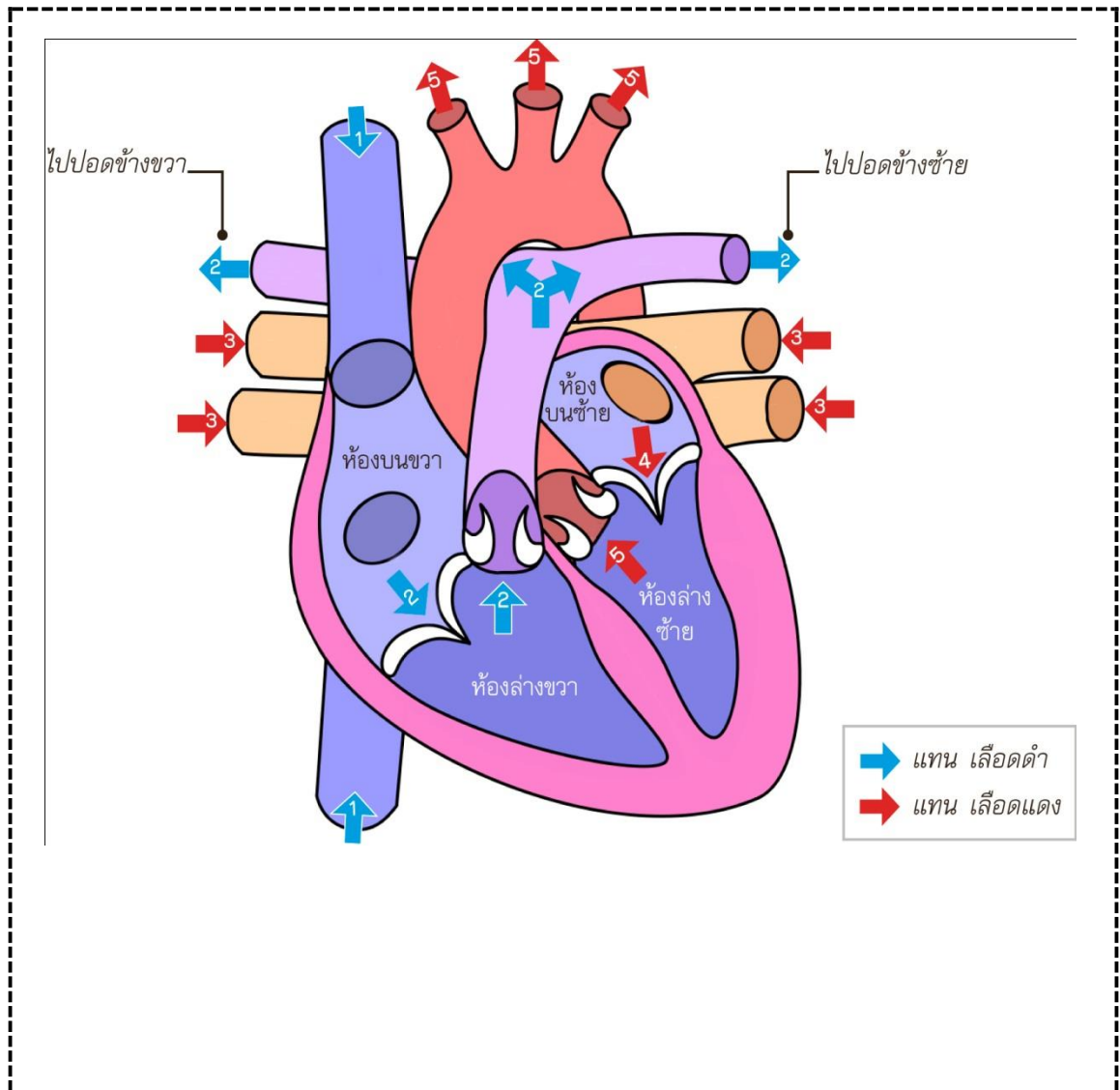
เรื่อง ไตรสิกขาและกรรมฐาน 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อความการปฏิบัติตนที่กำหนดให้ไปใส่ในกรอบอริยสัจ 4

1. พุดจาสุภาพ ไม่หยาบคาย พุดความสัตย์
2. คิดในสิ่งที่ดีงาม
3. มีความตั้งใจจริงในการทำกิจการงานต่างๆ ที่สุจริต
4. มีความเพียรพยายามในการเรียน
5. ทำการบ้านหรือทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง ไม่ลอกเพื่อน
6. ไม่ลักขโมยสิ่งของของผู้อื่น
7. ทำสมาธิก่อนนอน
8. ฝึกอบรมจิตใจให้เกิดความสงบด้วยการทำสมาธิก่อนนอนทุกคืน
9. ฝึกอบรมปัญญาในการศึกษาเล่าเรียนด้วยจิตใจแน่วแน่

ไตรสิกขา		
ศีล	สมาธิ	ปัญญา
1. พุดจาสุภาพ ไม่หยาบคาย พุดความสัตย์ 2. มีความเพียรพยายามในการเรียน 3. ไม่ลักขโมยสิ่งของของผู้อื่น	1. มีความตั้งใจจริงในการทำกิจการงานต่างๆ ที่สุจริต 2. ทำการบ้านหรือทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง ไม่ลอกเพื่อน 3. ทำสมาธิก่อนนอน	1. คิดในสิ่งที่ดีงาม
กรรมฐาน 2		
1. ฝึกอบรมจิตใจให้เกิดความสงบด้วยการทำสมาธิก่อนนอนทุกคืน	1. ฝึกอบรมปัญญาในการศึกษาเล่าเรียนด้วยจิตใจแน่วแน่	

บัตรภาพ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 11

รายวิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิต เวลา 5 ชั่วโมง
เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต เวลา 2 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศึกษา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ม.1/5 อธิบายพุทธคุณ และข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของตนเองและครอบครัวส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายของพุทธศาสนสุภาษิตได้ (K)
2. อภิปรายและสรุปข้อคิดที่ได้จากพุทธสุภาษิตได้ (P)
3. นำข้อคิดที่ได้จากพุทธสุภาษิตไปประพจน์ปฏิบัติตนให้เกิดประโยชน์ได้ (A)

4. สาระสำคัญ

พุทธศาสนสุภาษิตเป็นสุภาษิตสอนใจและเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข โดยให้ข้อคิดในหลายๆ ด้าน เช่น ความสามัคคี ความเมตตา ซึ่งถ้าทุกคนไม่เอารัดเอาเปรียบกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน คนในสังคมย่อมประสบแต่ความสุข

5. สาระการเรียนรู้

- 5.1 ความหมายของพุทธศาสนสุภาษิต
- 5.2 พุทธศาสนสุภาษิตที่ควรรู้

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 6.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 6.2 ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการสำรวจค้นหา
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
- 6.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 6.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - กระบวนการปฏิบัติ
- 6.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 7.1. ใฝ่เรียนรู้

7.2. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ

1.1 ครูให้นักเรียนดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิต แล้วให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

- นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้างจากพุทธศาสนสุภาษิตในวีดิทัศน์

1.2 ครูกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา

2.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน

2.2 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความหมายของพุทธศาสนสุภาษิตจากหนังสือเรียน แล้วบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาลงในสมุด

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้

3.1 สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มฟัง ผลัดกันซักถามข้อสงสัย หากประเด็นใดยังไม่ชัดเจน ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากแหล่งอื่นๆ เพิ่มเติม แล้วนำมาอภิปรายร่วมกันจนทุกคนมีความเข้าใจชัดเจน

ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ

4.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปความหมายของพุทธศาสนสุภาษิตเป็นแผนผังความคิดลงในสมุด เมื่อทำเสร็จแล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องและเพิ่มเติมคำตอบให้สมบูรณ์

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบผล

5.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานแผนผังความคิดหน้าชั้นเรียน ครูและเพื่อนกลุ่มอื่นร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

5.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง ความหมายของพุทธศาสนสุภาษิต

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ

1.1 ครูให้นักเรียนดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิตที่ควรรู้ แล้วให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

- นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้างจากพุทธศาสนสุภาษิตในวีดิทัศน์

- นักเรียนจะนำพุทธศาสนสุภาษิตไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

1.2 ครูกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา

2.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน

2.2 ครูกำหนดประเด็นเกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิตที่ควรรู้ ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษา ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ศึกษาเรื่อง ยัม เว เสวติ ตาทีโส : คบคนเช่นใดย่อมเป็นเช่นนั้น

กลุ่มที่ 2 ศึกษาเรื่อง อตตนา โจทยัตตานัม : จงเตือนตนด้วยตนเอง

กลุ่มที่ 3 ศึกษาเรื่อง นิสมม กรณัม เสยโย : การใคร่ครวญก่อนแล้วจึงทำดีกว่า

กลุ่มที่ 4 ศึกษาเรื่อง ทุราवास ฆรา ทุกขา : เหย้าเรือนที่ปกครองไม่ได้นำทุกขมาให้

2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้ตามประเด็นที่กำหนดจากหนังสือเรียน แล้วบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาลงในสมุด

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้

3.1 สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มฟัง ผลัดกันซักถามข้อสงสัย หากประเด็นใดยังไม่ชัดเจน ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากแหล่งอื่นๆ เพิ่มเติม แล้วนำมาอภิปรายร่วมกันจนทุกคนมีความเข้าใจชัดเจน

ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ

4.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงานเกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิตที่ควรรู้ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง ยัม เว เสวติ ตาทิโส : คบคนเช่นใดย่อมเป็นเช่นนั้น

กลุ่มที่ 2 ทำใบงานที่ 1.2 เรื่อง อตตนา โจทยตตานัม : จงเตือนตนด้วยตนเอง

กลุ่มที่ 3 ทำใบงานที่ 1.3 เรื่อง นิสมม กรณัม เสยโย : การใคร่ครวญก่อนแล้วจึงทำดีกว่า

กลุ่มที่ 4 ทำใบงานที่ 1.4 เรื่อง ทุราवास ฆรา ทุกขา : เหย้าเรือนที่ปกครองไม่ได้นำทุกขมาให้

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบผล

5.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานในใบงานหน้าชั้นเรียน ครูและเพื่อนกลุ่มอื่นร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

5.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิตที่ควรรู้

5.3 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิต

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- ใบงานที่ 1.1 เรื่อง ยัม เว เสวติ ตาทิโส : คบคนเช่นใดย่อมเป็นเช่นนั้น
- ใบงานที่ 1.2 เรื่อง อตตนา โจทยตตานัม : จงเตือนตนด้วยตนเอง
- ใบงานที่ 1.3 เรื่อง นิสมม กรณัม เสยโย : การใคร่ครวญก่อนแล้วจึงทำดีกว่า
- ใบงานที่ 1.4 เรื่อง ทุราवास ฆรา ทุกขา : เหย้าเรือนที่ปกครองไม่ได้นำทุกขมาให้
- แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิต

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดโรงเรียน

10. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิต	แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิต	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1	ใบงานที่ 1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 2	ใบงานที่ 2	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 3	ใบงานที่ 3	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 4	ใบงานที่ 4	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	ความสนใจ				การแสดง ความ คิดเห็น				การตอบ คำถาม				การรับฟัง คนอื่น				การทำงาน ที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 20 คะแนน
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

มีพฤติกรรมในระดับสูงมาก	ให้	4	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับสูง	ให้	3	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง	ให้	2	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับต่ำ	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16-20	4 หมายถึง ดีมาก
14-15	3 หมายถึง ดี
12-13	2 หมายถึง พอใช้
10-11	1 หมายถึง ผ่าน
ต่ำกว่า 10	ควรปรับปรุง

ใบงานที่ 1.1

เรื่อง ย้ เว เสวติ ตาทิโส : คบคนเช่นใดย่อมเป็นเช่นนั้น

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. คนดีทางโลกและคนดีทางธรรม มีความแตกต่างกันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. คนไม่ดีทางโลกและคนไม่ดีทางธรรม มีความแตกต่างกันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงว่า คบคนเช่นใดย่อมเป็นเช่นนั้น

.....

.....

.....

.....

เฉลยใบงานที่ 1.1

เรื่อง ย้ เว เสวติ ตาทิโส : คบคนเช่นใดย่อมเป็นเช่นนั้น

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. คนดีทางโลกและคนดีทางธรรม มีความแตกต่างกันอย่างไร

คนดีทางธรรม คือ มีจิตเมตตา เอื้อเฟื้อ ไม่ลัทธิขโมย ไม่ฉ้อโกง ไม่ผิดลูกผิดเมียผู้อื่น ไม่พูดหยาบ ยุยงให้คนแตกความสามัคคี พูดแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นความจริง ไม่อาฆาตพยาบาท ไม่คิดว่าการกระทำทุจริตเป็นการแสดงความเก่ง

คนดีทางโลก คือ ชยันประกอบอาชีพสุจริต ทำงานเก่ง มีความสามารถหลีกเลี่ยง อดายมุข ไม่ละเมิดใคร ไม่เอาเปรียบคนอื่น

2. คนไม่ดีทางโลกและคนไม่ดีทางธรรม มีความแตกต่างกันอย่างไร

คนไม่ดีทางธรรม คือ คนที่ชอบประทุษร้ายผู้อื่น ทรมาณสัตว์ ชอบลักขโมยและฉ้อโกง ล้วงเงินของรักผู้อื่น พูดคำหยาบ พูดเท็จ ชอบยุยงให้คนแตกความสามัคคี คิดแค้นพยาบาท เห็นว่าการทุจริตได้เป็นการแสดงความเก่ง คนไม่ดีทางโลก คือ คนขี้เกียจ ทำงานไม่มีประสิทธิภาพ ไม่ชอบศึกษาหาความรู้ ชอบเที่ยวเตร่

3. นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงว่า คบคนเช่นใดย่อมเป็นเช่นนั้น

- คบคนใจร้อน ก็มักจะใจร้อน
- คบคนขี้เกียจ ก็มักขี้เกียจ
- คบคนใจเย็น ก็มักใจเย็น
- คบคนพูดจาสุภาพ ก็มักพูดจาสุภาพ
- คบคนพูดจาหยาบ ก็มักพูดจาหยาบ
- คบคนที่มีอาชีพสุจริต ก็มักประกอบอาชีพสุจริต
- คบคนขยันใฝ่หาความรู้ ก็มักเป็นคนขยันใฝ่หาความรู้

ใบงานที่ 1.2

เรื่อง อุตุนา โจทยุตตาน : จงเตือนตนด้วยตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องที่กำหนด แล้วตอบคำถาม

ต้อย ตาล และตัน เป็นเพื่อนสนิทกัน ในเวลาพักกลางวันพวกเขามักจะมานั่งคุยกันใต้ต้นไม้ข้างรั้วโรงเรียน

ต้อย : เมื่อวานนี้คุณครูสอนพุทธศาสนสุภาษิตเรื่อง อุตุนา โจทยุตตาน : จงเตือนตนด้วยตนเอง ทำให้ฉันนึกถึงเด็กข้างบ้านฉันคนหนึ่งซึ่งกำพร้าทั้งพ่อและแม่ อยู่กับยายซึ่งแก่มากแล้ว เด็กคนนี้ชื่ออัน รุนเดียวกับพวกเรานี่แหละ ฉันเคยคุยกับเขา เขามีความคิดต่างๆ เหมือนผู้ใหญ่เลยล่ะ เช่น เขาบอกว่า จะต้องรู้จักใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด เพราะยายแก่แล้ว มีเงินอยู่จำนวนหนึ่งเท่านั้น ซึ่งถ้าใช้อย่างประหยัดก็คงพอให้เขาได้เรียนจนจบปริญญาตรี และเขาก็บอกว่าเมื่อกลับจากโรงเรียนตอนเย็น ทุกวันเขาจะช่วยยายถูบ้าน ทำอาหาร และล้างจาน จากนั้นก็ทำการบ้าน โดยไม่ต้องมีใครเตือน

ตาล : ฉันเองก็เหมือนกันกับอันนั้นแหละ ฉันก็ทำงานบ้านช่วยพ่อแม่และทำการบ้านโดยไม่ต้องมีใครเตือน

ตัน : ฉันก็เตือนตนเองบ่อยเหมือนกัน เช่น เวลานั่งฟังครูอธิบายแล้วรู้สึกง่วงนอน ก็เตือนตนเองว่าให้ตั้งใจฟังครูอธิบาย มิฉะนั้นแล้วจะไม่รู้เรื่องในสิ่งที่เรียน

ต้อย : ฉันก็มีความดีเหมือนกันนะ ฉันเตือนตัวเองไม่ให้โลภอยากได้โทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ ให้ใช้ของเดิมไปก่อน

ตาล : ฉันเห็นพวกสื่อมวลชนที่ชอบสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ผู้ที่ให้สัมภาษณ์บางคนพูดจาไม่สุภาพกับนักข่าว แสดงว่าผู้ให้สัมภาษณ์คนนั้นคงไม่เตือนตนเอง เลยทำให้คนทั่วไปมีความรู้สึกที่ไม่ค่อยดีต่อคนนั้น

ตัน : พวกพี่ๆ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายบางคนที่พูดหาเสียงตอนเลือกตั้งประธานนักเรียนโดยใช้วิธีการพูด หาเสียงว่าตนเองดี แล้วพูดว่าคนอื่นเขา แสดงว่า ขณะพูดนั้นไม่คิดและไม่เตือนตนเองด้วย

ต้อย : สรุปแล้วการรู้จักเตือนตนเองก็ดีเหมือนกันจะได้ไม่ทำอะไรบกพร่อง ผิดพลาด เพราะถ้ารอให้คนอื่นมาเตือนก็อาจจะช้าเกินไป

ตาล : เสียงสัญญาณเข้าห้องเรียนดังแล้ว พวกเราไปเรียนกันเถอะ

1. ใครมีการกระทำที่แสดงว่ารู้จักเตือนตนเอง ยกตัวอย่างการกระทำพร้อมอธิบายผลที่คาดว่าจะได้รับ

[illegible]

2. ใครมีการกระทำที่แสดงถึงการไม่เตือนตนเอง และมีผลอย่างไร

[illegible]

เฉลยใบงานที่ 1.2

เรื่อง อุตุนา โจทยุตตาน : จงเตือนตนด้วยตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องที่กำหนด แล้วตอบคำถาม

ต้อย ตาล และตัน เป็นเพื่อนสนิทกัน ในเวลาพักกลางวันพวกเขามักจะมานั่งคุยกันใต้ต้นไม้ข้างรั้วโรงเรียน

ต้อย : เมื่อวานนี้คุณครูสอนพุทธศาสนาสุภาชีวิตเรื่อง อุตุนา โจทยุตตาน : จงเตือนตนด้วยตนเอง ทำให้ฉันนึกถึงเด็กข้างบ้านฉันคนหนึ่งซึ่งกำพร้าทั้งพ่อและแม่ อยู่กับยายซึ่งแก่มากแล้ว เด็กคนนี้ชื่ออ้น รุนเดียวกับพวกเรานี่แหละ ฉันเคยคุยกับเขา เขามีความคิดต่างๆ เหมือนผู้ใหญ่เลยล่ะ เช่น เขาบอกว่า จะต้องรู้จักใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด เพราะยายแก่แล้ว มีเงินอยู่จำนวนหนึ่งเท่านั้น ซึ่งถ้าใช้อย่างประหยัดก็คงพอให้เขาได้เรียนจนจบปริญญาตรี และเขาก็บอกว่าเมื่อกลับจากโรงเรียนตอนเย็น ทุกวันเขาจะช่วยยายถูบ้าน ทำอาหาร และล้างจาน จากนั้นก็ทำการบ้าน โดยไม่ต้องมีใครเตือน

ตาล : ฉันเองก็เหมือนกันกับอ้นนั่นแหละ ฉันก็ทำงานบ้านช่วยพ่อแม่และทำการบ้านโดยไม่ต้องมีใครเตือน

ตัน : ฉันก็เตือนตนเองบ่อยเหมือนกัน เช่น เวลานั่งฟังครูอธิบายแล้วรู้สึกง่วงนอน ก็เตือนตนเองว่าให้ตั้งใจฟังครูอธิบาย มิฉะนั้นแล้วจะไม่รู้เรื่องในสิ่งที่เรียน

ต้อย : ฉันก็มีความดีเหมือนกันนะ ฉันเตือนตัวเองไม่ให้โลภอยากได้โทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ ให้ใช้ของเดิมไปก่อน

ตาล : ฉันเห็นพวกสื่อมวลชนที่ชอบสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ผู้ที่ให้สัมภาษณ์บางคนพูดจาไม่สุภาพกับนักข่าว แสดงว่าผู้ให้สัมภาษณ์คนนั้นคงไม่เตือนตนเอง เลยทำให้คนทั่วไปมีความรู้สึกที่ไม่ค่อยดีต่อคนนั้น

ตัน : พวกพี่ๆ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายบางคนที่พูดหาเสียงตอนเลือกตั้งประธานนักเรียนโดยใช้วิธีการพูด หาเสียงว่าตนเองดี แล้วพูดว่าคนอื่นเขา แสดงว่า ขณะพูดนั้นไม่คิดและไม่เตือนตนเองด้วย

ต้อย : สรุปแล้วการรู้จักเตือนตนเองก็ดีเหมือนกันจะได้ไม่ทำอะไรบกพร่อง ผิดพลาด เพราะถ้ารอให้คนอื่นมาเตือนก็อาจจะช้าเกินไป

ตาล : เสียงสัญญาณเข้าห้องเรียนดังแล้ว พวกเราไปเรียนกันเถอะ

1. ใครมีกรกระทำที่แสดงว่ารู้จักตัวเอง ยกตัวอย่างการกระทำพร้อมอธิบายผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. อัน - เดือนตนเองเรื่องรู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัด คาดว่าจะมีเงินเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียน
- เดือนตนเองให้ทำงานบ้าน ผลเป็นการแบ่งเบาภาระของยาย
- เดือนตนเองให้ทำการบ้าน ทำให้งานเสร็จทันตามที่กำหนด และมีความเข้าใจในการเรียน

2. ตาล - เดือนตนเองให้ทำงานบ้านช่วยพ่อแม่ มีผลทำให้พ่อแม่ ไม่เหนื่อยมาก พ่อแม่รักในตัวลูก
- เดือนตนเองให้ทำการบ้าน ทำให้งานเสร็จทันตามที่กำหนด และมีความเข้าใจเรื่องเรียน
- เดือนตนเองให้ทำงานตามหน้าที่อย่าให้บกพร่อง มีผลทำให้ตาลสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ต้น - เดือนตนเองไม่ให้หิวเราะเพื่อน มีผลทำให้เพื่อนไม่โกรธ และแสดงความเป็นมิตร
- เดือนตนเองให้ตั้งใจฟังครูอธิบาย และตั้งใจเรียน มีผลทำให้เข้าใจในบทเรียน

4. ต้อย - เดือนตนเองไม่ให้โกรธความโลภอยากได้โทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ มีผลทำให้ต้อยมีเงินเหลือ
- เดือนตนเองให้พูดจาสุภาพ มีผลทำให้เป็นผู้ที่พูดจาสุภาพน่าฟัง เป็นที่ชื่นชมของผู้อื่น

2. ใครมีกรกระทำที่แสดงถึงการไม่เตือนตนเอง และมีผลอย่างไร

1) ผู้ที่ให้สัมภาษณ์นักข่าวบางคนที่พูดจาไม่สุภาพกับนักข่าว ส่งผลให้ผู้ที่ไม่เห็นการกระทำหรืออ่านข่าว เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อผู้ให้สัมภาษณ์

2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายบางคนที่พูดหาเสียงตอนเลือกประธานนักเรียนไม่เตือนตนไปพูดว่าร้ายผู้อื่น ผลที่ได้รับคือ ทำให้ผู้ฟังเกิดความสงสัยและเคลือบแคลงใจต่อการเลือกประธานนักเรียน

ใบงานที่ 1.3

เรื่อง นิสมม กรณ์ เสโย : การใคร่ครวญก่อนแล้วจึงทำดีกว่า

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

หมู่บ้านรินรมย์ตั้งอยู่ริมแม่น้ำ และมีป่าไผ่อยู่รอบหมู่บ้าน ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพทำประมง และเผาข้าวหลามขาย ต่อมาไม้ไผ่เหลือน้อยลง ปลาในแม่น้ำก็ลดน้อยลงไปเช่นกัน ประธานคณะกรรมการหมู่บ้านได้มีการนำปัญหาเรื่อง อาชีพของชาวบ้าน นำเสนอในที่ประชุม

ประธานฯ : วันนี้ผมขอนำเสนอปัญหาเรื่อง ป่าไผ่ในชุมชนของเรามีจำนวนลดลง กับเรื่องปริมาณปลาในแม่น้ำลำคลอง

ชิต : ฉันคิดว่าเมื่อไม้ไผ่น้อยลง ไม่สามารถนำไปใช้ในการเผาข้าวหลามได้ เราก็เลิกการทำข้าวหลามขาย เปลี่ยนเป็นการทำขนมที่ใช้ข้าวเหนียวเหมือนกันก็ได้ เช่น ข้าวเหนียวหน้าสังขยา ข้าวเหนียวตัด

ชัย : ฉันว่าไม้ไผ่น้อยลงไปเนื่องจากเราไม่ได้ปลูกไม้ทดแทนไม้ที่ตัดไป ฉะนั้นเราน่าจะรณรงค์กันให้ปลูกป่าไผ่ทดแทนไม้ไผ่ที่ตัดไป และควรมีหลักการว่าเราจะปลูกเพิ่มปีละจำนวนเท่าไร เป็นการแก้ปัญหาและเป็นการทดแทนไม้ไผ่ที่ถูกตัด รวมทั้งเป็นการอนุรักษ์อาชีพดั้งเดิมของบรรพบุรุษเราด้วย ในขณะที่เรายังไม่สามารถปลูกไม้ไผ่ให้โตทันใช้ เราก็พยายามใช้ไม้ไผ่ให้น้อยลงและใช้ไม้ไผ่ให้คุ้มค่า เช่น การทำข้าวหลามก็ให้ใส่ข้าวเหนียวให้เต็มกระบอก ไม่ใช่ใส่เพียงครึ่งกระบอกเท่านั้น แล้วก็คิดราคาให้เหมาะสมกับปริมาณที่เพิ่มขึ้น

ชอบ : ฉันว่าถ้าไม้ไผ่มีจำนวนน้อยลง เราก็ซื้อจากที่อื่นก็ได้

จัน : สำหรับเรื่องปลาในน้ำมีน้อยลง เราก็ไปจับปลาที่บริเวณแม่น้ำสายอื่นที่ชุกชุมกว่า

จ้อย : ฉันคิดว่าพวกชาวบ้านควรเปลี่ยนอาชีพประมงเป็นอย่างอื่นก็ได้

จ้อน : ฉันคิดว่าชาวบ้านเรามีความคุ้นเคยเกี่ยวกับอาชีพประมงอยู่แล้ว ก็อาจจะปรับเปลี่ยนวิธีการก็ได้ แทนที่จะจับปลาในแม่น้ำ แต่มาลองชดบ่อเลี้ยงปลาก็ได้นะ แต่ต้องไปปรึกษานักวิชาการทางการประมงเสียก่อน เพื่อจะได้มีความรู้ก่อนที่จะทำจริงๆ

ชาติ : ฉันว่าถ้าต้องการเลี้ยงปลาจริงๆ พวกเราก็ควรไปศึกษาดูงานในแหล่งที่เขามีอาชีพชดบ่อเลี้ยงปลา ไปฝึกประสบการณ์จากพวกมีอาชีพชดบ่อเลี้ยงปลากันจริงๆ จะได้รู้ว่ามีปัญหาอุปสรรค และการแก้ไขอย่างไร

ประธานฯ : ทุกเรื่องที่เป็นปัญหานั้นพวกเราควรคิดให้รอบคอบ

[illegible][illegible]

เฉลยใบงานที่ 1.3

เรื่อง นิสมม กรณฺ์ เสโย : การใคร่ครวญก่อนแล้วจึงทำดีกว่า

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

หมู่บ้านรินรมย์ตั้งอยู่ริมแม่น้ำ และมีป่าไผ่อยู่รอบหมู่บ้าน ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพทำประมง และเผาข้าวหลามขาย ต่อมาไม้ไผ่เหลือน้อยลง ปลาในแม่น้ำก็ลดน้อยลงไปเช่นกัน ประธานคณะกรรมการหมู่บ้านได้มีการนำปัญหาเรื่อง อาชีพของชาวบ้าน นำเสนอในที่ประชุม

ประธานฯ : วันนี้ผมขอนำเสนอปัญหาเรื่อง ป่าไผ่ในชุมชนของเรามีจำนวนลดลง กับเรื่องปริมาณปลาในแม่น้ำลำคลอง

ชิต : ฉันคิดว่าเมื่อไม้ไผ่มีน้อยลง ไม่สามารถนำไปใช้ในการเผาข้าวหลามได้ เราก็กเลิการทำข้าวหลามขาย เปลี่ยนเป็นการทำขนมที่ใช้ข้าวเหนียวเหมือนกันก็ได้ เช่น ข้าวเหนียวหน้าสังขยา ข้าวเหนียวตัด

ชัย : ฉันว่าไม้ไผ่น้อยลงไปเนื่องจากเราไม่ได้ปลูกไม้ทดแทนไม้ที่ตัดไป ฉะนั้นเราน่าจะรณรงค์กันให้ปลูกป่าไผ่ทดแทนไม้ไผ่ที่ตัดไป และควรมีหลักการว่าเราจะปลูกเพิ่มปีละจำนวนเท่าไร เป็นการแก้ปัญหาและเป็นการทดแทนไม้ไผ่ที่ถูกตัด รวมทั้งเป็นการอนุรักษ์อาชีพดั้งเดิมของบรรพบุรุษเราด้วย ในขณะที่เรายังไม่สามารถปลูกไม้ไผ่ให้โตทันใช้ เราก็กพยายามใช้ไม้ไผ่ให้น้อยลงและใช้ไม้ไผ่ให้คุ้มค่า เช่น การทำข้าวหลามก็ให้ใส่ข้าวเหนียวให้เต็มกระบอก ไม่ใช่ใส่เพียงครึ่งกระบอกเท่านั้น แล้วก็คิดราคาให้เหมาะสมกับปริมาณที่เพิ่มขึ้น

ชอบ : ฉันว่าถ้าไม้ไผ่มีจำนวนน้อยลง เราก็กซื้อจากที่อื่นกก็ได้

จัน : สำหรับเรื่องปลาในน้ำมีน้อยลง เราก็กไปจับปลาที่บริเวณแม่น้ำสายอื่นที่ชุกชุมกว่า

จ้อย : ฉันคิดว่าพวกชาวบ้านควรเปลี่ยนอาชีพประมงเป็นอย่างอื่นกก็ได้

จ้อน : ฉันคิดว่าชาวบ้านเรามีความคุ้นเคยเกี่ยวกับอาชีพประมงอยู่แล้ว ก้อาจจะปรับเปลี่ยนวิธีการกก็ได้ แทนที่จะจับปลาในแม่น้ำ แต่มาลองชุดบ่อเลี้ยงปลากก็ได้เนะ แต่ต้องไปปรึกษานักวิชาการทางการประมงเสียก่อน เพื่อจะได้มีความรู้ก่อนที่จะทำจริง ๆ

ชาติ : ฉันว่าถ้าต้องการเลี้ยงปลาจริงๆ พวกเราก็กควรไปศึกษาดูงานในแหล่งที่เขามีอาชีพชุดบ่อเลี้ยงปลา ไปฝึกประสบการณ์จากพวกมีอาชีพชุดบ่อเลี้ยงปลากันจริงๆ จะได้รู้ว่ามีปัญหาอุปสรรค และการแก้ไขอย่างไร

ประธานฯ : ทุกเรื่องที่เป็นปัญหานั้นพวกเราควรคิดให้รอบคอบ

1. ใครมีความคิดที่สอดคล้องกับพุทธศาสนสุภาษิต นิสมม กรณฺเญ เสยโย : การใคร่ครวญก่อนแล้วจึงทำดีกว่า
อธิบายเหตุผล

1. ชัย มีความคิดที่แสดงถึงการใคร่ครวญก่อนแล้วจึงทำ เกี่ยวกับการแก้ปัญหามันไม่มีจำนวนน้อย โดยหาวิธีปลูกไม้ทดแทน และการใช้ไม้ไผ่อย่างคุ้มค่า เป็นการคิดอย่างมีเหตุผลก่อนตัดสินใจ
2. จ๋อน มีความคิดที่แสดงถึงการใคร่ครวญก่อนแล้วจึงทำ เกี่ยวกับการแก้ปัญหปริมาณปลาในแม่น้ำ มีจำนวนลดน้อย โดยการขุดบ่อเลี้ยงปลา แต่ต้องหาข้อมูลความรู้ก่อน
3. ชชาติ มีความคิดสอดคล้องกับการใคร่ครวญก่อนแล้ว จึงทำเกี่ยวกับเรื่องการเลี้ยงปลา ควรไปศึกษาดูงาน และฝึกประสบการณ์จากผู้รู้จริงก่อนจึงทำ

2. นักเรียนควรนำพุทธศาสนสุภาษิต นิสมม กรณฺเญ เสยโย : การใคร่ครวญก่อนแล้วจึงทำดีกว่าไปใช้ในเรื่องใด และคาดว่าจะเกิดผลดีอย่างไร

1. เพื่อนชวนไปเที่ยวกลางคืน ก็คิดใคร่ครวญว่าการไปเที่ยวกลางคืนอาจไปพบกับอบายมุขต่างๆ เช่น การดื่มของมึนเมาทำให้ขาดสติ การพบพวกอันธพาลตีกันแล้วเราอาจได้รับอันตราย การเที่ยวกลางคืนทำให้อ่อนแอเสียสุขภาพ เมื่อใคร่ครวญดีแล้วจึงตอบปฏิเสธเพื่อนไป เกิดผลดี คือ ทำให้เราไม่หลงเข้าไปอยู่ในอบายมุขไม่เสื่อมเสียชื่อเสียง ไม่เสียสุขภาพ
2. เพื่อนชวนให้ลอกการบ้านส่งครู ก็คิดใคร่ครวญว่าการลอกการบ้านทำให้ไม่เข้าใจบทเรียน เป็นการทุจริต ถ้าครูจับได้อาจถูกลงโทษ เมื่อคิดได้แล้วก็ตอบปฏิเสธ ทำให้เกิดผลดี คือ ทำให้มีความพยายามทำการบ้านให้เสร็จ ก็จะเกิดความเข้าใจแจ่มแจ้ง ส่งผลดีต่อการนำความรู้ไปสอบได้

ใบงานที่ 1.4

เรื่อง ทุราวาสา ฆรา ทุกขา : เหี้ยเรือนที่ปกครองไม่ดีนำทุกข์

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เหี้ยเรือนที่มีการปกครองดี คนในครอบครัวจะเป็นแบบใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. เหี้ยเรือนที่ปกครองดี ควรมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ให้นักเรียนยกตัวอย่างรูปแบบครอบครัวที่นักเรียนอยากจะให้เป็น

.....

.....

.....

.....

.....

เฉลยใบงานที่ 1.4

เรื่อง ทุรวาสา ฆรา ทุกุขา : เห้าเรือนที่ปกครองไม่ตึนนำทุกข์

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เห้าเรือนที่มีการปกครองดี คนในครอบครัวจะเป็นแบบใด

- มีความสงบสุข
- มีความสามัคคี ประองดอง
- มีสุขภาพจิตดี
- มีเวลาคิดเรื่องที่จะทำเพื่อเป็นประโยชน์แก่ตนเอง และผู้อื่น
- การประกอบอาชีพการงานเป็นไปด้วยความราบรื่น

2. เห้าเรือนที่ปกครองดี ควรมีลักษณะอย่างไร

1. ระเบียบกฎเกณฑ์ของบ้าน ต้องไม่เข้มงวดเกินไป และมีความยืดหยุ่น
2. สมาชิกในครอบครัวต้องปฏิบัติตามระเบียบ
3. พ่อแม่ต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี
4. มีเมตตาต่อกัน ให้อภัยกัน ไม่คอยแต่จะจับผิดกัน
5. พ่อแม่ต้องมีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง

3. ให้นักเรียนยกตัวอย่างรูปแบบครอบครัวที่นักเรียนอยากจะให้เป็น

.....

.....

.....(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน ตามดุลยพินิจครูผู้สอน).....

.....

.....

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิต

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. เมื่อเรามีความทุกข์เกิดขึ้น ควรปฏิบัติสิ่งใดเป็นอันดับแรก ก. ดับทุกข์ ข. หาสาเหตุ ค. หาวิธีการดับทุกข์ ง. แก้ไขเหตุของความทุกข์ 2. ข้อใดจัดเป็นทุกข์ที่สอดคล้องกับธาตุ 4 ก. โรงเรียนอนุบาลรักดีมีนักเรียนจำนวนมาก แต่มีครูจำนวนน้อย ข. ทหารต้องทำหน้าที่สู้รบกับข้าศึกที่มารุกรานประเทศชาติ ค. สภาพแวดล้อมในชุมชนแออัดก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม ง. อ้อยปวดท้องเป็นไส้ติ่งอักเสบต้องเข้ารับการรักษาโดยด่วน อ่านกรณีตัวอย่าง แล้วตอบคำถาม ข้อ 3-4 ก้อยขออนุญาตคุณพ่อไปชมการแสดงดนตรีลูกทุ่ง ซึ่งจะมาแสดงในงานวัดใกล้ๆ บ้านในตอนกลางคืนของวันอาทิตย์ คุณพ่อไม่อนุญาตโดยให้เหตุผลว่า ในวันจันทร์เป็นวันเปิดเรียน ก้อยจะต้องตื่นนอนตอนเช้า ถ้าก้อยเข้านอนดึกเกินไป จะทำให้เสียสุขภาพ ก้อยเสียใจมาก 3. สาเหตุของความทุกข์ที่แท้จริงของก้อย สอดคล้องกับเรื่องใด ก. ตัณหา ข. กรรม ค. ชันธ์ ง. ปธาน 4 4. ก้อยควรมีวิธีการดับทุกข์ได้อย่างไร ก. ขอร้องให้คุณแม่พาก้อยไปชมการแสดงดนตรีลูกทุ่ง ข. แอบหนีคุณพ่อไปชมการแสดงดนตรีลูกทุ่ง ค. ใช้วิธีการเจรจาให้คุณพ่ออนุญาต ง. กลับไปคิดทบทวนถึงผลของการไปชมการแสดงดนตรีลูกทุ่งว่ามีผลเสียตามมาอย่างไร	5. ข้อใดจัดเป็นมโนกรรม ก. นักช่วยพุงคนแก่ข้ามถนน ข. นวลรู้สึกสงสารเด็กที่นั่งร้องไห้ ค. นิมพูดปลอบใจเพื่อนที่สอบตก ง. น้อยเล่นกีฬากับน้องอย่างสนุกสนาน อ่านกรณีตัวอย่าง แล้วตอบคำถาม ข้อ 6-7 วิทย์เป็นนักเรียนที่มีฐานะร่ำรวย เมื่อเลิกงานแล้ว เขาชอบพักผ่อนด้วยการเที่ยวไนต์คลับฟังเพลง เพื่อนส่วนใหญ่ของวิทย์ชอบเล่นไพ่ ดังนั้นวิทย์จึงต้องไปเล่นไพ่กับเพื่อนเพื่อเป็นการสังสรรค์ และมีการดื่มสุราเพื่อความเพลิดเพลิน 6. วิทย์ติดอยู่ในอบายมุข 6 ในเรื่องใดบ้าง ก. ชอบเที่ยวกลางคืน ข. ชอบดูการละเล่น ดิดการพนัน ค. ชอบเที่ยวกลางคืน คบคนชั่ว ชอบดูการละเล่น ง. ชอบเที่ยวกลางคืน คบคนชั่ว ดิดการพนัน ดิดของมีนเมา 7. การกระทำของวิทย์จะเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ในเรื่องใด ก. เสียทรัพย์ เสียมิตร ข. เสียสุขภาพ เสียเวลา ค. เสียทรัพย์ เสียสุขภาพ ง. เสียทรัพย์ เสียสุขภาพ เสียชื่อเสียง
--	--

8.การกระทำข้อใดจัดว่าเป็นความสุขทางกาย และความสุขทางใจ ก. เก่ได้รับคำชมจากคุณครู ข. ก้องเป็นหัวหน้างานที่ลูกน้องรัก ค. แก้วอยู่ในครอบครัวที่มีฐานะดีและสมาชิกทุกคนรักใคร่ปรองดองกัน ง. กาญจน์ดีใจที่รู้ว่าปีใหม่นี้ครอบครัวจะอยู่ พร้อมกันทุกคน 9. การกระทำข้อใดจัดว่าเป็นเจตสิกสุข ก. ได้ฟังเพลงเพราะ ข. ได้กินอาหารอร่อย ค. ได้กลิ่นน้ำหอม ง. ได้รับคำยกย่อง 10.การกระทำข้อใดจัดว่าเป็นการระลึกชอบ ก. มดตั้งใจอ่านหนังสือให้จบหนึ่งเล่ม ข. แหม่มรู้ตัวว่าเป็นนักเรียนต้องตั้งใจเรียน ค. แมวพยายามเก็บเงินเพื่อซื้อรถจักรยานไว้ขี่ไป โรงเรียน ง. มุกหลีกเลี่ยงการพบปะพูดคุยกับเหมียว ซึ่ง เป็นคนที่มินิสัยก้าวร้าว	
--	--

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิต

1. ข	2. ง	3. ก	4. ง	5. ข
6. ง	7. ง	8. ค	9. ง	10. ข

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 12

รายวิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 หน้าที่และมารยาทชาวพุทธ เวลา 4 ชั่วโมง
เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ เวลา 1 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศึกษา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

2. ตัวชี้วัด

ม.1/9 รู้เข้าใจหน้าที่ของชาวพุทธ ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของชาวพุทธที่ดีทั้งกาย วาจา ใจ และสามารถปฏิบัติตนตามมารยาทชาวพุทธได้

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายหน้าที่ชาวพุทธได้ (K)
2. ปฏิบัติตามหน้าที่ชาวพุทธได้อย่างถูกต้อง (P)
3. ตระหนักและเห็นคุณค่าของการปฏิบัติตามหน้าที่ชาวพุทธ (A)

4. สาระสำคัญ

ชาวพุทธ มีหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของพระพุทธศาสนา ปฏิบัติตนตามแบบอย่างพระจริยวัตร ของพระสาวก และปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อพระภิกษุสงฆ์

5. สาระการเรียนรู้

- 5.1 หน้าที่ชาวพุทธโดยทั่วไป
- 5.2 หน้าที่ของนักเรียนในฐานะที่เป็นชาวพุทธ

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 6.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 6.2 ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการสำรวจค้นหา
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
- 6.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 6.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - กระบวนการปฏิบัติ
- 6.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 7.1. ใฝ่เรียนรู้
- 7.2. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความพอประมาณ

นักเรียนรู้จักวางแผนการทำงานให้เหมาะสมกับเวลา

2. เงื่อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหน้าที่ชาวพุทธ

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ

1.1 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง หน้าที่และมารยาทชาวพุทธ

1.2 ครูให้นักเรียนผลัดกันเล่าประสบการณ์ของตนที่แสดงว่าทำหน้าที่ชาวพุทธที่ดี เช่น

- ทำบุญ ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า ซ่อมโบสถ์ วิหาร
- ทำบุญด้วยการถวายปัจจัยและเงินเป็นค่าอาหาร
- กวาดบริเวณวัด ทำความสะอาดวัด

ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา

2.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน

2.2 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาหน้าที่ของชาวพุทธโดยทั่วไปจากหนังสือเรียน แล้วบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาลงในสมุด

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้

3.1 สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มฟัง ผลัดกันซักถาม ขอสงสัย หากประเด็นใดยังไม่ชัดเจน ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากแหล่งอื่นๆ เพิ่มเติม แล้วนำมาอภิปราย ร่วมกันจนทุกคนมีความเข้าใจชัดเจน

ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ

4.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปหน้าที่ของชาวพุทธโดยทั่วไปเป็นแผนผังความคิดลงในสมุด เมื่อทำเสร็จแล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องและเติมเต็มคำตอบให้สมบูรณ์

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบผล

5.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานแผนผังความคิดหน้าชั้นเรียน ครูและเพื่อนกลุ่มอื่นร่วมกัน ตรวจสอบความถูกต้อง

5.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง หน้าที่ของชาวพุทธโดยทั่วไป

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ

1.1 ครูให้นักเรียนดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับหน้าที่ของนักเรียนในฐานะที่เป็นชาวพุทธแล้วให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

- นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้างจากการดูวีดิทัศน์
- หน้าที่ของนักเรียนในฐานะที่เป็นชาวพุทธมีอะไร

1.2 ครูกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา

2.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน

2.2 ครูกำหนดประเด็นเกี่ยวกับหน้าที่ของนักเรียนในฐานะที่เป็นชาวพุทธให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาดังนี้

กลุ่มที่ 1,2 ศึกษาเรื่อง การเรียนรู้วิถีชีวิตของพระสงฆ์

กลุ่มที่ 3,4 ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสมต่อเพื่อน

2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้ตามประเด็นที่กำหนดจากหนังสือเรียน แล้วบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาลงในสมุด

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้

3.1 สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มฟัง ผลัดกันซักถามข้อสงสัย หากประเด็นใดยังไม่ชัดเจน ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากแหล่งอื่นๆ เพิ่มเติม แล้วนำมาอภิปรายร่วมกันจนทุกคนมีความเข้าใจชัดเจน

ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ

4.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงานที่ 1 เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบผล

5.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานในใบงานหน้าชั้นเรียน ครูและเพื่อนกลุ่มอื่นร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

5.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

10.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- ใบงานที่ 1 เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ
- แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง หน้าที่และมารยาทชาวพุทธ

10.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดโรงเรียน

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง หน้าที่และมารยาทชาวพุทธ	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง หน้าที่และมารยาทชาวพุทธ	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1	ใบงานที่ 1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	ความสนใจ				การแสดง ความ คิดเห็น				การตอบ คำถาม				การรับฟัง คนอื่น				การทำงาน ที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 20 คะแนน
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

มีพฤติกรรมในระดับสูงมาก	ให้	4	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับสูง	ให้	3	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง	ให้	2	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับต่ำ	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16-20	4 หมายถึง ดีมาก
14-15	3 หมายถึง ดี
12-13	2 หมายถึง พอใช้
10-11	1 หมายถึง ผ่าน
ต่ำกว่า 10	ควรปรับปรุง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง หน้าที่และมารยาทชาวพุทธ

1. การกระทำในข้อใดจัดว่าเป็นการบำรุงรักษาวัด
 - ก. อ้นชักชวนเพื่อนๆ ไปทำบุญ
 - ข. เกตุชวนญาติไปสร้างศาลาวัด
 - ค. กานต์ทอดผ้าป่าเป็นประจำทุกปี
 - ง. ทองห้ามบุคคลภายนอกเข้าไปนั่งมั่วสุมในวัด
2. พระภิกษุที่ต้องศึกษาค้นถุระ หมายถึงข้อใด
 - ก. การเรียนพระคัมภีร์
 - ข. การฝึกฝนอบรมจิตใจ
 - ค. การฝึกจิตใจให้พ้นจากกิเลส
 - ง. การเรียนรู้ด้านหลักการควบคุมกับการปฏิบัติตน
3. เมื่อนักเรียนไปพบพระสงฆ์ ควรปฏิบัติตนตามข้อใด จึงสมควรที่สุด
 - ก. พูดกับท่านอย่างเป็นกันเอง
 - ข. ประนมมือพูดกับพระผู้ใหญ่ด้วยทุกครั้ง
 - ค. พูดกับท่านด้วยเสียงดังเป็นพิเศษ ไม่พูดอ้อมอ้อม
 - ง. ชวนท่านคุยในเรื่องข่าวต่างๆ ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์
4. การแสดงปาฐกถาธรรม หมายถึงข้อใด
 - ก. การแสดงธรรมในพิธีทำบุญ
 - ข. การแสดงธรรมให้แก่ประชาชนจำนวนมาก
 - ค. การแสดงธรรมที่ตีตรูปแบบและพิธีกรรมออกไป
 - ง. การแสดงธรรมที่ใช้สำนวนโวหารเป็นทางราชการ
5. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาวิธีที่ดีที่สุดของพระสงฆ์ คือข้อใด
 - ก. ฝึกการคิดวิเคราะห์ ข.แสดงธรรมะให้คนเข้าใจ
 - ค. ประพฤติตนเป็นแบบอย่าง ง.แสดงธรรมะสนุก
6. งานใดมีการจัดสวดพระอภิธรรม
 - ก. งานศพ ข. งานบวช
 - ค. งานทำบุญบ้าน ง. งานมงคลสมรส
7. การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ ตรงกับข้อใด
 - ก. การกราบ 3 ครั้ง โดยใช้มือคร่อมเข่า และศีรษะจรดพื้น
 - ข. การกราบโดยใช้อวัยวะทั้ง 5 คือ เข่า 2 มือ 2 หน้าผาก 1 จรดพื้น
 - ค. การกราบแบบมือ โดยใช้อวัยวะทั้ง 5 คือ เข่า 2 แขน 2 และหน้าผาก 1
 - ง. การกราบพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ โดยกราบ 3 ครั้ง แบบมือ พร้อมรำลึกถึงคุณพระรัตนตรัย
8. ในการฟังพระธรรมเทศนา จะต้องปฏิบัติข้อใดเป็นอันดับแรก
 - ก. ถวายไทยธรรม
 - ข. รับศีล อาราธนาธรรม
 - ค. ประนมมือฟังพระธรรมเทศนา
 - ง. ตั้งใจส่งกระแสจิตไปตามบทสวดมนต์
9. การฟังเจริญพระพุทธมนต์ มีจุดมุ่งหมายใดเป็นสำคัญ
 - ก. ความเป็นมงคล ข. ป้องกันอันตราย
 - ค. รำลึกถึงคุณพระพุทธรเจ้า
 - ง. รำลึกถึงคุณพระรัตนตรัย
10. รสชาติเรียนบ่อยมากเพราะเพื่อการเรียน
 - ก. ไม่ละทิ้งเพื่อนยามทุกข์ยาก
 - ข. เมื่อมีภัยเอาเป็นที่พึ่งพำนักได้
 - ค. การวางตนเสมอต้นเสมอปลาย
 - ง. ป้องกันเพื่อนเมื่อเพื่อนอยู่ในความประมาท

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6
เรื่อง หน้าที่และมารยาทชาวพุทธ

1. ข	2. ก	3. ข	4. ค	5. ค
6. ก	7. ข	8. ข	9. ค	10. ง

ใบงานที่ 1
เรื่อง หน้าทีขาวพุทธ

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. พระสงฆ์มีภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในเรื่องใดบ้าง จงอธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนในฐานะที่เป็นพุทธศาสนิกชน ควรปฏิบัติตนตามหน้าที่ขาวพุทธอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. “เพื่อนกินหาง่าย เพื่อนตายหายาก” นักเรียนมีความเข้าใจอย่างไร

.....

.....

.....

.....

เฉลยใบงานที่ 1

เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. พระสงฆ์มีภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในเรื่องใดบ้าง จงอธิบาย

- ศึกษาหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า
- ปฏิบัติตามหลักคำสอนและเผยแผ่หลักคำสอน
- สั่งสอนและแนะแนวทางการปฏิบัติตนเป็นคนดีแก่ประชาชน

2. นักเรียนในฐานะที่เป็นพุทธศาสนิกชน ควรปฏิบัติตนตามหน้าที่ชาวพุทธอย่างไร

- ศึกษาหลักธรรมคำสั่งสอนในทางพระพุทธศาสนา
- นำหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปปฏิบัติให้เหมาะสมแก่ฐานะและโอกาส
- อุปัถม์และบำรุงพระสงฆ์สาวก ซึ่งเป็นศาสนทายาทของพระพุทธศาสนา

3. “เพื่อนกินหาง่าย เพื่อนตายหายาก” นักเรียนมีความเข้าใจอย่างไร

การคบเพื่อนสักคน เราควรพิจารณาให้ดี เพราะลักษณะนิสัยของเพื่อนแต่ละคนแตกต่างกัน เช่น บางคนคบเราก็เพื่อหวังประโยชน์จากเรา ถ้าเราหมดประโยชน์แล้ว ก็จะไม่คบเราอีก ส่วนเพื่อนที่ดีที่คอยช่วยเหลือยามตกทุกข์ได้ยากนั้น เราต้องพึงรักษาน้ำใจและมิตรภาพให้นานที่สุด ดังนั้น เราจึงควรไตร่ตรองให้ดีในการคบเพื่อนแต่ละคน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 13

รายวิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 หน้าที่และมารยาทชาวพุทธ เวลา 4 ชั่วโมง
เรื่อง มารยาทชาวพุทธ เวลา 1 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศึกษา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

2. ตัวชี้วัด

ม.1/9 รู้เข้าใจหน้าที่ของชาวพุทธ ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของชาวพุทธที่ดีทั้งกาย วาจา ใจ และสามารถปฏิบัติตนตามมารยาทชาวพุทธได้

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายมารยาทชาวพุทธได้ (K)
2. ปฏิบัติตามมารยาทชาวพุทธได้อย่างถูกต้อง (P)
3. ตระหนักถึงการปฏิบัติตนตามมารยาทชาวพุทธได้อย่างเหมาะสม (A)

4. สาระสำคัญ

ชาวพุทธที่ดีต้องปฏิบัติตนต่อบุคคลต่างๆ ตามมารยาทของชาวพุทธอย่างเหมาะสม เช่น มารยาทเกี่ยวกับการปฏิบัติตนต่อพระสงฆ์

5. สาระการเรียนรู้

5.1 มารยาทชาวพุทธ

- การเข้าพบพระภิกษุ
- การแสดงความเคารพ การประนมมือ การไหว้ การกราบ การเคารพพระรัตนตรัย
- การฟังเจริญพระพุทธมนต์ การฟังสวดพระอภิธรรม การฟังพระธรรมเทศนา

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1 ความสามารถในการสื่อสาร

6.2 ความสามารถในการคิด

- ทักษะการสำรวจค้นหา
- ทักษะการคิดวิเคราะห์

6.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

6.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการปฏิบัติ

6.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

7.1. ใฝ่เรียนรู้

7.2. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ

ขั้นที่ 1 เตรียมการ

1.1 ครูให้นักเรียนผลัดกันเล่าความประทับใจหรือความภาคภูมิใจในมารยาทของชาวพุทธ พร้อมอธิบายเหตุผล ซึ่งนักเรียน สามารถตอบได้อย่างหลากหลาย

1.2 ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า มารยาทชาวพุทธนั้น เป็นวัฒนธรรมที่ดั่งามที่พุทธศาสนิกชนไทยได้ปฏิบัติสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งนักเรียนควรศึกษาและปฏิบัติให้ถูกต้อง

1.3 ครูให้นักเรียนดูภาพ ในเรื่องที่กำหนดให้ ดังนี้

- การเข้าพบพระภิกษุ และการปฏิบัติตนในเขตวัด
- การแสดงความเคารพพระรัตนตรัย
- การฟังสวดพระอภิธรรม
- การฟังพระธรรมเทศนา
- การฟังเจริญพระพุทธมนต์

1.4 สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ประเด็นสำคัญของมารยาทชาวพุทธในแต่ละเรื่อง เพื่อนำไปสู่การแสดงบทบาทสมมติ

ขั้นที่ 2 แสดง

2.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับสลากหัวข้อที่ใช้ในการแสดงบทบาทสมมติ กลุ่มละ 1 เรื่อง ตามหัวข้อที่กำหนดให้ต่อไปนี้

- การเข้าพบพระภิกษุในเขตวัด ควรปฏิบัติตนอย่างไร
- วิธีปฏิบัติตนในการแสดงความเคารพพระรัตนตรัยที่เหมาะสม เป็นอย่างไร
- ถ้านักเรียนไปฟังสวดพระอภิธรรม ควรปฏิบัติตนอย่างไร
- ในขณะที่ฟังพระธรรมเทศนา ควรปฏิบัติตนอย่างไร
- ในการฟังเจริญพระพุทธมนต์มีหลักปฏิบัติตนอย่างไร

2.2 สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดสถานการณ์ตามหัวข้อที่จับสลากได้ แล้วช่วยกันเลือกผู้แสดงที่มีบุคลิกเหมาะสมหรือใกล้เคียงกับบทบาทในหัวข้อเรื่องที่ได้รับ โดยอาจดูจากตัวอย่างสถานการณ์ที่ใช้ในการแสดงบทบาทสมมติที่ครูเตรียมไว้ให้ประกอบ แล้วออกมาแสดงหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์และอภิปราย

3.1 สมาชิกกลุ่มผู้ชมและผู้สังเกตการณ์ร่วมกันวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดงบทบาทสมมติว่าเป็นไปตามขั้นตอนและมีความเหมาะสมหรือไม่ พร้อมอธิบายเหตุผลประกอบ

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

4.1 นักเรียนแต่ละคนช่วยกันเสนอข้อคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามมารยาทชาวพุทธในการเข้าพบพระภิกษุและการปฏิบัติตนในเขตวัด การแสดงความเคารพพระรัตนตรัย การฟังสวดพระอภิธรรม การฟังพระธรรมเทศนา และการฟังเจริญพระพุทธมนต์

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมตามมารยาทชาวพุทธ

4.2

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

- ตัวอย่างสถานการณ์ที่ใช้ในการแสดงบทบาทสมมติ
- บัตรภาพ
- สลาก

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดโรงเรียน

10. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	ความสนใจ				การแสดง ความคิดเห็น				การตอบ คำถาม				การรับฟัง คนอื่น				การทำงาน ที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 20 คะแนน
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

มีพฤติกรรมในระดับสูงมาก	ให้	4	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับสูง	ให้	3	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง	ให้	2	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับต่ำ	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16-20	4 หมายถึง ดีมาก
14-15	3 หมายถึง ดี
12-13	2 หมายถึง พอใช้
10-11	1 หมายถึง ผ่าน
ต่ำกว่า 10	ควรปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1.วิเคราะห์และอธิบายเนื้อหา	วิเคราะห์และอธิบายเนื้อหาโดยละเอียดและสามารถอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้	วิเคราะห์และอธิบายเนื้อหาโดยภาพรวมได้และสามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้	วิเคราะห์และอธิบายเนื้อหาในบางส่วนได้ต้องได้รับการแนะนำเสมอ
2.มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการพูดคุยเสนอแนะและแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ และสรุปร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม	สมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มมีการพูดคุยเสนอแนะและแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ และสรุปร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม	สมาชิกส่วนน้อยของกลุ่มมีการพูดคุยเสนอแนะและแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ และสรุปร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม
3.ความกระตือรือร้น	ตั้งใจเรียนกระตือรือร้น สนใจซักถามความสงสัย ทำงานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดีทุกกิจกรรม	ตั้งใจเรียนกระตือรือร้น สนใจซักถามความสงสัย ทำงานที่ได้รับมอบหมายบ้าง บางกิจกรรม	ไม่กระตือรือร้น
4.มีการกำหนดขั้นตอนในการทำงาน	กระจายงานได้อย่างทั่วถึง และตรงตามความสามารถของสมาชิกทุกคน	กระจายงานได้ทั่วถึง แต่ไม่ตรงตามความสามารถของสมาชิก	กระจายงานไม่ทั่วถึง
5.ส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนด	ทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมายที่ได้รับมอบหมาย ตามระยะเวลาที่กำหนด	ทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมายแต่ช้ากว่าเวลาที่กำหนด	ทำงานไม่สำเร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนน การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมรายกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

เกณฑ์คะแนนที่ใช้ประเมิน

- 3 หมายถึง ดีมาก
- 2 หมายถึง ดี
- 1 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์คะแนนที่นักเรียนได้

- 10 – 15 คะแนน หมายถึง ดีมาก
- 5 - 9 คะแนน หมายถึง ดี
- 0 - 4 คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 14

รายวิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 หน้าที่และมารยาทชาวพุทธ เวลา 4 ชั่วโมง
เรื่อง พระพุทธศาสนากับการพัฒนา เวลา 2 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศึกษา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

2. ตัวชี้วัด

ม.1/9 รู้เข้าใจหน้าที่ของชาวพุทธ ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของชาวพุทธที่ดีทั้งกาย วาจา ใจ และสามารถปฏิบัติตนตามมารยาทชาวพุทธได้

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายพระพุทธศาสนากับการพัฒนาได้ (K)
2. วิเคราะห์เกี่ยวกับพระพุทธศาสนากับการพัฒนาได้ (P)
3. ตระหนักและเห็นคุณค่าเกี่ยวกับพระพุทธศาสนากับการพัฒนา (A)

4. สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนามีหลักธรรมที่ส่งเสริมให้มนุษย์สามารถพัฒนาตนให้เป็นทั้งคนดีและคนเก่งอยู่มากราย

5. สาระการเรียนรู้

- 5.1 พระพุทธศาสนากับการพัฒนาตนเอง
- 5.2 พระพุทธศาสนากับพัฒนาครอบครัว

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 6.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 6.2 ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการสำรวจค้นหา
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
- 6.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 6.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - กระบวนการปฏิบัติ
- 6.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 7.1 ใฝ่เรียนรู้
- 7.2 มุ่งมั่นในการทำงาน

8. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ

1.1 ครูตั้งคำถามกระตุ้นความคิดนักเรียน ดังนี้

- 1) หลักธรรมสำหรับการพัฒนาตนให้เป็นคนดีมีอะไรบ้าง
- 2) หลักธรรมสำหรับการพัฒนาตนให้เป็นคนเก่งมีอะไรบ้าง

ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา

2.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน จากนั้นครูกำหนดประเด็นเกี่ยวกับพระพุทธศาสนากับการพัฒนาตนเองให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษา ดังนี้

- 1) หลักธรรมสำหรับการพัฒนาตนให้เป็นคนดี
- 2) หลักธรรมสำหรับการพัฒนาตนให้เป็นคนเก่ง

2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้ตามประเด็นที่กำหนดจากหนังสือเรียน โดยแบ่งหน้าที่กันศึกษาแล้วบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาลงในสมุด

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้

3.1 สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มฟัง ผลัดกันซักถามข้อสงสัย อภิปรายร่วมกันจนทุกคนมีความเข้าใจชัดเจน

ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ

4.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงานที่ 1 เรื่อง พระพุทธศาสนากับการพัฒนาตนเอง เมื่อทำเสร็จแล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องและเติมเต็มคำตอบให้สมบูรณ์

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบผล

5.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานในใบงานที่ 1 พระพุทธศาสนากับการพัฒนาตนเอง หน้าชั้นเรียน ครูและเพื่อนกลุ่มอื่นร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

5.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการพัฒนาตนเอง

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ

1.1 ครูตั้งคำถามกระตุ้นความคิดนักเรียน ดังนี้

- 1) หลักธรรมสำหรับการพัฒนาครอบครัวมีอะไรบ้าง
- 1.2 ครูคอยกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนร่วมกันแสดงความคิดเห็น

ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา

2.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน จากนั้นครูกำหนดประเด็นเกี่ยวกับพระพุทธศาสนากับการพัฒนาตนเองให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษา ดังนี้

- 1) หลักธรรมที่แสดงความสัมพันธ์ของคนในฐานะที่แตกต่างกัน
- 2) หลักธรรมสำหรับการครองเรือน
- 3) หลักธรรมเพื่อพัฒนาวงศ์ตระกูลให้ยั่งยืน
- 4) หลักธรรมสำหรับการสร้างชีวิต

2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้ตามประเด็นที่กำหนดจากหนังสือเรียน โดยแบ่งหน้าที่กันศึกษาแล้วบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาลงในสมุด

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้

3.1 สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มฟัง ผลัดกันซักถามข้อสงสัย อภิปรายร่วมกันจนทุกคนมีความเข้าใจชัดเจน

ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ

4.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงานที่ 2 เรื่อง พระพุทธศาสนากับการพัฒนาครอบครัว เมื่อทำเสร็จแล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องและเติมเต็มคำตอบให้สมบูรณ์

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบผล

5.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานในใบงานที่ 2 พระพุทธศาสนากับการพัฒนาครอบครัว หน้าชั้นเรียน ครูและเพื่อนกลุ่มอื่นร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

5.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับการพัฒนาครอบครัว

5.3 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง หน้าที่และมารยาทชาวพุทธ

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- ใบงานที่ 1 เรื่อง พระพุทธศาสนากับพัฒนาตนเอง
- ใบงานที่ 2 เรื่อง พระพุทธศาสนากับพัฒนาครอบครัว
- แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง หน้าที่และมารยาทชาวพุทธ

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดโรงเรียน

10. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง หน้าที่และมารยาทชาวพุทธ	แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง หน้าที่และมารยาทชาวพุทธ	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1	ใบงานที่ 1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 2	ใบงานที่ 2	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	ความสนใจ				การแสดง ความคิดเห็น				การตอบ คำถาม				การรับฟัง คนอื่น				การทำงาน ที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 20 คะแนน
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

มีพฤติกรรมในระดับสูงมาก	ให้	4	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับสูง	ให้	3	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง	ให้	2	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับต่ำ	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16-20	4 หมายถึง ดีมาก
14-15	3 หมายถึง ดี
12-13	2 หมายถึง พอใช้
10-11	1 หมายถึง ผ่าน
ต่ำกว่า 10	ควรปรับปรุง

ใบงานที่ 1

เรื่อง พระพุทธศาสนากับการพัฒนาตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์หลักธรรมเพื่อพัฒนาตนเอง ในประเด็นต่อไปนี้

1. นักเรียนใช้หลักธรรมใดบ้าง เพื่อพัฒนาตนเอง

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนมีวิธีการพัฒนาตนเองด้วยหลักธรรมนั้นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนได้รับผลดีอย่างไร จากการนำหลักธรรมมาพัฒนาตนเอง

.....

.....

.....

ใบงานที่ 1

เรื่อง พระพุทธศาสนากับการพัฒนาตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์หลักธรรมเพื่อพัฒนาตนเอง ในประเด็นต่อไปนี้

1. นักเรียนใช้หลักธรรมใดบ้าง เพื่อพัฒนาตนเอง

เบญจศีล คือ การละเว้นจากการทำความชั่ว 5 อย่าง หรือ การถือศีล 5 คือ เว้นจากการฆ่าสัตว์ เว้นจากการลักทรัพย์ เว้นจากการประพฤติดิฉันในกาม เว้นจากการพูดปด และเว้นจากการเสพของมึนเมา

2. นักเรียนมีวิธีการพัฒนาตนเองด้วยหลักธรรมนั้นอย่างไร

ในช่วงแรกอาจถือศีลเพียงหนึ่งข้อหรือสองข้อเท่าที่พอจะทำได้ หลังจากนั้นจึงเริ่มถือศีลในข้อต่อๆ ไปจนครบทุกข้อ

3. นักเรียนได้รับผลดีอย่างไร จากการนำหลักธรรมมาพัฒนาตนเอง

มีความสุข สดชื่นแจ่มใส ไร้ความเดือดร้อน ชีวิตมีแต่ความสุข

(พิจารณาคำตอบของนักเรียน ให้อยู่ในดุลยพินิจของครู)

ใบงานที่ 2

เรื่อง พระพุทธศาสนากับการพัฒนาครอบครัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์หลักธรรมเพื่อการพัฒนาครอบครัว ในประเด็นต่อไปนี้

ครอบครัวสุขสันต์ ชีวิตสดใส
นักเรียนคิดว่าจริงหรือไม่
เพราะเหตุใด

หากปรารถนาจะให้ครอบครัวสุขสันต์
และชีวิตสดใส จะต้องปฏิบัติตาม
หลักธรรมเพื่อการพัฒนาครอบครัว
ในข้อใดบ้าง

หลักธรรมเพื่อพัฒนาครอบครัวข้อใดบ้าง
ที่แสดงว่าพระพุทธศาสนาให้ความสำคัญ
กับสถาบันครอบครัว

เฉลยใบงานที่ 2

เรื่อง พระพุทธศาสนากับการพัฒนาครอบครัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์หลักธรรมเพื่อการพัฒนาครอบครัว ในประเด็นต่อไปนี้

ครอบครัวสุขสันต์ ชีวิตสดใส
นักเรียนคิดว่าจริงหรือไม่
เพราะเหตุใด

...จริง เพราะเมื่อสมาชิกในครอบครัวเข้าใจกัน ย่อมทำให้มีความอบอุ่นและความมั่นใจ เปรียบได้กับการมีเกราะป้องกันอันตรายจากภายนอก และเมื่อครอบครัวมีความสุข ชีวิตของสมาชิกทุกคนย่อมมีความสุขตามไปด้วย.....

หากปรารถนาจะให้ครอบครัวสุขสันต์
และชีวิตสดใส จะต้องปฏิบัติตาม
หลักธรรมเพื่อการพัฒนาครอบครัว
ในข้อใดบ้าง

...สร้างความมั่นใจด้วยพรวาสนธรรม ป้องกันปัญหาอบายมุขด้วยเบญจศีล เบญจธรรม และปฏิบัติอย่างเหมาะสมตามหลักทศ 6

หลักธรรมเพื่อพัฒนาครอบครัวข้อใดบ้าง
ที่แสดงว่าพระพุทธศาสนาให้ความสำคัญ
กับสถาบันครอบครัว

...กุลจิรัฏฐิติธรรม เป็นหลักธรรมสำหรับดำรงความมั่งคั่งของตระกูลให้ยั่งยืน มี 4 ประการ ได้แก่ ของหาย ของหมด รู้จักหาмаไว้ ของเก่า ของชำรุด รู้จักบูรณะซ่อมแซม รู้จักประมาณในการกินการใช้และตั้งผู้มีศีลธรรมเป็นพ่อบ้านแม่เรือน.....

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง หน้าที่และมารยาทชาวพุทธ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การกระทำในข้อใดจัดว่าเป็นการบำรุงรักษาวัด ก. อื่นชักชวนเพื่อนๆ ไปทำบุญ ข. เกตุชนญาติไปสร้างศาลาวัด ค. กานต์ทอดผ้าป่าเป็นประจำทุกปี ง. ทองห้ามบุคคลภายนอกเข้าไปนั่งมั่วสุมในวัด 2. พระภิกษุที่ต้องศึกษาคันถธุระ หมายถึงข้อใด ก. การเรียนพระคัมภีร์ ข. การฝึกฝนอบรมจิตใจ ค. การฝึกจิตใจให้พ้นจากกิเลส ง. การเรียนรู้ด้านหลักการควบคุมกับการปฏิบัติตน 3. เมื่อนักเรียนไปพบพระสงฆ์ ควรปฏิบัติตนตามข้อใด จึงสมควรที่สุด ก. พุดกับท่านอย่างเป็นกันเอง ข. ประนมมือพุดกับพระผู้ใหญ่ด้วยทุกครั้ง ค. พุดกับท่านด้วยเสียงดังเป็นพิเศษ ไม่พุดอ้อมแอ้ม ง. ชวนท่านคุยในเรื่องข่าวต่างๆ ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์ 4. การแสดงปาฐกถาธรรม หมายถึงข้อใด ก. การแสดงธรรมในพิธีทำบุญ ข. การแสดงธรรมให้แก่ประชาชนจำนวนมาก ค. การแสดงธรรมที่ตติรูปแบบและพิธีกรรมออกไป ง. การแสดงธรรมที่ใช้สำนวนโวหารเป็นทางราชการ 5. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาวิธีที่ดีที่สุดของพระสงฆ์ คือข้อใด ก. ฝึกการคิดวิเคราะห์ ข. แสดงธรรมะให้คนเข้าใจ ค. ประพฤติตนเป็นแบบอย่าง ง. แสดงธรรมสนุก 6. งานใดมีการจัดสวดพระอภิธรรม ก. งานศพ ข. งานบวช ค. งานทำบุญบ้าน ง. งานมงคลสมรส	7. การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ ตรงกับข้อใด ก. การกราบ 3 ครั้ง โดยใช้มือคร่อมเข้า และศีรษะจรดพื้น ข. การกราบโดยใช้ข้อวัยะทั้ง 5 คือ เข้า 2 มือ 2 หน้าผาก 1 จรดพื้น ค. การกราบแบบมือ โดยใช้ข้อวัยะทั้ง 5 คือ เข้า 2 แขน 2 และหน้าผาก 1 ง. การกราบพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ โดยกราบ 3 ครั้ง แบบมือ พร้อมรำลึกถึงคุณพระรัตนตรัย 8. ในการฟังพระธรรมเทศนา จะต้องปฏิบัติข้อใดเป็นอันดับแรก ก. ถวายไทยธรรม ข. รับศีล อาราธนาธรรม ค. ประนมมือฟังพระธรรมเทศนา ง. ตั้งใจส่งกระแสจิตไปตามบทสวดมนต์ 9. การฟังเจริญพระพุทธมนต์ มีจุดมุ่งหมายใดเป็นสำคัญ ก. ความเป็นมงคล ข. ป้องกันอันตราย ค. รำลึกถึงคุณพระพุทธรูปเจ้า ง. รำลึกถึงคุณพระรัตนตรัย 10. รสชาติเรียนบ่อยมากเพราะเพื่อการเรียน วินิจเื่อนรสาเพราะเกรงว่าเธอจะไม่มีสิทธิ์สอบ การกระทำของวิน สอดคล้องกับลักษณะของมิตรข้อใด ก. ไม่ละทิ้งเพื่อนยามทุกข์ยาก ข. เมื่อมีภัยเอาเป็นที่พึ่งพำนักได้ ค. การวางตนเสมอต้นเสมอปลาย ง. ป้องกันเพื่อนเมื่อเพื่อนอยู่ในความประมาท
---	---

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6
เรื่อง หน้าที่และมารยาทชาวพุทธ

1. ข	2. ก	3. ข	4. ค	5. ค
6. ก	7. ข	8. ข	9. ค	10. ง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 15

รายวิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี เวลา 4 ชั่วโมง
เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เวลา 2 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศึกษา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ม. 1/5 อธิบายประวัติ ความสำคัญ และปฏิบัติตนในวันสำคัญทางศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนดได้
ถูกต้องขาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายประวัติความเป็นมาของวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาได้ (K)
2. วิเคราะห์ความสำคัญของวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาได้ (P)
3. ปฏิบัติตนในพิธีกรรมของวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาได้ (A)

4. สาระสำคัญ

พุทธศาสนาพิธีเป็นระเบียบแบบแผนทางพระพุทธศาสนาอย่างหนึ่ง ซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้ยึดถือปฏิบัติเป็นแบบอย่างเดียวกัน และยังแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของชาติที่มีการประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นของตนเอง และมีความสัมพันธ์กับพระพุทธศาสนามากมาย

5. สาระการเรียนรู้

5.1 วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

- วันมาฆบูชา
- วันวิสาขบูชา
- วันอัฐมีบูชา
- วันอาสาฬหบูชา
- วันเข้าพรรษา
- วันออกพรรษาและวันเทโวโรหณะ
- วันธรรมสวนะ

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1 ความสามารถในการสื่อสาร

6.2 ความสามารถในการคิด

- ทักษะการสำรวจค้นหา
- ทักษะการคิดวิเคราะห์

6.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

6.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการปฏิบัติ

6.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

7.1. ใฝ่เรียนรู้

7.2. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนตามรูปแบบโมเดลซิปปา (CIPPA Model)

ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้เดิม

1.1 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี

1.2 ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ดังนี้

- นักเรียนเคยไปเข้าร่วมพิธีกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในวันใดบ้าง
- พิธีกรรมสำคัญในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่นักเรียนไปร่วมพิธีนั้น มีขั้นตอนสำคัญอย่างไร

- นักเรียนรู้อะไรที่มีโอกาสไปร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

ขั้นที่ 2 แสวงหาความรู้ใหม่

2.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน ให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มกำหนดหมายเลขประจำตัว เป็นหมายเลข 1-7 ตามลำดับ เรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้านหรือกลุ่มเดิม

2.2 สมาชิกแต่ละหมายเลขแยกย้ายกันไปเข้ากลุ่มใหม่ที่มีหมายเลขเดียวกัน เรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อศึกษาความรู้เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา จากหนังสือเรียน หรือแหล่งข้อมูลสารสนเทศตามหัวข้อที่กำหนดให้ ดังนี้

- กลุ่มหมายเลข 1 ศึกษาความรู้เรื่อง วันมาฆบูชา
- กลุ่มหมายเลข 2 ศึกษาความรู้เรื่อง วันวิสาขบูชา
- กลุ่มหมายเลข 3 ศึกษาความรู้เรื่อง วันอัฐมีบูชา
- กลุ่มหมายเลข 4 ศึกษาความรู้เรื่อง วันอาสาฬหบูชา
- กลุ่มหมายเลข 5 ศึกษาความรู้เรื่อง วันเข้าพรรษา
- กลุ่มหมายเลข 6 ศึกษาความรู้เรื่อง วันออกพรรษาและวันตักบาตรเทโวโรหณะ
- กลุ่มหมายเลข 7 ศึกษาความรู้เรื่อง วันธรรมสวนะ

2.3 สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญร่วมกันศึกษาและทำความเข้าใจความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่มีอยู่ ในขั้นนี้นักเรียนจะใช้กระบวนการต่างๆ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เช่น กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่มในการอภิปรายและสรุปความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลนั้นๆ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการเชื่อมโยงกับความรู้เดิม

ขั้นที่ 3 ศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

3.1 สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญช่วยกันทำใบงานที่ 1 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ซึ่งแต่ละหมายเลขจะรับผิดชอบ กลุ่มละ 1 เรื่อง ตามหัวข้อที่ได้ศึกษามา

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม

4.1 เมื่อสมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญศึกษาความรู้และทำใบงานที่ 1 จนมีความเข้าใจชัดเจนดีแล้วก็ให้แยกย้ายกลับไปยังกลุ่มเดิมหรือกลุ่มบ้าน แล้วผลัดกันเล่าความรู้ความเข้าใจในข้อมูลที่ได้จากการศึกษา และการทำใบงานให้เพื่อนในกลุ่มฟัง และสร้างความเข้าใจไปด้วยกัน

ขั้นที่ 5 สรุปและจัดระเบียบความรู้

5.1 นักเรียนช่วยกันสรุปความรู้ที่ได้รับมาทั้งหมด ทั้งความรู้เดิมและความรู้ใหม่ เพื่อช่วยให้นักเรียนจดจำสิ่งที่เรียนได้ง่าย

ขั้นที่ 6 ปฏิบัติและ/หรือแสดงผลงาน

6.1 ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงานในใบงานที่ 1 หน้าชั้นเรียน ครูตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ 7 ประยุกต์ใช้ความรู้

7.1 นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด ดังนี้

- นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมใดเนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาบ้าง และผลที่ได้รับเป็น

อย่างไร

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- ใบงานที่ 1 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
- แบบทดสอบก่อนเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดโรงเรียน

10. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1	ใบงานที่ 1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	ความสนใจ				การแสดง ความ คิดเห็น				การตอบ คำถาม				การรับฟัง คนอื่น				การทำงาน ที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 20 คะแนน
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

มีพฤติกรรมในระดับสูงมาก	ให้	4	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับสูง	ให้	3	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง	ให้	2	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับต่ำ	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16-20	4 หมายถึง ดีมาก
14-15	3 หมายถึง ดี
12-13	2 หมายถึง พอใช้
10-11	1 หมายถึง ผ่าน
ต่ำกว่า 10	ควรปรับปรุง

ลำดับ ที่	ชื่อวันสำคัญ	ตรงกับวัน	ความสำคัญ	กิจกรรมที่ชาวพุทธ ควรปฏิบัติ
3	วันอัฐมีบูชา			
4	วัน อาสาฬหบูชา			
5	วันเข้าพรรษา			

ลำดับที่	ชื่อวันสำคัญ	ตรงกับวัน	ความสำคัญ	กิจกรรมที่ชาวพุทธควรปฏิบัติ
6	วันออกพรรษา			
7	วันธรรมสวนะ			

เฉลยใบงานที่ 1
เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปข้อมูลจากการศึกษา เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ลงในตารางที่กำหนด

ลำดับ ที่	ชื่อวันสำคัญ	ตรงกับวัน	ความสำคัญ	กิจกรรมที่ชาวพุทธ ควรปฏิบัติ
1	วันมาฆบูชา	วันเพ็ญ เดือน 3	เป็นวันจาตุรงคสันนิบาต คือ 1. พระสาวก 1,250 รูป มาประชุมกัน และทุกรูป ล้วนเป็นพระอรหันต์ 2. พระสาวก 1,250 รูป ล้วน ได้รับการอุปสมบทจาก พระพุทธเจ้า 3. พระสาวกเหล่านั้นมา ประชุมกันโดยมิได้นัดหมาย 4. พระพุทธเจ้าทรงแสดง โอวาทปาฏิโมกข์	1. ทำบุญตักบาตร 2. รักษาศีล 3. ฟังธรรม 4. บำเพ็ญ 5. เวียนเทียน
2	วันวิสาขบูชา	วันเพ็ญ เดือน 6	1. คล้ายวันประสูติ วันตรัสรู้ และวันปรินิพพานของ พระพุทธเจ้า 2. เป็นวันสำคัญสากลของ โลก	1. ทำบุญตักบาตร 2. รักษาศีล 3. ฟังธรรม 4. บำเพ็ญ 5. เวียนเทียน
3	วันอัฐมีบูชา	วันแรม 8 ค่ำ เดือน 6 หรือเดือน 7 ถัด จาก วันวิสาขบูชาไป 7 วัน	เป็นวันคล้ายวันถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ	1. ทำบุญตักบาตร 2. ฟังธรรม 3. ทำพิธีบูชาในตอนค่ำ ที่วัด

ลำดับ ที่	ชื่อวันสำคัญ	ตรงกับวัน	ความสำคัญ	กิจกรรมที่ชาวพุทธ ควรปฏิบัติ
5	วันเข้าพรรษา	วันแรม 1 ค่ำ เดือน 8 วันถัด จาก วันอาสาฬหบูชา	เป็นวันที่พระสงฆ์อธิษฐานว่า จะอยู่ประจำในอาวาสตลอด 3 เดือน โดยไม่ไปค้างแรม ในที่อื่น	1. ทำบุญตักบาตร 2. รักษาศีล 3. ฟังธรรม 4. ถวายผ้าอาบน้ำฝน 5. ถวายเทียนพรรษา 6. บำเพ็ญ สาธารณประโยชน์
6	วันออกพรรษา	วันแรม 1 ค่ำ เดือน 11	1. เป็นวันปวารณา เมื่อ พระสงฆ์อยู่จำพรรษาครบ 3 เดือน จะมีโอกาสกล่าว ตักเตือนกัน 2. เมื่อออกพรรษาแล้ว พระสงฆ์ยอมไปค้างแรมที่ อื่นอันเหมาะสมได้ 3. มีการตักบาตรเทโวโรหณะ คือ การทำบุญ ตักบาตร เนื่อง ในวันคล้ายวันที่ พระพุทธเจ้าเสด็จกลับลง จากเทวโลก	- ตักบาตรเทโวโรหณะ
7	วันธรรมสวนะ	วันขึ้น 8 ค่ำ วันแรม 8 ค่ำ วันขึ้น 15 ค่ำ วันแรม 15 ค่ำ	1. เป็นวันที่พระสงฆ์แสดง ธรรม 2. เป็นวันที่พุทธศาสนิกชน ปฏิบัติธรรม	1. ทำบุญตักบาตร 2. ทำวัตร สวดมนต์ 3. รักษาศีล 4. ฟังธรรม

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. วันจาตุรงคสันนิบาต หมายถึงวันใด ก. วันมาฆบูชา ข. วันวิสาขบูชา ค. วันเข้าพรรษา ง. วันอาสาฬหบูชา 2. วันวิสาขบูชา มีความสำคัญอย่างไร ก. เป็นวันที่พระสาวกจำนวน 1,250 รูป มาประชุมโดยมิได้นัดหมาย ข. เป็นวันคล้ายวันประสูติ วันตรัสรู้ และวันปรินิพพานของพระพุทธเจ้า ค. เป็นวันที่พระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ครบทั้ง 3 องค์ ง. เป็นวันที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนาชื่อว่า ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร 3. วันที่มีความสัมพันธ์กับการตักบาตรเทโวโรหณะ คือวันใด ก. วันมาฆบูชา ข. วันเข้าพรรษา ค. วันออกพรรษา ง. วันอาสาฬหบูชา 4. พระพุทธเจ้าทรงแสดงหลักธรรมสำคัญเรื่องใดในวันมาฆบูชา ก. อริยสัจ 4 ข. โอวาทปาฏิโมกข์ ค. ธัมมจักกัปป ง. ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค 5. การประกอบพิธีเวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ควรปฏิบัติตนตามข้อใด ก. เดินรอบพระอุโบสถ 3 รอบ ข. เดินเวียนซ้ายรอบพระอุโบสถ ค. เดินเวียนขวารอบพระอุโบสถ 3 รอบ ง. เดินเวียนเทียนภายในพระอุโบสถ 3 รอบ	6. ช่วงฤดูกาลของวันเข้าพรรษานั้น มีประโยชน์ต่อพระสงฆ์อย่างไร ก. พระสงฆ์ได้มีเวลาศึกษาพระธรรมวินัยมากขึ้น ข. ชาวบ้านได้มีเวลาทำบุญตักบาตรและฟังธรรม ค. พระสงฆ์ได้มีโอกาสกล่าวคำตักเตือนซึ่งกันและกัน ง. พระสงฆ์ได้มีเวลาพักผ่อนจากการเผยแผ่พระพุทธศาสนา 7. การกระทำใดจัดทำเป็นอามิสบูชา ก. ฟังธรรม ข. ถวายศีล 5 ค. ทำสมาธิทุกเช้า ง. จัดโต๊ะหมู่บูชาพระพุทธรูป 8. ภาพต่อไปนี้เป็นการจัดโต๊ะหมู่ประเภทใด ก. โต๊ะหมู่ 4 ข. โต๊ะหมู่ 5 ค. โต๊ะหมู่ 7 ง. โต๊ะหมู่ 9 9. ข้อใดเป็นการเริ่มต้นประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา ก. จตุรูปเทียน ข. อาราธนาศีล ค. อาราธนาธรรม ง. กราบพระรัตนตรัย 10. คำอาราธนาศีล มีคำเริ่มต้นอย่างไร ก. อรหํ สมมา... ข. วิปตติ ปฏิพาหาย... ค. มยํ ภนเต วิสุํ วิสุํ ... ง. พรหมา จ โลกาธิปตี..
---	--

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3
เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี

1. ก	2. ข	3. ค	4. ข	5. ค
6. ก	7. ง	8. ค	9. ก	10. ค

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 16

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัส ส 21102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี เวลา 4 ชั่วโมง
เรื่อง การจัดโต๊ะหมู่บูชา เวลา 1 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศึกษา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และดำรงรักษา
พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

2. ตัวชี้วัด

ม.1/4 จัดพิธีกรรมและปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมได้ถูกต้อง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายการจัดโต๊ะหมู่บูชาและอธิบายการจัดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยได้ (K)
2. วิเคราะห์การจัดโต๊ะหมู่บูชาและอธิบายการจัดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยได้ (P)
3. นักเรียนเกิดความรัก ความศรัทธาในการจัดโต๊ะหมู่บูชาและจัดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย(A)

4. สาระสำคัญ

พุทธศาสนิกชนพึงจัดโต๊ะหมู่บูชาและปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาได้อย่าง
ถูกต้อง

5. สาระการเรียนรู้

- 5.1 การจัดโต๊ะหมู่บูชา แบบหมู่ 4 หมู่ 5 หมู่ 7 หมู่ 9
- 5.2 การจัดรูปเทียน การจัดเครื่องประกอบโต๊ะหมู่บูชา

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 6.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 6.2 ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการสำรวจค้นหา
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
- 6.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 6.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - กระบวนการปฏิบัติ
- 6.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 7.1. ใฝ่เรียนรู้
- 7.2. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการปฏิบัติ

ขั้นที่ 1 สังเกตรับรู้

- 1.1 ครูนำนักเรียนไปยังห้องจริยธรรม หรือบริเวณที่สามารถจัดโต๊ะหมู่บูชาได้

1.2 ครูให้นักเรียนสังเกตโต๊ะหมู่บูชาหน้าห้องเรียน หรือให้นักเรียนดูภาพการจัดโต๊ะหมู่บูชา แล้วตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ ดังนี้

- องค์ประกอบของโต๊ะหมู่บูชา มีอะไรบ้าง
- จุดเด่นของโต๊ะหมู่บูชา คืออะไร
- ลักษณะการจัดโต๊ะหมู่บูชาเป็นอย่างไร

ขั้นที่ 2 ทำตามแบบ

2.1 ครูสาธิตการจัดโต๊ะหมู่บูชาแบบโต๊ะเดี่ยว โต๊ะหมู่ 4 โต๊ะหมู่ 5 โต๊ะหมู่ 7 และโต๊ะหมู่ 9 ให้นักเรียน ดู พร้อมอธิบายความแตกต่างของโต๊ะหมู่บูชาแต่ละแบบให้นักเรียนเข้าใจ

2.2 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน ผลัดกันทดลองจัดโต๊ะหมู่บูชาแบบต่างๆ ตามแบบที่ครูสาธิต หากมีข้อสงสัยให้ศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือเรียน หรือหนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม หรือสอบถามจากครู

ขั้นที่ 3 ทำเองโดยไม่มีแบบ

3.1 สมาชิกแต่ละกลุ่มจัดโต๊ะหมู่บูชาด้วยตนเอง โดยไม่ต้องดูแบบ

3.2 ครูตรวจสอบความถูกต้อง หากมีข้อบกพร่องครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียนสามารถ ปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

3.3 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปวิธีการจัดโต๊ะหมู่บูชาแบบต่างๆ และจุดมุ่งหมายของการจัดโต๊ะหมู่บูชา

ขั้นที่ 4 ฝึกทำให้ชำนาญ

4.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกจัดโต๊ะหมู่บูชาแบบต่างๆ (นอกเวลาเรียน) เพื่อให้เกิดความชำนาญ แล้วนำมาเล่าสู่กันฟัง

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- บัตรภาพ เรื่อง การจัดโต๊ะหมู่บูชา

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดโรงเรียน

10. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1.วิเคราะห์และอธิบายเนื้อหา	วิเคราะห์และอธิบายเนื้อหาโดยละเอียดและสามารถอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้	วิเคราะห์และอธิบายเนื้อหาโดยภาพรวมได้และสามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้	วิเคราะห์และอธิบายเนื้อหาในบางส่วนได้ต้องได้รับการแนะนำเสมอ
2.มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการพูดคุยเสนอแนะและแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ และสรุปร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม	สมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มมีการพูดคุยเสนอแนะและแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ และสรุปร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม	สมาชิกส่วนน้อยของกลุ่มมีการพูดคุยเสนอแนะและแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ และสรุปร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม
3.ความกระตือรือร้น	ตั้งใจเรียนกระตือรือร้น สนใจซักถามความสงสัย ทำงานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดีทุกกิจกรรม	ตั้งใจเรียนกระตือรือร้น สนใจซักถามความสงสัย ทำงานที่ได้รับมอบหมายบ้าง บางกิจกรรม	ไม่กระตือรือร้น
4.มีการกำหนดขั้นตอนในการทำงาน	กระจายงานได้อย่างทั่วถึง และตรงตามความสามารถของสมาชิกทุกคน	กระจายงานได้ทั่วถึง แต่ไม่ตรงตามความสามารถของสมาชิก	กระจายงานไม่ทั่วถึง
5.ส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนด	ทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมายที่ได้รับมอบหมาย ตามระยะเวลาที่กำหนด	ทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมายแต่ช้ากว่าเวลาที่กำหนด	ทำงานไม่สำเร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนน การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมรายกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

เกณฑ์คะแนนที่ใช้ประเมิน

- 3 หมายถึง ดีมาก
- 2 หมายถึง ดี
- 1 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์คะแนนที่นักเรียนได้

- 10 – 15 คะแนน หมายถึง ดีมาก
- 5 - 9 คะแนน หมายถึง ดี
- 0 - 4 คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

ตรภาพ

ภาพโต๊ะเดี่ยว

ภาพโต๊ะหมู่ 4

ภาพโต๊ะหมู่ 5

ภาพโต๊ะหมู่ 7

ภาพโต๊ะหมู่ 9

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 17

รายวิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี เวลา 4 ชั่วโมง
เรื่อง การกล่าวคำอาราธนา เวลา 1 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศึกษา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษา
พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

2. ตัวชี้วัด

ม.1/4 จัดพิธีกรรมและปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมได้ถูกต้อง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายการอาราธนาศีล อารานาธรรม และอาราธนาพระปริตรได้ (K)
2. วิเคราะห์การอาราธนาศีล อารานาธรรม และอาราธนาพระปริตรได้ (P)
3. นักเรียนเกิดความศรัทธาในการกล่าวคำอาราธนาศีล อารานาธรรม และอาราธนาพระปริตร (A)

4. สาระสำคัญ

พุทธศาสนิกชนพึงกล่าวคำอาราธนาต่างๆ และปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา
ได้อย่างถูกต้อง

5. สาระการเรียนรู้

5.1 คำอาราธนาศีล อารานาธรรม อารานาธรรมพระปริตร

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 6.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 6.2 ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการสำรวจค้นหา
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
- 6.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 6.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - กระบวนการปฏิบัติ
- 6.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 7.1. ใฝ่เรียนรู้
- 7.2. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการปฏิบัติ ขั้นที่ 1 สังเกตรับรู้

1.1 ครูสอบถามประสบการณ์เดิมของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดรูปเทียน บูชาพระรัตนตรัย และสุมนักเรียนออกมาสาธิตการจัดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย โดยครูคอยชี้แนะความถูกต้อง

1.2 ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการกล่าวคำอาราธนาศีล อาราธนาธรรม และอาราธนาพระปริตร แล้วให้นักเรียนที่มีความสามารถในการอาราธนาศีล อาราธนาธรรม และอาราธนาพระปริตร ออกมากล่าวคำอาราธนา หน้าชั้นเรียน

1.3 ครูอธิบายจุดมุ่งหมายของการอาราธนา และคำแปลของการอาราธนาศีล อาราธนาธรรม และอาราธนาพระปริตร ให้นักเรียนเข้าใจ

1.4 ให้นักเรียนกล่าวคำอาราธนาศีล, และพระปริตร พร้อมกัน

ขั้นที่ 2 ทำตามแบบ

2.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 7 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน ฝึกกล่าวคำอาราธนาศีล อาราธนาธรรม และอาราธนาพระปริตร ตามแบบอย่างของผู้ที่ออกมาสาธิต หากมีข้อสงสัยให้ศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารประกอบการสอน หรือสอบถามจากครู

2.2 ครูสังเกตการอาราธนาของนักเรียน หากนักเรียนกล่าวไม่ถูกต้อง ครูชี้แนะเพื่อให้ นักเรียนสามารถกล่าวได้อย่างถูกต้อง

ขั้นที่ 3 ทำเองโดยไม่มีแบบ

3.1 สมาชิกแต่ละกลุ่มฝึกกล่าวคำอาราธนาศีล อาราธนาธรรม และอาราธนาพระปริตร โดยไม่ต้องดูแบบ

3.2 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปจุดมุ่งหมายของการอาราธนา และคำแปลของการอาราธนาศีล อาราธนาธรรม และอาราธนาพระปริตร

ขั้นที่ 4 ฝึกทำให้ชำนาญ

4.1 สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มฝึกกล่าวคำอาราธนาศีล อาราธนาธรรม และอาราธนาพระปริตร ตามลำพังโดยไม่ต้องดูแบบและไม่ต้องดูเนื้อหาของบทสวด

4.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มตรวจสอบการอาราธนาศีล อาราธนาธรรม และอาราธนาพระปริตรของสมาชิกในกลุ่ม

4.3 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปจุดมุ่งหมายของการอาราธนา และคำแปลของการอาราธนาศีล อาราธนาธรรม และอาราธนาพระปริตร

4.4 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และศาสนพิธี

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดโรงเรียน

10. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี	แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1.วิเคราะห์และอธิบายเนื้อหา	วิเคราะห์และอธิบายเนื้อหาโดยละเอียดและสามารถอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้	วิเคราะห์และอธิบายเนื้อหาโดยภาพรวมได้และสามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้	วิเคราะห์และอธิบายเนื้อหาในบางส่วนได้ต้องได้รับการแนะนำเสมอ
2.มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการพูดคุยเสนอแนะและแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ และสรุปร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม	สมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มมีการพูดคุยเสนอแนะและแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ และสรุปร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม	สมาชิกส่วนน้อยของกลุ่มมีการพูดคุยเสนอแนะและแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ และสรุปร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม
3.ความกระตือรือร้น	ตั้งใจเรียนกระตือรือร้น สนใจซักถามความสงสัย ทำงานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดีทุกกิจกรรม	ตั้งใจเรียนกระตือรือร้น สนใจซักถามความสงสัย ทำงานที่ได้รับมอบหมายบ้าง บางกิจกรรม	ไม่กระตือรือร้น
4.มีการกำหนดขั้นตอนในการทำงาน	กระจายงานได้อย่างทั่วถึง และตรงตามความสามารถของสมาชิกทุกคน	กระจายงานได้ทั่วถึง แต่ไม่ตรงตามความสามารถของสมาชิก	กระจายงานไม่ทั่วถึง
5.ส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนด	ทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมายที่ได้รับมอบหมาย ตามระยะเวลาที่กำหนด	ทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมายแต่ช้ากว่าเวลาที่กำหนด	ทำงานไม่สำเร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนน การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมรายกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

เกณฑ์คะแนนที่ใช้ประเมิน

- 3 หมายถึง ดีมาก
- 2 หมายถึง ดี
- 1 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์คะแนนที่นักเรียนได้

- 10 – 15 คะแนน หมายถึง ดีมาก
- 5 - 9 คะแนน หมายถึง ดี
- 0 - 4 คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. วันจาตุรงคสันนิบาต หมายถึงวันใด ก. วันมาฆบูชา ข. วันวิสาขบูชา ค. วันเข้าพรรษา ง. วันอาสาฬหบูชา 2. วันวิสาขบูชา มีความสำคัญอย่างไร ก. เป็นวันที่พระสาวกจำนวน 1,250 รูป มาประชุมโดยมิได้นัดหมาย ข. เป็นวันคล้ายวันประสูติ วันตรัสรู้ และวันปรินิพพานของพระพุทธเจ้า ค. เป็นวันที่พระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ครบทั้ง 3 องค์ ง. เป็นวันที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนาชื่อว่า ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร 3. วันที่มีความสัมพันธ์กับการตักบาตรเทโวโรหณะ คือวันใด ก. วันมาฆบูชา ข. วันเข้าพรรษา ค. วันออกพรรษา ง. วันอาสาฬหบูชา 4. พระพุทธเจ้าทรงแสดงหลักธรรมสำคัญเรื่องใดในวันมาฆบูชา ก. อริยสัจ 4 ข. โอวาทปาฏิโมกข์ ค. ธัมมจักกัปป ง. ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค 5. การประกอบพิธีเวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ควรปฏิบัติตนตามข้อใด ก. เดินรอบพระอุโบสถ 3 รอบ ข. เดินเวียนซ้ายรอบพระอุโบสถ ค. เดินเวียนขวารอบพระอุโบสถ 3 รอบ ง. เดินเวียนเทียนภายในพระอุโบสถ 3 รอบ	6. ช่วงฤดูกาลของวันเข้าพรรษานั้น มีประโยชน์ต่อพระสงฆ์อย่างไร ก. พระสงฆ์ได้มีเวลาศึกษาพระธรรมวินัยมากขึ้น ข. ชาวบ้านได้มีเวลาทำบุญตักบาตรและฟังธรรม ค. พระสงฆ์ได้มีโอกาสนั่งกล่าวคำตักเตือนซึ่งกันและกัน ง. พระสงฆ์ได้มีเวลาพักผ่อนจากการเผยแผ่พระพุทธศาสนา 7. การกระทำใดจัดทำเป็นอามิสบูชา ก. ฟังธรรม ข. ถวายศีล 5 ค. ทำสมาธิทุกเช้า ง. จัดโต๊ะหมู่บูชาพระพุทธรูป 8. ภาพต่อไปนี้เป็นการจัดโต๊ะหมู่ประเภทใด ก. โต๊ะหมู่ 4 ข. โต๊ะหมู่ 5 ค. โต๊ะหมู่ 7 ง. โต๊ะหมู่ 9 9. ข้อใดเป็นการเริ่มต้นประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา ก. จตุรูปเทียน ข. อาราธนาศีล ค. อาราธนาธรรม ง. กราบพระรัตนตรัย 10. คำอาราธนาศีล มีคำเริ่มต้นอย่างไร ก. อรหํ สมมา... ข. วิปตติ ปฏิพาหาย... ค. มยํ ภนเต วิสุํ วิสุํ ... ง. พรหมา จ โลกาธิปตี..
---	--

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6
เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี

1. ก	2. ข	3. ค	4. ข	5. ค
6. ก	7. ง	8. ค	9. ก	10. ค

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 18

รายวิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การบริหารจัดการและเจริญปัญญา

เวลา 3 ชั่วโมง

เรื่อง การบริหารจัดการ

เวลา 1 ชั่วโมง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศึกษา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ม.1/7 สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญาด้วยอานาปานสติ หรือตามแนวทางของศาสนา ที่ตนนับถือตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมาย และประโยชน์ของการทำสมาธิ รวมถึงสามารถนำไปปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอได้ (K)

2. สวดมนต์แปล แผ่เมตตา และทำสมาธิตามหลักอานาปานสติได้ (P)

3. นักเรียนเกิดความสุขในการทำสมาธิตามหลักอานาปานสติ (A)

4. สาระสำคัญ

การฝึกจิตให้มีสมาธิในชีวิตประจำวัน ย่อมทำให้จิตมีความพร้อมต่อการทำกิจวัตรต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการสวดมนต์แผ่เมตตานั้นเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนการทำสมาธิ

5. สาระการเรียนรู้

5.1 สวดมนต์แปลและแผ่เมตตา

- วิธีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญา การฝึกบริหารจัดการและเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐานเน้นอานาปานสติ

- นำวิธีการบริหารจัดการและเจริญปัญญาไปใช้ในชีวิตประจำวัน

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1 ความสามารถในการสื่อสาร

6.2 ความสามารถในการคิด

- ทักษะการสำรวจค้นหา

- ทักษะการคิดวิเคราะห์

6.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

6.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการปฏิบัติ

6.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

7.1. ใฝ่เรียนรู้

7.2. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความพอประมาณ

นักเรียนรู้จักวางแผนการทำงานให้เหมาะสมกับเวลา

2. เงื่อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการบริหารจัดการและการเจริญปัญญา

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการปฏิบัติ

ขั้นที่ 1 สังเกตรับรู้

1.1 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การบริหารจัดการและเจริญปัญญา

1.2 ครูเลือกสถานที่ที่เหมาะสมในการฝึกให้นักเรียนทำสมาธิ

1.3 ตัวแทนนักเรียนกล่าวนำสวดมนต์แปลและแผ่เมตตา (กล่าวคำนมัสการพระรัตนตรัย คำอ้อนวอน พระพุทธเจ้า บทสรรเสริญพระพุทธรูป บทสรรเสริญพระธรรมคุณ บทสรรเสริญพระสังฆคุณ และแผ่เมตตา ตามลำดับโดยศึกษาได้จากหนังสือเรียน) และทำสมาธิตามขั้นตอน โดยครูเป็นผู้อธิบายประกอบแต่ละขั้นตอน

ขั้นที่ 2 ทำตามแบบ

2.1 เมื่อนักเรียนสวดมนต์แปลและแผ่เมตตาแล้ว ครูให้นักเรียนนั่งสมาธิ คือ นั่งขัดสมาธิ เอามือขวา ทับมือซ้าย เท้าขวาทับเท้าซ้าย นั่งสบายๆ ตั้งกายให้ตรง ไม่เกร็ง และต้องคอยระวังไม่ให้หลังงอ เพราะจะทำให้เสียบุคลิก โดยครูปฏิบัติให้นักเรียนดูเป็นแบบอย่าง แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม

2.2 นักเรียนหลับตาพอสบาย ตั้งศูนย์กลางสมาธิไว้ที่ลมหายใจ ให้สังเกตว่าลมกระทบตรงไหนชัดเจนก็ให้กำหนดจุดนั้นเพียงจุดเดียว เช่น บริเวณช่องจมูก โปรงจมูก หรือริมฝีปากบน เป็นต้น

2.3 ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า เมื่อลมหายใจเข้าก็ให้กำหนดว่า“เข้า”เมื่อลมหายใจออกก็ให้จิตกำหนดว่า“ออก”นักเรียนอาจภาวนาในใจเวลาหายใจเข้าว่า“พุท”และเวลาหายใจออกว่า“โฮ” เป็น พุทโฮ เรื่อยไปจนจิตสงบก็ได้ หรือนักเรียนอาจใช้วิธีนับเลข

ขั้นที่ 3 ทำเองโดยไม่มีแบบ

3.1 ครูให้นักเรียนทำสมาธิประมาณ 10-15 นาที หรือตามความเหมาะสม

3.2 เมื่อนักเรียนออกจากสมาธิแล้ว ครูตรวจสอบการทำสมาธิของนักเรียนและปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ระหว่างการทำสมาธิ โดยให้นักเรียนแต่ละคนเล่าความรู้สึก และปัญหาอุปสรรคต่างๆ ระหว่างการทำสมาธิ

3.3 ครูแนะนำนักเรียนแต่ละราย จนนักเรียนมีความเข้าใจเพื่อนำไปปรับปรุงการทำสมาธิในการปฏิบัติครั้งต่อไป

3.4 ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า การปฏิบัติสมาธิในระยะแรกๆ จิตอาจจะฟุ้งซ่าน สงบอยู่กับลมหายใจได้ยากหรือไม่นาน จึงต้องอาศัยความพยายามหมั่นฝึกบ่อยๆ จนเป็นกิจวัตรจึงจะเกิดผลจากการปฏิบัติ จะคิดหรือเลิกคิดเรื่องใดๆ ได้ฉับไวขึ้น ความจำดีขึ้น จิตแจ่มใสเบิกบาน

ขั้นที่ 4 ฝึกทำให้ชำนาญ

4.1 ครูให้นักเรียนทำสมาธิอย่างสม่ำเสมอในเวลาว่าง หรือก่อนนอน หรือตอนตื่นนอนในเวลาเช้าตามความเหมาะสม แล้วรายงานผลการปฏิบัติงานต่อครูในช่วงชั่วโมงเรียนต่อไป

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

10.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การบริหารจัดการและเจริญปัญญา

10.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดโรงเรียน

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การบริหารจัดการและเจริญปัญญา	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การบริหารจัดการและเจริญปัญญา	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

คำชี้แจง ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ (เครื่องหมายถูก) ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมตามรายการสังเกต

เลข ที่	การ วางแผนใน การ ปฏิบัติงาน			มีความ พยายาม และตั้งใจ ทำงานจน สำเร็จ			ความ คล่องแคล่ว ในการ ทำงาน			มีความสุข ในการ ทำงาน			ปฏิบัติงาน ด้วยความ กระตือรือร ้น			รวม	สรุป	
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	15	ผ่าน	ไม่ ผ่าน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

()

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

เกณฑ์การประเมินการสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	3	2	1
1. การวางแผนในการปฏิบัติงาน	มีการวางแผนในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบแบ่งงานทั่วถึงตรงตามความถนัด	มีการวางแผนในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบแบ่งงานทั่วถึงแต่ไม่ตรงตามความถนัด	ไม่มีการวางแผนในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบแบ่งงานไม่ทั่วถึงไม่ตรงตามความถนัด
2. มีความพยายามตั้งใจทำงานสำเร็จตามกำหนด	ตั้งใจทำงาน และทำงานได้เสร็จทันตามกำหนด	ตั้งใจทำงาน และทำงานไม่เสร็จทันตามกำหนด	ไม่ตั้งใจทำงาน ให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด
3. ความคล่องแคล่วในการทำงาน	ความคล่องแคล่วในการทำงานใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานได้ถูกต้องเหมาะสมปลอดภัย	ความคล่องแคล่วในการทำงานแต่ต้องชี้แนะการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานให้ถูกต้องเหมาะสมปลอดภัย	ขาดความคล่องแคล่วในการทำงานและใช้วัสดุอุปกรณ์ไม่เหมาะสมกับงาน
4. มีความสุขในการทำงาน	ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขมีทักษะในการทำงานอย่างเป็นระบบ	ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขมีทักษะในการทำงานอย่างเป็นระบบเป็นบางครั้ง	ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขมีทักษะในการทำงานอย่างเป็นระบบน้อยมาก
5. ปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น	ปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้นเอาใจใส่และร่วมมือในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	ปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้นเอาใจใส่ และร่วมมือในการปฏิบัติงานในบางครั้ง	ปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้นเอาใจใสน้อยและไม่ร่วมมือในการปฏิบัติงาน

เกณฑ์การให้คะแนน

- 3 หมายถึง ดีมาก
- 2 หมายถึง ดี
- 1 หมายถึง ปรับปรุง

การประเมินผลรวม รวมคะแนนที่ได้จากการประเมิน 15 คะแนน

- 13 - 15 คะแนน หมายถึง ดีมาก
- 8 - 12 คะแนน หมายถึง ดี
- 1 - 7 คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การบริหารจัดการและเจริญปัญญา

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การบริหารจัดการ มีความหมายตรงตามข้อใด ก. การควบคุมจิตใจให้เป็นไปตามต้องการ ข. การลดความเครียดทางจิต ค. การฝึกจิตให้เกิดสมาธิ ง. การสะกดจิต 2. เพราะเหตุใด เราจึงต้องบริหารจัดการ ก. ช่วยเสริมสร้างสุขภาพจิตให้ดี ข. ป้องกันจิตเสื่อมสมรรถภาพ ค. เพราะจิตมันก็มีความอ่อนแอ ง. ช่วยรักษาโรคทางจิต 3. อานาปานสติ มีความหมายตรงตามข้อใด ก. การกลั่นลมหายใจเข้า-ออก ข. การนั่งสมาธิโดยใช้เวลานานๆ ค. การกำหนดลมหายใจเข้า-ออก ง. การนั่งสมาธิโดยการอธิษฐานจิต 4. การฟังบรรยายจัดเป็นความรู้ประเภทใด ก. สุตมยปัญญา ข. จินตามยปัญญา ค. ภาวนามยปัญญา ง. วิจยณญาณปัญญา 5. การวิเคราะห์ข้อมูล จัดอยู่ในความรู้ตามข้อใด ก. สุตมยปัญญา ข. จินตามยปัญญา ค. ภาวนามยปัญญา ง. วิจยณญาณปัญญา	6. เป้าหมายของการฝึกสมาธิในทางพระพุทธศาสนา คือข้อใด ก. เพิ่มพลังจิต ข. ส่งเสริมบุคลิกภาพ ค. เป็นฐานของปัญญาเพื่อละลดกิเลส ง. รักษาสุขภาพกายและใจให้สดชื่นแจ่มใส 7. คำว่า โยนิโสมนสิการ มีความหมายตรงกับข้อใด ก. การเจริญปัญญา ข. การประเมินคุณค่า ค. การคิดและมองปัญหาตามจริง ง. การคิดที่ผ่านกระบวนการฝึกจิตอย่างดี 8. อะไรคือคุณค่าแท้ของโทรศัพท์มือถือ ก. รูปแบบของเครื่อง ข. เป็นผู้ทันเทคโนโลยี ค. แสดงถึงควมมีฐานะ ง. การใช้เพื่อการสื่อสาร 9. การวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อมวลชน นั้นจัดเป็นความรู้ประเภทใด ก. สุตมยปัญญา ข. จินตามยปัญญา ค. ภาวนามยปัญญา ง. วิจยณญาณปัญญา 10. นักเรียนแบ่งกลุ่มกันนำหลักธรรมมาอภิปรายในชั้นเรียนทำให้เกิดปัญญาด้านใด ก. ปัญญาเกิดจากคำบอกเล่า ข. ปัญญาเกิดจากการปฏิบัติ ค. ปัญญาเกิดจากการคิด ง. ปัญญาเกิดจากการฟัง
--	--

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5
เรื่อง การบริหารจัดการและเจริญปัญญา

1. ค	2. ก	3. ค	4. ก	5. ข
6. ค	7. ค	8. ง	9. ข	10. ข

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 19

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัส ส 21102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การบริหารจัดการและเจริญปัญญา

เวลา 3 ชั่วโมง

เรื่อง การเจริญปัญญา

เวลา 2 ชั่วโมง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศึกษา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ม.1/7 สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญาด้วยอานาปานสติ หรือตามแนวทางของศาสนา ที่ตนนับถือตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายของวิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออกได้ (K)
2. วิเคราะห์ผลการคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ (P)
3. มีเหตุผลในการคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก (A)

4. สาระสำคัญ

การใช้วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม วิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก ในการดำเนินชีวิตนั้น ย่อมส่งผลดีต่อการตัดสินใจกระทำการต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

5. สาระการเรียนรู้

5.1 การเจริญปัญญาตามหลักโยนิโสมนสิการ

- วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม
- วิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1 ความสามารถในการสื่อสาร

6.2 ความสามารถในการคิด

- ทักษะการสำรวจค้นหา
- ทักษะการคิดวิเคราะห์

6.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

6.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการปฏิบัติ

6.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

7.1. ใฝ่เรียนรู้

7.2. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความพอประมาณ

นักเรียนรู้จักวางแผนการทำงานให้เหมาะสมกับเวลา

2. เงื่อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเจริญปัญญา

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบธรรมสากัจฉา

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1.1 ครูนำตัวอย่างข่าวบุคคลที่ประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ มาเล่าให้นักเรียนฟัง แล้วครูชี้แนะให้นักเรียนเข้าใจว่า บุคคลดังกล่าวประสบความสำเร็จได้เนื่องจากพัฒนาปัญญา ซึ่งสามารถ ทำได้ 3 ทาง คือ

1. สุตมยปัญญา : ปัญญาเกิดจากการฟัง
2. จินตามยปัญญา : ปัญญาเกิดจากการคิด
3. ภวานามยปัญญา : ปัญญาเกิดจากการลงมือทำ

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

2.1 แสวงหาความรู้

- นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-7 คน ตามความสมัครใจ แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้จากใบความรู้ เรื่อง วิธีคิดตามแนวพุทธธรรม : วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ และจากหนังสือเรียน

2.2 ค้นพบความรู้/สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้

- สมาชิกแต่ละกลุ่มสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และการคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก ในประเด็นต่อไปนี้

1. ความหมาย
2. ตัวอย่างวิธีคิด
3. ประโยชน์และความสำคัญของการนำไปประยุกต์ใช้

2.3 วิเคราะห์และประเมินค่าความรู้

- สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์และประเมินค่าความรู้ตามหัวข้อที่กำหนดในใบงานที่ 1 เรื่อง วิธีคิดตามแนวพุทธธรรม

- ครูเฉลยคำตอบในใบงานที่ 1 ให้แต่ละคนตรวจสอบคำตอบของตนเองตามที่ครูเฉลย

2.4 พิสูจน์ความรู้หรือปฏิบัติ

- ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละคนนำความรู้เกี่ยวกับการคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และการคิดแบบคุณ-โทษ และทางออกไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

- ครูให้นักเรียนกลุ่มเดิมผลัดกันเล่าประสบการณ์ในชีวิต ของตนเองที่เคยตัดสินใจกระทำสิ่งต่างๆ ที่แสดงถึงความสอดคล้องกับการคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และการคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก พร้อมกับบอกผลที่เกิดขึ้นต่อตนเอง

ขั้นที่ 3 สรุป

3.1 นักเรียนและครูช่วยกันสรุปคุณค่าและประโยชน์ของการรู้จักคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และการคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก

3.2 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การบริหารจัดการและเจริญปัญญา

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

10.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- ใบงานที่ 1 เรื่อง วิธีคิดตามแนวพุทธธรรม
- ตัวอย่างข่าว
- แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การบริหารจัดการและเจริญปัญญา

10.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดโรงเรียน

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การบริหารจัดการและเจริญปัญญา	แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การบริหารจัดการและเจริญปัญญา	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1	ใบงานที่ 1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	ความสนใจ				การแสดง ความ คิดเห็น				การตอบ คำถาม				การรับฟัง คนอื่น				การทำงาน ที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 20 คะแนน
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

มีพฤติกรรมในระดับสูงมาก	ให้	4	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับสูง	ให้	3	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง	ให้	2	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับต่ำ	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16-20	4 หมายถึง ดีมาก
14-15	3 หมายถึง ดี
12-13	2 หมายถึง พอใช้
10-11	1 หมายถึง ผ่าน
ต่ำกว่า 10	ควรปรับปรุง

ตัวอย่างข่าว

ตัวอย่างที่ 1

หญิงสาวที่ต้องการเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน ถ้าเธอคิดแบบคุณค่าแท้ เธอจะสามารถคิดได้ว่า การที่เธอเป็นพนักงานต้อนรับนั้น เพราะเธอต้องการแสดงความสามารถทางด้านภาษา และมารยาทงามของหญิงไทย ให้เป็นที่ประจักษ์ว่า หญิงไทยมีความสามารถ ถึงแม้ว่าจะต้องทำงานหนัก บริการลูกค้าทุกระดับตลอดเวลา ต้องเดินเสิร์ฟอาหาร เครื่องดื่ม วันละหลายๆ ครั้ง ความคิดนี้จัดว่าเป็นคุณค่าแท้ แต่ถ้าเธอคิดว่า การเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินนั้นโก้หรู มีเครื่องแบบสวยงาม แต่พอไปทำงานเข้าจริงๆ เธอรับงานหนักไม่ได้ การคิดแบบนี้เป็นการคิดแบบคุณค่าเทียม

ตัวอย่างคำถาม

1. คุณค่าแท้ของการเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน คืออะไร
2. คุณค่าเทียมของการเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน คืออะไร
3. ผู้ที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินควรจะคิดแบบคุณค่าแท้อย่างไร ส่งผลต่อการปฏิบัติงานอย่างไร

ตัวอย่างที่ 2

นาฬิกาเรือนนี้มีตัวเลขบอกเวลา และมีตัวเรือนที่สวยงาม ซึ่งนาฬิกาแต่ละเรือนจะได้รับการออกแบบที่แตกต่างกัน เพื่อให้เป็นที่ต้องการของตลาด

ตัวอย่างคำถาม

1. คุณค่าแท้ของนาฬิกาเรือนนี้ คืออะไร
2. คุณค่าเทียมของนาฬิกาเรือนนี้ คืออะไร
3. ถ้านักเรียนจะชื้อนาฬิกาข้อมือจะเลือกชื้อนาฬิกาที่มีลักษณะอย่างไร สอดคล้องกับคุณค่าแท้อย่างไร

ใบงานที่ 1
เรื่อง วิธีคิดตามแนวพุทธธรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

กรณีศึกษา เรื่อง มอบความรัก

ในวันวาเลนไทน์ปีนี้ ก้องตั้งใจซื้อของขวัญให้ดาวแฟนสาวของเขา เพื่อแสดงว่าเขายังรักดาวอยู่เสมอไม่เสื่อมคลาย เขาไปเดินซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง มีของที่เขาสงใจ คือ ตุ๊กตาตัวใหญ่เท่าเด็กอายุ 2 ขวบ ราคา 1,500 บาท ดอกไม้ช่อใหญ่ สั่งตรงมาจากต่างประเทศ ราคา 2,000 บาท ดอกกุหลาบ ดอกละ 10 บาท แจกันดอกไม้สด ราคา 500 บาท แจกันดอกไม้แห้ง ราคา 500 บาท กระเป๋ากลี้อผลิตจากต่างประเทศ ราคาใบละ 5,000 บาท ก้องนับเงินในกระเป๋าของเขาซึ่งเก็บออมมาเป็นเวลา 1 ปี มีเงินอยู่ประมาณ 3,000 บาท เขาคิดและตัดสินใจอยู่นานว่าจะซื้ออะไรดี

คำถาม

1. ถ้านักเรียนเป็นก้องจะตัดสินใจซื้ออะไรให้ดาว พร้อมอธิบายเหตุผล

.....

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนใช้วิธีคิดอย่างไร อธิบายวิธีคิด

.....

.....

.....

.....

.....

เฉลยใบงานที่ 1

เรื่อง วิธีคิดตามแนวพุทธธรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

กรณีศึกษา เรื่อง มอบความรัก

ในวันวาเลนไทน์ปีนี้ ก้องตั้งใจซื้อของขวัญให้ดาวแฟนสาวของเขา เพื่อแสดงว่าเขายังรักดาวอยู่เสมอไม่เสื่อมคลาย เขาไปเดินซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง มีของที่เขาสงใจ คือ ตุ๊กตาตัวใหญ่เท่าเด็กอายุ 2 ขวบ ราคา 1,500 บาท ดอกไม้ช่อใหญ่ ส่งตรงมาจากต่างประเทศ ราคา 2,000 บาท ดอกกุหลาบ ดอกละ 10 บาท แจกันดอกไม้สด ราคา 500 บาท แจกันดอกไม้แห้ง ราคา 500 บาท กระเป๋ากลิตจากต่างประเทศ ราคาใบละ 5,000 บาท ก้องนับเงินในกระเป๋าของเขาซึ่งเก็บออมมาเป็นเวลา 1 ปี มีเงินอยู่ประมาณ 3,000 บาท เขาคิดและตัดสินใจอยู่นานว่าจะซื้ออะไรดี

คำถาม

1. ถ้านักเรียนเป็นก้องจะตัดสินใจซื้ออะไรให้ดาว พร้อมอธิบายเหตุผล

ซื้อดอกกุหลาบ ราคา 10 บาท เพราะเป็นการประหยัดเงิน

2. นักเรียนใช้วิธีคิดอย่างไร อธิบายวิธีคิด

วิธีคิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม คือ คิดว่าคุณค่าแท้ของการแสดงความรักนั้น คือ การมีน้ำใจต่อกัน และเสียสละ และช่วยเหลือกัน ส่วนการให้สิ่งของที่มีราคาแพงนั้น เป็นการแสดงความรักแบบคุณค่าเทียม เพราะเป็นการให้ที่แสดงถึงความฟุ่มเฟือย ไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การบริหารจัดการและเจริญปัญญา

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การบริหารจัดการ มีความหมายตรงตามข้อใด ก. การควบคุมจิตใจให้เป็นไปตามต้องการ ข. การลดความเครียดทางจิต ค. การฝึกจิตให้เกิดสมาธิ ง. การสะกดจิต 2. เพราะเหตุใด เราจึงต้องบริหารจัดการ ก. ช่วยเสริมสร้างสุขภาพจิตให้ดี ข. ป้องกันจิตเสื่อมสมรรถภาพ ค. เพราะจิตมันก็มีความอ่อนแอ ง. ช่วยรักษาโรคทางจิต 3. อานาปานสติ มีความหมายตรงตามข้อใด ก. การกลั่นลมหายใจเข้า-ออก ข. การนั่งสมาธิโดยใช้เวลานานๆ ค. การกำหนดลมหายใจเข้า-ออก ง. การนั่งสมาธิโดยการอธิษฐานจิต 4. การฟังบรรยายจัดเป็นความรู้ประเภทใด ก. สุตมยปัญญา ข. จินตามยปัญญา ค. ภาวนามยปัญญา ง. วิจารณ์ญาณปัญญา 5. การวิเคราะห์ข้อมูล จัดอยู่ในความรู้ตามข้อใด ก. สุตมยปัญญา ข. จินตามยปัญญา ค. ภาวนามยปัญญา ง. วิจารณ์ญาณปัญญา	6. เป้าหมายของการฝึกสมาธิในทางพระพุทธศาสนา คือข้อใด ก. เพิ่มพลังจิต ข. ส่งเสริมบุคลิกภาพ ค. เป็นฐานของปัญญาเพื่อละลดกิเลส ง. รักษาสุขภาพกายและใจให้สดชื่นแจ่มใส 7. คำว่า โยนิโสมนสิการ มีความหมายตรงกับข้อใด ก. การเจริญปัญญา ข. การประเมินคุณค่า ค. การคิดและมองปัญหาตามจริง ง. การคิดที่ผ่านกระบวนการฝึกจิตอย่างดี 8. อะไรคือคุณค่าแท้ของโทรศัพท์มือถือ ก. รูปแบบของเครื่อง ข. เป็นผู้ทันเทคโนโลยี ค. แสดงถึงควมมีฐานะ ง. การใช้เพื่อการสื่อสาร 9. การวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อมวลชน นั้นจัดเป็นความรู้ประเภทใด ก. สุตมยปัญญา ข. จินตามยปัญญา ค. ภาวนามยปัญญา ง. วิจารณ์ญาณปัญญา 10. นักเรียนแบ่งกลุ่มกันนำหลักธรรมมาอภิปรายในชั้นเรียนทำให้เกิดปัญหาด้านใด ก. ปัญญาเกิดจากคำบอกเล่า ข. ปัญญาเกิดจากการปฏิบัติ ค. ปัญญาเกิดจากการคิด ง. ปัญญาเกิดจากการฟัง
--	--

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5
เรื่อง การบริหารจัดการและเจริญปัญญา

1. ค	2. ก	3. ค	4. ก	5. ข
6. ค	7. ค	8. ง	9. ข	10. ข

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 20

รายวิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 ศาสนาสำคัญในประเทศไทย เวลา 4 ชั่วโมง
เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับศาสนา เวลา 2 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศึกษา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนา ที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ม.1/10 วิเคราะห์เหตุผลและความจำเป็นที่ทุกคนต้องศึกษาเรียนรู้ศาสนาอื่นๆ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมาย องค์ประกอบ ประเภท และความสำคัญของศาสนาได้ (K)
2. วิเคราะห์ความหมาย องค์ประกอบ ประเภท และความสำคัญของศาสนาได้ (P)
3. นักเรียนเกิดความศรัทธาในหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ (A)

4. สาระสำคัญ

ศาสนาเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจและเป็นแนวทางให้มนุษย์สามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง แต่ละศาสนามี มูลเหตุการเกิดที่ต่างกัน เป็นสิ่งสำคัญสำหรับมนุษย์ที่จะเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนา เพื่อสามารถ นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม

5. สาระการเรียนรู้

5.1 ความรู้เกี่ยวกับศาสนา

- ความหมายของศาสนา
- องค์ประกอบของศาสนา
- ประเภทของศาสนา
- ความสำคัญของศาสนา

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 6.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 6.2 ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
- 6.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 6.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - กระบวนการปฏิบัติ
- 6.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 7.1. ใฝ่เรียนรู้
- 7.2. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ

1.1 ครูตั้งคำถามกระตุ้นความคิดนักเรียน ดังนี้

- 1) ศาสนา หมายถึงอะไร
- 2) องค์ประกอบของศาสนา มีอะไรบ้าง

1.2 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง ศาสนาสำคัญในประเทศไทย

ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา

2.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน จากนั้นครูกำหนดประเด็นความรู้เกี่ยวกับศาสนาให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษา ดังนี้

- 1) ความหมายของศาสนา
- 2) องค์ประกอบของศาสนา

2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้ตามประเด็นที่กำหนดจากหนังสือเรียน โดยแบ่งหน้าที่กันศึกษาแล้วบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาลงในสมุด

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้

3.1 สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มฟัง ผลัดกันซักถามข้อสงสัย อภิปรายร่วมกันจนทุกคนมีความเข้าใจชัดเจน

ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ

4.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงานที่ 1 เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับศาสนา เมื่อทำเสร็จแล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องและเติมเต็มคำตอบให้สมบูรณ์

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบผล

5.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานในใบงานที่ 1 เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับศาสนา หน้าชั้นเรียน ครูและเพื่อนกลุ่มอื่นร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

5.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับศาสนา

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ

1.1 ครูให้นักเรียนดูวิดีโอเกี่ยวกับความสำคัญของศาสนา แล้วตั้งคำถามกระตุ้นความคิดนักเรียน ดังนี้

- 1) ศาสนาแบ่งเป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง
- 2) ศาสนามีความสำคัญอย่างไรบ้าง

ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา

2.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน จากนั้นครูกำหนดประเด็นความรู้เกี่ยวกับศาสนาให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษา ดังนี้

- 1) ประเภทของศาสนา
- 2) ความสำคัญของศาสนา

2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้ตามประเด็นที่กำหนดจากหนังสือเรียน โดยแบ่งหน้าที่กันศึกษาแล้วบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาลงในสมุด

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้

3.1 สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มฟัง ผลัดกันซักถามข้อสงสัย อภิปรายร่วมกันจนทุกคนมีความเข้าใจชัดเจน

ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ

4.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงานที่ 2 เรื่อง ความสำคัญของศาสนา เมื่อทำเสร็จแล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องและเติมเต็มคำตอบให้สมบูรณ์

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบผล

5.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานในใบงานที่ 2 ความสำคัญของศาสนา หน้าชั้นเรียน ครูและเพื่อนกลุ่มอื่นร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

5.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง ความสำคัญของศาสนา

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- ใบงานที่ 1 เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับศาสนา
- ใบงานที่ 2 เรื่อง ความสำคัญของศาสนา
- แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง ศาสนาสำคัญในประเทศไทย

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดโรงเรียน

10. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง ศาสนาสำคัญในประเทศไทย	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง ศาสนาสำคัญในประเทศไทย	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1	ใบงานที่ 1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 2	ใบงานที่ 2	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	ความสนใจ				การแสดง ความ คิดเห็น				การตอบ คำถาม				การรับฟัง คนอื่น				การทำงาน ที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 20 คะแนน
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

มีพฤติกรรมในระดับสูงมาก	ให้	4	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับสูง	ให้	3	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง	ให้	2	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับต่ำ	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16-20	4 หมายถึง ดีมาก
14-15	3 หมายถึง ดี
12-13	2 หมายถึง พอใช้
10-11	1 หมายถึง ผ่าน
ต่ำกว่า 10	ควรปรับปรุง

ใบงานที่ 1
เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับศาสนา

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. คำว่า “ศาสนา” มีรากศัพท์มาจากภาษาใด หมายถึงอะไร

.....

.....

.....

.....

2. ศาสนา มีความหมายว่าอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. องค์ประกอบของศาสนา ได้แก่อะไรบ้าง พร้อมยกตัวอย่างประกอบ

.....

.....

.....

.....

เฉลยใบงานที่ 1

เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับศาสนา

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. คำว่า “ศาสนา” มีรากศัพท์มาจากภาษาใด หมายถึงอะไร

ศาสนา มาจากศัพท์เดิมในภาษาสันสกฤตว่า “ศาสน” ตรงกับคำในภาษาบาลีว่า “สาสน” แปลว่า คำสั่งสอน

2. ศาสนา มีความหมายว่าอย่างไร

ศาสนา คือ คำสั่งสอน ซึ่งสามารถแยกเป็น

คำสั่ง หมายถึง ข้อห้ามทำความชั่วที่เรียกว่า ศีล หรือ วินัย

คำสอน หมายถึง คำแนะนำให้ทำความดี ที่เรียกว่า ธรรม

เมื่อรวมคำสั่งและคำสอนเข้าด้วยกัน หมายถึง ศีลธรรม คือ มีทั้งข้อห้ามทำความชั่ว และคำแนะนำให้ทำความดี

3. องค์ประกอบของศาสนา ได้แก่อะไรบ้าง พร้อมยกตัวอย่างประกอบ

- ศาสดา หมายถึง ผู้ก่อตั้งและประกาศศาสนาหรือความเชื่อของลัทธินั้น เช่น พระพุทธศาสนามีพระพุทธเจ้าเป็นศาสดา ศาสนาคริสต์มีพระเยซูเป็นศาสดา เป็นต้น

- คัมภีร์หลักธรรมทางศาสนา คือ คำสอนซึ่งเป็นหลักความเชื่อเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้นับถือได้ปฏิบัติตาม เช่น ศาสนาอิสลามมีคัมภีร์อัลกุรอาน พระพุทธศาสนามีพระไตรปิฎก เป็นต้น

- ศาสนวัตถุ เป็นสัญลักษณ์หรือวัตถุทางศาสนา เช่น ศาสนาคริสต์มีรูปไม้กางเขนเป็นสัญลักษณ์ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดูนับถือรูปศิวลึง เป็นต้น

- ผู้สืบทอดทางศาสนา ทุกศาสนาจะมีผู้สืบทอดศาสนาในการสั่งสอนศาสนิกชน เช่น พระพุทธศาสนามีพระภิกษุสงฆ์ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดูมีพราหมณ์ เป็นต้น

- พิธีกรรม แต่ละศาสนามีพิธีกรรมให้ศาสนิกชนปฏิบัติตาม เช่น การละหมาดของชาวมุสลิม การทำบุญตักบาตรของชาวพุทธ เป็นต้น

- ศาสนสถาน เพื่อใช้ประกอบพิธีกรรมหรือการเผยแผ่หลักคำสอนของศาสนา เช่น พระพุทธศาสนามีวัด ศาสนาคริสต์มีโบสถ์ ศาสนาอิสลามมีมัสยิด เป็นต้น

ใบงานที่ 2
เรื่อง ความสำคัญของศาสนา

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ศาสนาประเภทเทวนิยมกับประเภทอเทวนิยม มีความแตกต่างกันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

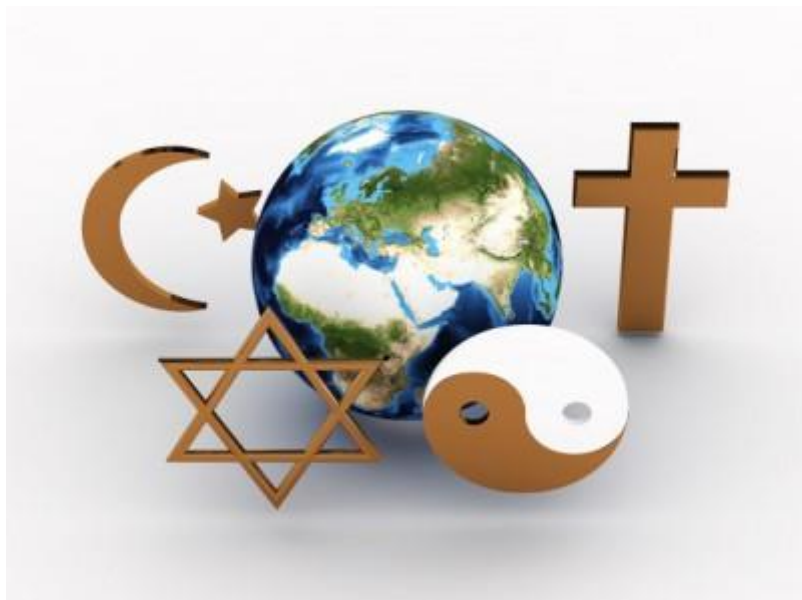
2. ศาสนา มีความสำคัญต่อสังคมมนุษย์ในลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

เฉลยใบงานที่ 2

เรื่อง ความสำคัญของศาสนา

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ศาสนาประเภทเทวนิยมกับประเภทอเทวนิยม มีความแตกต่างกันอย่างไร

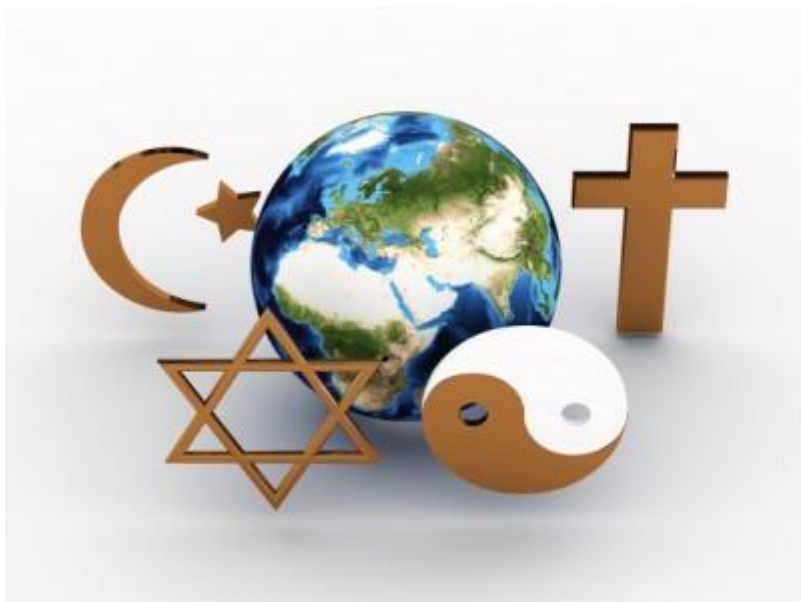
เทวนิยม เป็นศาสนาที่เชื่อว่า มีพระเจ้าเป็นผู้สร้างโลกและควบคุมดูแลสิ่งต่างๆ เชื่อในพระเจ้า เป็นเจ้าของคนเดียว เช่น ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม หรือพระผู้เป็นเจ้าหลายองค์ เช่น ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

ส่วนอเทวนิยม เป็นศาสนาที่ไม่เชื่อว่าพระเจ้าสร้างโลกและให้คุณโทษแต่เชื่อว่าสิ่งต่างๆ ล้วนเกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปเองตามกระบวนการทางธรรมชาติ เช่น พระพุทธศาสนา

2. ศาสนา มีความสำคัญต่อสังคมมนุษย์ในลักษณะอย่างไร

ศาสนามีความสำคัญต่อมนุษย์ เช่น

1. เป็นที่พึ่งและที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของมนุษย์
2. เป็นบ่อเกิดของศิลปวัฒนธรรมของประเทศ
3. ช่วยให้มนุษย์มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง ศาสนาสำคัญในประเทศไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดจัดเป็นศาสนธรรมทุกข้อ
 - ก. ไม้กางเขน โบสถ์
 - ข. คัมภีร์ไบเบิล คัมภีร์อัลกุรอาน
 - ค. มัสยิด คัมภีร์อัลกุรอาน
 - ง. พระไตรปิฎก เสาธรรมจักร
2. สัญลักษณ์หรือเครื่องหมายของพระพุทธศาสนาคือข้อใด
 - ก. โบสถ์
 - ข. พระพุทธรูป
 - ค. หอพระไตรปิฎก
 - ง. เสาธรรมจักร
3. ศาสนาในข้อใด ไม่จัดอยู่ในศาสนาประเภทเทวนิยม
 - ก. ศาสนาคริสต์
 - ข. ศาสนาอิสลาม
 - ค. พระพุทธศาสนา
 - ง. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
4. การนับถือพระผู้เป็นเจ้าหลายองค์ เป็นความเชื่อของศาสนาใด
 - ก. ศาสนาคริสต์
 - ข. ศาสนาอิสลาม
 - ค. พระพุทธศาสนา
 - ง. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
5. ศาสนาใดที่มีความเชื่อว่า สิ่งต่างๆ ล้วนเกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปตามกระบวนการทางธรรมชาติ
 - ก. ศาสนาคริสต์
 - ข. ศาสนาอิสลาม
 - ค. พระพุทธศาสนา
 - ง. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
6. สถาปัตยกรรมภายในอาสนวิหารอัสสัมชัญ แสดงให้เห็นความสำคัญของศาสนาในลักษณะใด
 - ก. เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ
 - ข. เป็นมรดกอันล้ำค่าทางศาสนา
 - ค. เป็นบ่อเกิดของการสร้างสรรค์งานศิลปะ
 - ง. เป็นศูนย์รวมของกิจกรรมสำคัญทางศาสนา
7. ข้อใดแสดงให้เห็นว่า ศาสนาสอนความต้องการทางจิตใจมนุษย์
 - ก. ละอายใจต่อการทำชั่วทุกชนิด
 - ข. สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ
 - ค. มีค่านิยมที่ถูกต้องในเรื่องวัตถุ
 - ง. ให้ชีวิตมีความหมายและมีความหวัง
8. การอยู่ในสังคมที่มีความแตกต่างทางศาสนา ไม่ควรปฏิบัติในข้อใด
 - ก. เข้าร่วมในศาสนพิธีต่างๆ ด้วยความเคารพ
 - ข. เยี่ยมศาสนสถานเมื่อตกใจทุกครั้งอย่างสุภาพ
 - ค. สนทนากับศาสนิกชนอื่นด้วยความสุภาพเรียบร้อย
 - ง. นำรูปเคารพของศาสนาอื่นไปไว้ในสถานที่ที่เหมาะสม
9. ข้อใดเป็นการปลูกฝังค่านิยมที่ดีด้วยวิธีแห่งศรัทธา
 - ก. การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีในสังคม
 - ข. การสอนให้รู้ใช้สติในการพิจารณาสิ่งต่างๆ
 - ค. การชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติตน
 - ง. การสอนให้ยอมรับค่านิยมต่างประเทศที่มีประโยชน์
10. ข้อใดไม่จัดเป็นประโยชน์ของศาสนาที่มีต่อสังคมมนุษย์
 - ก. สอนให้เป็นคนอิสระจากการครอบงำของกิเลส
 - ข. สอนให้ไม่กล้าทำความชั่วทั้งในที่ลับและที่แจ้ง
 - ค. ช่วยให้เกิดเสถียรภาพและความสุขในสังคม
 - ง. ช่วยให้เกิดปกครองตนเองและผู้อื่นได้ในทุกสถานที่

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7
เรื่อง ศาสนาสำคัญในประเทศไทย

1. ข	2. ง	3. ค	4. ง	5. ก
6. ค	7. ก	8. ข	9. ก	10. ง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 21

รายวิชาสังคมศึกษา 1 รหัส ส 21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 ศาสนาสำคัญในประเทศไทย

เวลา 4 ชั่วโมง

เรื่อง ศาสนาสำคัญในประเทศไทย

เวลา 2 ชั่วโมง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศึกษา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนา ที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ม.1/1 ปฏิบัติต่อศาสนิกชนอื่นในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายประวัติความเป็นมา คัมภีร์ นิาย หลักธรรม และพิธีกรรมของศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และศาสนาสิกข์ได้ (K)

2. สามารถปฏิบัติตนต่อศาสนิกชนของศาสนาต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมในทุกโอกาส (P)

3. ตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนรู้ศาสนาต่างๆ ในประเทศไทย (A)

4. สาระสำคัญ

ประเทศไทยให้เสรีภาพในการนับถือศาสนา โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นองค์อัครศาสนูปถัมภก ประชาชนชาวไทยนับถือศาสนาที่แตกต่างกัน จึงควรจะเรียนรู้ศาสนาของกันและกันไว้ เพื่อการปฏิบัติตนต่อศาสนิกชนของศาสนาต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมในทุกโอกาส

5. สาระการเรียนรู้

5.1 ศาสนาสำคัญในประเทศไทย

- ศาสนาอิสลาม
- ศาสนาคริสต์
- ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
- ศาสนาสิกข์

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1 ความสามารถในการสื่อสาร

6.2 ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์

6.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

6.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการปฏิบัติ

6.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

7.1. ใฝ่เรียนรู้

7.2. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ

1.1 ครูตั้งคำถามกระตุ้นความคิดนักเรียน ดังนี้

1) การศึกษาหลักธรรมของศาสนาอื่นๆ นอกจากศาสนาที่นักเรียนนับถือมีความสำคัญหรือไม่
อย่างไร

ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา

2.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม แล้วให้ตัวแทนกลุ่มมาจับสลากหัวข้อเรื่องที่ศึกษา ได้แก่ ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และศาสนาสิกข์ จากนั้นครูกำหนดประเด็นความรู้เกี่ยวกับศาสนาสำคัญในประเทศไทยให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษา ดังนี้

- 1) ประวัติความเป็นมา
- 2) หลักธรรม
- 3) นิิกาย/คัมภีร์
- 4) พิธีกรรม/วันสำคัญ

2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้ตามประเด็นที่กำหนดจากหนังสือเรียน โดยแบ่งหน้าที่กันศึกษาแล้วบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาลงในสมุด

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้

3.1 สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มฟัง ผลัดกันซักถามข้อสงสัย อภิปรายร่วมกันจนทุกคนมีความเข้าใจชัดเจน

ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ

4.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงานที่ 1 เรื่อง ศาสนาสำคัญในประเทศไทย เมื่อทำเสร็จแล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องและเติมเต็มคำตอบให้สมบูรณ์

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบผล

5.1 ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องในใบงานที่ 1 เรื่อง ศาสนาสำคัญในประเทศไทย และแต่ละกลุ่มเตรียมนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนในชั่วโมงถัดไป

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ

1.1 ครูสนทนาทบทวนความรู้เดิมกับนักเรียน ถึงประวัติความเป็นมาของศาสนาต่างๆ ในประเทศไทย ตามที่นักเรียนเข้าใจ และเคยทราบมา

ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา

2.1 ครูสอบถามติดตามผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่มและความพร้อมในการนำเสนองานหน้าชั้นเรียน

2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานในใบงานที่ 1 เรื่อง ศาสนาสำคัญในประเทศไทย ตามที่กลุ่มได้หัวข้อเรื่องที่ศึกษาค้นคว้าหน้าชั้นเรียน และเปิดโอกาสให้เพื่อนในห้องร่วมสนทนา และซักถามข้อสงสัยที่ยังไม่เข้าใจ

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้

3.1 สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาอธิบายให้เพื่อนในห้องฟัง ผลัดกันซักถามข้อสงสัย อภิปรายร่วมกันจนทุกคนมีความเข้าใจชัดเจน

ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ

4.1 ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับศาสนาสำคัญในประเทศไทยให้นักเรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบผล

5.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง ศาสนาสำคัญในประเทศไทย

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- ใบงานที่ 1 เรื่อง ศาสนาสำคัญในประเทศไทย
- แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง ศาสนาสำคัญในประเทศไทย

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดโรงเรียน

10. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง ศาสนาสำคัญในประเทศไทย	แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง ศาสนาสำคัญในประเทศไทย	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1	ใบงานที่ 1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

บบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	ความสนใจ				การแสดง ความคิดเห็น				การตอบ คำถาม				การรับฟัง คนอื่น				การทำงาน ที่ได้รับ มอบหมาย				รวม 20 คะแนน
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

มีพฤติกรรมในระดับสูงมาก	ให้	4	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับสูง	ให้	3	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง	ให้	2	คะแนน
มีพฤติกรรมในระดับต่ำ	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16-20	4 หมายถึง ดีมาก
14-15	3 หมายถึง ดี
12-13	2 หมายถึง พอใช้
10-11	1 หมายถึง ผ่าน
ต่ำกว่า 10	ควรปรับปรุง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง ศาสนาสำคัญในประเทศไทย

1. ข้อใดจัดเป็นศาสนธรรมทุกข้อ
 - ก. ไม้กางเขน โบสถ์
 - ข. คัมภีร์ไบเบิล คัมภีร์อัลกุรอาน
 - ค. มัสยิด คัมภีร์อัลกุรอาน
 - ง. พระไตรปิฎก เสาธรรมจักร
2. สัญลักษณ์หรือเครื่องหมายของพระพุทธศาสนาคือข้อใด
 - ก. โบสถ์
 - ข. พระพุทธรูป
 - ค. หอพระไตรปิฎก
 - ง. เสาธรรมจักร
3. ศาสนาในข้อใด ไม่จัดอยู่ในศาสนาประเภทเทวนิยม
 - ก. ศาสนาคริสต์
 - ข. ศาสนาอิสลาม
 - ค. พระพุทธศาสนา
 - ง. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
4. การนับถือพระผู้เป็นเจ้าหลายองค์ เป็นความเชื่อของศาสนาใด
 - ก. ศาสนาคริสต์
 - ข. ศาสนาอิสลาม
 - ค. พระพุทธศาสนา
 - ง. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
5. ศาสนาใดที่มีความเชื่อว่า สิ่งต่างๆ ล้วนเกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปตามกระบวนการทางธรรมชาติ
 - ก. ศาสนาคริสต์
 - ข. ศาสนาอิสลาม
 - ค. พระพุทธศาสนา
 - ง. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
6. สถาปัตยกรรมภายในอาสนวิหารอัสสัมชัญ แสดงให้เห็นความสำคัญของศาสนาในลักษณะใด
 - ก. เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ
 - ข. เป็นมรดกอันล้ำค่าทางศาสนา
 - ค. เป็นบ่อเกิดของการสร้างสรรค์งานศิลปะ
 - ง. เป็นศูนย์รวมของกิจกรรมสำคัญทางศาสนา
7. ข้อใดแสดงให้เห็นว่า ศาสนาสองความต้องการทางจิตใจมนุษย์
 - ก. ละอายใจต่อการทำชั่วทุกชนิด
 - ข. สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ
 - ค. มีค่านิยมที่ถูกต้องในเรื่องวัตถุ
 - ง. ให้ชีวิตมีความหมายและมีความหวัง
8. การอยู่ในสังคมที่มีความแตกต่างทางศาสนา ไม่ควรปฏิบัติในข้อใด
 - ก. เข้าร่วมในศาสนพิธีต่างๆ ด้วยความเคารพ
 - ข. เยือนามศาสดาเมื่อตกใจทุกครั้งอย่างสุภาพ
 - ค. สนทนากับศาสนิกชนอื่นด้วยความสุภาพเรียบร้อย
 - ง. นำรูปเคารพของศาสนาอื่นไปไว้ในสถานที่ที่เหมาะสม
9. ข้อใดเป็นการปลูกฝังค่านิยมที่ดีด้วยวิธีแห่งศรัทธา
 - ก. การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีในสังคม
 - ข. การสอนให้รู้ใช้สติในการพิจารณาสิ่งต่างๆ
 - ค. การชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติตน
 - ง. การสอนให้ยอมรับค่านิยมต่างประเทศที่มีประโยชน์
10. ข้อใดไม่จัดเป็นประโยชน์ของศาสนาที่มีต่อสังคมมนุษย์
 - ก. สอนให้เป็นคนอิสระจากการครอบงำของกิเลส
 - ข. สอนให้ไม่กล้าทำความชั่วทั้งในที่ลับและที่แจ้ง
 - ค. ช่วยให้เกิดเสถียรภาพและความสุขในสังคม
 - ง. ช่วยให้เกิดปกครองตนเองและผู้อื่นได้ในทุกสถานที่

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7
เรื่อง ศาสนาสำคัญในประเทศไทย

1. ข	2. ง	3. ค	4. ง	5. ก
6. ค	7. ก	8. ข	9. ก	10. ง

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1.วิเคราะห์และอธิบายเนื้อหา	วิเคราะห์และอธิบายเนื้อหาโดยละเอียดและสามารถอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้	วิเคราะห์และอธิบายเนื้อหาโดยภาพรวมได้และสามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้	วิเคราะห์และอธิบายเนื้อหาในบางส่วนได้ต้องได้รับการแนะนำเสมอ
2.มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการพูดคุยเสนอแนะและแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ และสรุปร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม	สมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มมีการพูดคุยเสนอแนะและแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ และสรุปร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม	สมาชิกส่วนน้อยของกลุ่มมีการพูดคุยเสนอแนะและแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ และสรุปร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม
3.ความกระตือรือร้น	ตั้งใจเรียนกระตือรือร้น สนใจซักถามความสงสัย ทำงานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดีทุกกิจกรรม	ตั้งใจเรียนกระตือรือร้น สนใจซักถามความสงสัย ทำงานที่ได้รับมอบหมายบ้าง บางกิจกรรม	ไม่กระตือรือร้น
4.มีการกำหนดขั้นตอนในการทำงาน	กระจายงานได้อย่างทั่วถึง และตรงตามความสามารถของสมาชิกทุกคน	กระจายงานได้ทั่วถึง แต่ไม่ตรงตามความสามารถของสมาชิก	กระจายงานไม่ทั่วถึง
5.ส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนด	ทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมายที่ได้รับมอบหมาย ตามระยะเวลาที่กำหนด	ทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมายแต่ช้ากว่าเวลาที่กำหนด	ทำงานไม่สำเร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนน การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมรายกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

เกณฑ์คะแนนที่ใช้ประเมิน

- 3 หมายถึง ดีมาก
- 2 หมายถึง ดี
- 1 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์คะแนนที่นักเรียนได้

- 10 – 15 คะแนน หมายถึง ดีมาก
- 5 - 9 คะแนน หมายถึง ดี
- 0 - 4 คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

ใบงานที่ 1

เรื่อง ศาสนาสำคัญในประเทศไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ตามหัวข้อเรื่องที่ได้ศึกษา

หัวข้อเรื่องที่ได้ศึกษา.....

1) ประวัติความเป็นมา

.....

.....

.....

.....

.....

2) หลักธรรม

.....

.....

.....

.....

.....

3) นิิกาย/คัมภีร์

.....

.....

.....

.....

.....

4) พิธีกรรม/วันสำคัญ

.....

.....

เฉลยใบงานที่ 1

เรื่อง ศาสนาสำคัญในประเทศไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ตามหัวข้อเรื่องที่ได้ศึกษา

หัวข้อเรื่องที่ได้ศึกษา.....

1) ประวัติความเป็นมา

.....

.....

.....

.....

.....

2) หลักธรรม

.....

.....

.....

.....

.....

3) นิิกาย/คัมภีร์

.....

.....

.....

4) พิธีกรรม/วันสำคัญ

.....

(พิจารณาคำตอบของนักเรียน ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)